

Coșurile pentru bucătării sînt rezolvate sub forma unor panouri pe înălțimea unui etaj, prevăzute cu 4 canale $\varnothing 12$ cm. Ele sînt autoportante, rezemînd unul pe celălalt, trecînd prin găurile speciale lăsate în planșeu și fiind fixate prin împănare în grosimea acestuia.

Cornișa a fost rezolvată cu elemente mari, avînd lungimea unei travee (3,60 m), depășind planul zidurilor exterioare cu 60 cm. Elementele de cornișă au profilul simplă și sînt gata finisate cu un strat de beton decorativ.

Elementele de cornișă sînt de 4 tipuri: două curente și două de colț (stînga, dreapta); într-unul din tipurile curente sînt înglobate ștuțuri de fontă pentru trecerea burlanelor.

Sistemul de prindere a fost rezolvat pornind de la ideea eliminării oricăror sprijiniri exterioare. Pentru aceasta sînt lăsate din centura ultimului planșeu ancore filetate sudate de mustățile verticale ale panourilor de pereți exteriori, iar în elementele de cornișă au fost prevăzute găuri în poziție corespunzătoare. Fixarea provizorie și reglarea la montaj se fac prin stringerea piulițelor, iar fixarea definitivă, prin sudarea acestora. Această prindere are avantajul de a folosi același sistem pentru fixarea provizorie și definitivă și de a elibera cîrligul macaralei imediat după montarea piesei.

Pereții despărțitori au fost proiectați ținîndu-se seama de următoarele considerente: realizarea unei greutate minime pe m^2 , necesară pentru asigurarea izolării fonice, și realizarea unor pereți cît mai subțiri, pentru folosirea judicioasă a spațiului util. Astfel s-a stabilit ca grosimea panourilor de pereți despărțitori să fie de 5 cm, cu excepția unui panou despărțitor între apartamente diferite care are grosimea de 10 și 15 cm.

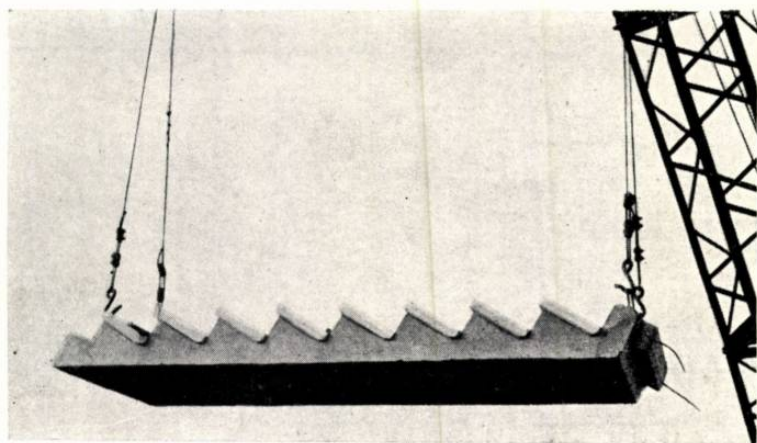
Pentru a utiliza în mod judicios capacitatea macaralei, pentru a reduce manopera de pe șantier și pentru a obține un grad de finisaj cît mai ridicat, s-a căutat a se realiza panouri plane cu suprafețe cît mai mari (pînă la 10 m^2), trecîndu-se chiar și la elemente spațiale. Astfel, între apartamente a fost prevăzut un element în formă de T, iar la cămări, un element în formă de cheson.

Greutatea panourilor variază între 0,4 și 1 tonă, cu excepția panourilor în formă de T, care cîntăresc cca. 3 tone.

Armarea panourilor este prevăzută cu o rețea constructivă, conturul și golurile fiind bordate cu armături cu diametrul mai mare. Consumul de oțel pe m^2 de panou este de cca. 2 kg.

Îmbinarea panourilor de pereți despărțitori dintre camere sau dintre apartamente cu pereții portanți se face prin sudarea unor vergele în formă de S de armăturile verticale ale panourilor, descoperite local, în cîte 3 puncte pe înălțimea unui nivel. În acest fel, panoul de perete despărțitor este agățat de perețele portant, astfel încît planșeul nu se mai încarcă cu greutatea acestuia.

Pereții despărțitori de la baie și w.c. au fost proiectați inițial sub forma unui element spațial alcătuit din 6 pereți de cîte 5 cm grosime și o placă de pardoseală de 6 cm grosime. Această cabină de baie și w.c. urma să fie complet finisată în interior de la atelier, avînd toate instalațiile și obiectele sanitare montate. Ea urma să fie turnată în poziție verticală cu cofraje metalice demontabile și urma să cîntărească cca. 4,5 tone, inclusiv instalațiile. Această soluție prezintă ca avantaje o justă folosire a capacității de ridicare a macaralei și reducerea duratei și a manoperei de montaj.

Montarea panoului de trepte

Din motive de execuție, proiectul a fost modificat în sensul realizării pereților despărțitori de la baie și w.c. din 6 tipuri de panouri plane de 5—6 cm grosime, urmînd a fi asamblate la fața locului.

Într-unul din panouri este înglobată o serpentină încălzitoare, iar în altul, îngroșat la partea inferioară, sînt grupate toate conductele de alimentare cu apă caldă și rece și cele de canalizare. Acest lucru a fost posibil întrucît obiectele sanitare sînt grupate foarte compact. Astfel, în afară de coloanele verticale de alimentare cu apă și cele de scurgere, aparente la cabina w.c.-ului, toate conductele sînt îngropate în beton.

Îmbinarea între ele a panourilor de pereți despărțitori de la baie și w.c. se face cu ajutorul unor legături de oțel-beton în trei puncte pe înălțimea unui nivel și prin betonarea colțurilor.

În ceea ce privește îmbinarea pe verticală a instalației de alimentare cu apă și a celei de canalizare, ea se realizează prin intercalarea pe șantier a tronsoanelor drepte de țevă de fier și fontă.

Toate elementele prefabricate au fost confecționate la fabrica «Progresul» și au fost transportate la șantier cu ajutorul unei platforme special amenajate (treiler) sau cu autocamioane. Montajul a fost făcut cu o macara pe șenile E 1004. Pentru precizia montajului, trasarea s-a făcut pe fiecare nivel în parte cu ajutorul aparatelor. Pentru fixarea provizorie și punerea în poziție a fiecărui element s-au folosit dispozitive special confecționate.

Deși elementele prefabricate au fost livrate de la fabrică, cu un grad de finisaj ridicat, a fost necesară completarea finisajelor pe șantier. Astfel, la panourile exterioare s-au făcut fuguirea rosturilor și reparații locale, folosindu-se o schelă mobilă.

La interior, după completările și reparațiile locale, s-a șpahluit suprafața pereților și apoi s-a zugrăvit.

În unele încăperi s-a făcut zugrăveala «șprîț de ipsos» direct pe panourile de pereți, fără a se mai face șpahluirea prealabilă. La băi și bucătării s-au executat placaj de opaxit și vopsitorie în ulci.

Pardoselile calde au fost executate din parchet pe dușumele oarbe în mastice de bitum, iar ca izolare fonică s-a prevăzut un strat continuu de pîslă minerală. La unele apartamente, I.C.S.C. a executat experimental o serie de alte tipuri de pardoseli și izolări fonice.

Pardoselile reci au fost executate din mozaic sub formă de plăci, cu completări din mozaic turnat.

Învelitoarea clădirii a fost executată experimental, pe porțiuni, în două sisteme diferite:

- a) cu izolație termică din plăci semirigide de pîslă minerală și hidroizolație din două straturi de pînză impregnată și un strat de carton;
- b) cu izolație termică din plăci de plută expandată ASCO și hidroizolație din două straturi de pînză impregnată și un strat de celochit.

În încheiere prezentăm cîteva cifre caracteristice privind consumul de materiale și indicii de cost.

Astfel, consumul total de oțel pe m^2 de suprafață construită este de 22 kg, din care cca. 8 kg în pereții portanți, 8 kg în planșee și cca. 3 kg în centuri și în zonele turnate între panouri.

Grosimea medie de beton este de 45 cm, din care 27 cm în pereții portanți, cca. 8 cm în planșee și 3 cm în centuri și în porțiunile turnate.

Consumul de ciment pe m^2 de suprafață construită este de 130 kg. Greutatea totală a construcției pe m^2 de suprafață desfășurată este de 1050 kg, față de cca. 1600 kg în cazul unei construcții similare pe ziduri portante din cărămidă. Indicii de mai sus se referă numai la porțiunea de peste planșeul subsolului, cuprinzînd și finisajele, cu excepția pardoselilor și a teraselor.

Gradul de prefabricare, referindu-ne iarăși numai la porțiunea de peste subsol, este de cca. 85%.

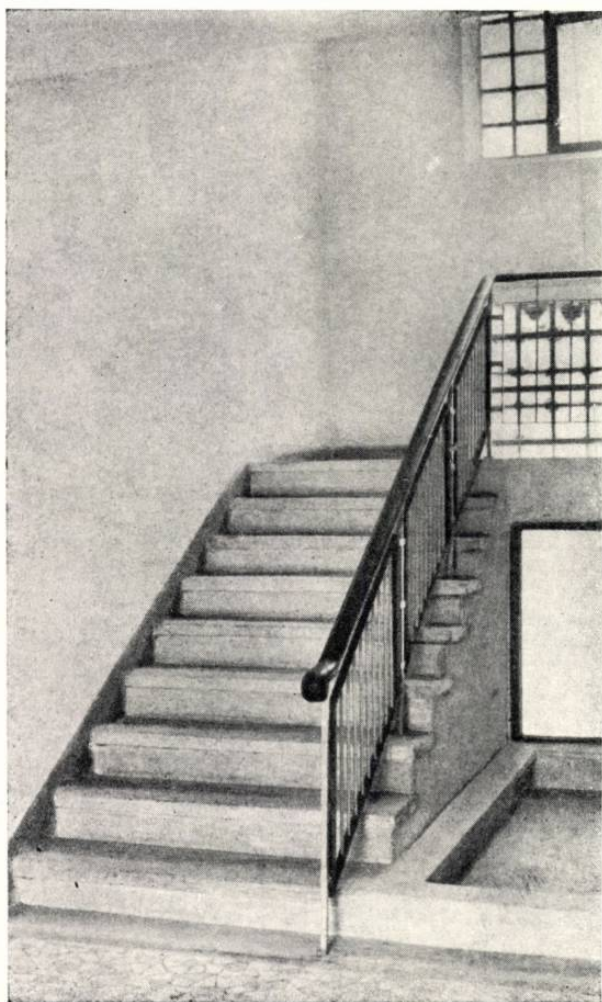
Numărul total al pieselor prefabricate folosite la întreaga clădire este de 700.

Numărul total al tipurilor distincte este de 40, numărul de tipuri diferite ca cofraje fiind numai de 20.

Greutatea medie a prefabricatelor este de 2,5 tone, ceea ce reprezintă cca. 50% din capacitatea de ridicare a macaralei folosite.

Acești indici erau mult mai avantajoși în varianta inițială a proiectului, în care pereții despărțitori de la grupul baie-w.c. erau rezolvați sub forma unui element spațial. (Astfel, greutatea medie era de 3,3 tone, reprezentînd 65% din capacitatea macaralei.)

Avînd în vedere condițiile reale în care clădirea a fost executată și ținînd seama de faptul că a fost dată în exploatare abia în iunie 1957, urmează ca în timp să se facă cercetările și observațiile necesare pentru a se putea trage concluziile asupra acestei experimentări.

Scara finisată

Arh. MIHAI ENESCU

STUDIU DE LOCUINȚE INDIVIDUALE URBANE

Institutul de proiectare a construcțiilor tip (I.P.C.T.)

Pe linia mării continue a sortimentului de proiecte tip de locuințe s-a elaborat în atelierul condus de arh. D. Hardt, din cadrul I.P.C.T., și studiul de față privind tipul de locuință individuală în care bucătăria obișnuită este înlocuită printr-o nișă de gătit cuprinsă în spațiul camerei de zi.

Este incontestabil că în această formulă de locuință, în care camerei de zi i se adaugă și funcțiunea de preparare a mâncărurilor, noțiunea de confort capătă un sens puțin diferit de cel cu care sintem obișnuiți în proiectarea locuinței «de astăzi».

Cum acest fel de organizare a locuinței este încă tradițional și cerut, în unele părți ale țării, și constatat a exista — în urma anchetelor întreprinse în domeniul utilizării locuințelor date în folosință în ultimii ani — chiar și în acele locuințe ce nu au fost concepute ca atare, socotim necesară completarea gamei de proiecte tip de clădiri de locuit cu acest nou tip.

Menționăm că adevăratele concluzii asupra rațiunii de a exista a oricărui tip de locuință nu pot fi trase decît urmărind pe viu, după darea în folosință, felul în care ele funcționează în cadrul unei faze de experimentare.

*

Tema studiului prevede că această locuință, alcătuită din: cameră de dormit, cameră de zi cu nișă de gătit, vestibul, cămară și piesa de apă, trebuie să reprezinte, atît prin alcătuire, cît și mai ales prin soluțiile de plan ale variantelor studiate, o rezolvare minimală cu un mare grad de economicitate.

Capacitatea de cazare cerută este familia de trei persoane. S-a considerat însă că este necesar să se prevadă și posibilitatea de cazare maximală, pentru patru persoane; acest lucru este, credem, justificat de realitatea practică, în care — dată fiind lipsa încă acută a spațiului locativ — apartamentul de două camere este și trebuie să poată fi locuit, în mod temporar, de familii de patru persoane.

În această ipoteză s-a socotit camera de dormit ca fiind a copiilor și s-a prevăzut posibilitatea de a fi mobilată ca atare; spațiul acordat permite, în toate cazurile, și mobilarea acestei încăperi cu pat dublu.

În ceea ce privește funcționalitatea locuinței, s-a considerat că este de dorit ca, în cea mai mare parte a variantelor, să existe un acces ușor de la nișa de gătit spre grădina gospodărească.

În studiul variantelor de plan prezentate s-a ținut seama de posibilitatea mării unor dimensiuni interioare și ale clădirii întregi pe direcțiile opuse deschiderilor prevăzute în catalog, fără ca planul de distribuție să suporte modificări. Dimensiunile și spațiile acordate în prezenta fază de studiu s-au socotit a fi minimale, realizîndu-se astfel una dintre condițiile cerute de temă: un mare grad de economicitate.

*

Secțiunile tip studiate urmează să fie asamblate în clădiri parter fără subsol, cuplate sau înșiruite, pe loturi individuale; aceste loturi vor cuprinde — de la caz la caz — dotările de anexe gospodărești, în măsura în care condițiile și modul de viață respective le vor cere.

În sfîrșit, mai trebuie menționată posibilitatea folosirii tipurilor studiate în ipoteze diferite de dotări edilitare și chiar de trecere de la o categorie la alta, cu schimbarea gradului de dotare edilitară a cartierului.

Materiale și sisteme de construcție

Sistemele de construcție preconizate se încadrează în limitele gradului 0 și 1 de prefabricare, și anume:

variantele «a» — «f», concepute pentru a fi realizate în oricare din cele două ipoteze de construcție, iar «g» — «i», în ipoteza gradului de prefabricare 0.

Pentru învelirea clădirilor se propune, fie acoperișul în terasă, fie cel în două pante.

În ipoteza acoperirii în terasă, elementele orizontale ale clădirii pot fi: grinzi TCB și corpuri de umplutură;

planșee BA monolit;

planșee BA cu corpuri tip Pfeifer.

În ipoteza acoperirii în două pante se preconizează întrebuințarea azbocimentului ondulat vopsit în culori de ulei și așezat pe pane de beton sau pe șarpantă de lemn.

Echipament termico-sanitar

Clădirile vor fi încălzite cu sobe în camera de zi. Încălzirea se face de la mașina de gătit, în unele din variante existînd și posibilitatea introducerii unei sobe obișnuite.

Echipamentul sanitar cuprinde w.c., lavabou, duș cu cazaș de încălzit apă. La unele tipuri, cuva dușului poate fi înălțată față de nivelul pardoselii; la altele, ea este îngropată, contribuind astfel la spațiul de circulație în piesa de apă.

În unele planuri a fost prevăzută o astfel de dispoziție a cazanului, lavaboului și dușului, încît bateria de amestecare să se monteze deasupra lavaboului, iar para de duș deasupra cuvei, economisindu-se astfel un robinet și obținîndu-se și avantajul apei calde la lavabou.

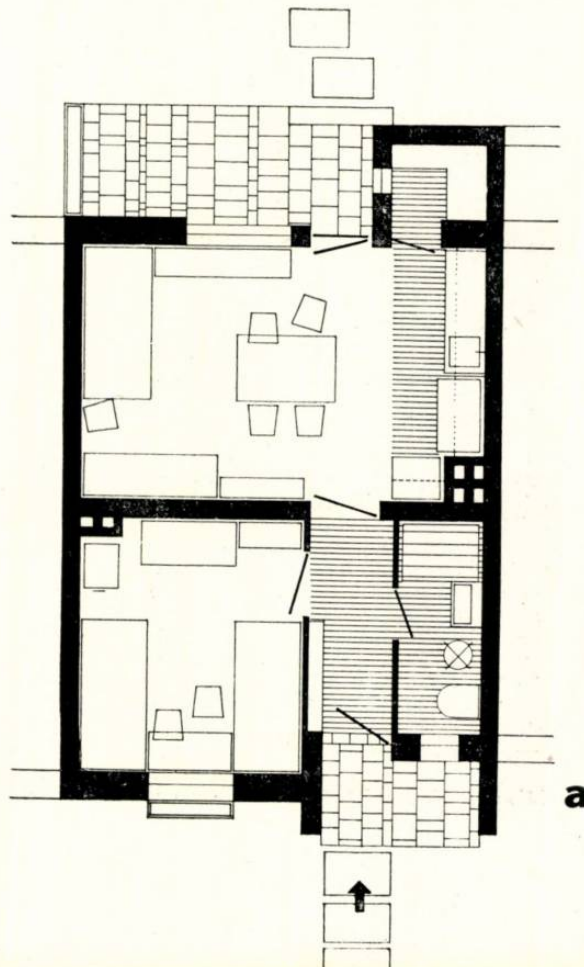
Varianta «a» reprezintă o locuință înșiruită, rezolvată constructiv pe două deschideri de 3,60 m. Accesul la cele două camere se face direct din vestibul. Instalația este cuplată pe zidul despărțitor dintre două apartamente. Cămară poate fi realizată în prelungirea de pantă a acoperișului sau sub cornișa acestuia; plasarea cămării în afara conturului principal construit face posibilă mărirea ei în funcție de necesități.

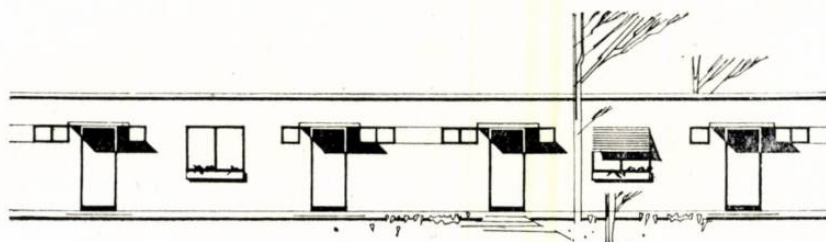
Varianta «b» este o locuință cuplată, a cărei rezolvare constructivă este asemănătoare cu a variantei «a». Rezolvarea cămării în același mod ca și la «a» permite crearea unei supralumini în peretele lateral al nișei de gătit.

Varianta «c» reprezintă de asemenea o locuință rezolvată constructiv pe două deschideri de 4,00 m. Plasarea coșurilor în afara conturului încăperilor principale permite mobilarea optimă a încăperilor de locuit. Piesa de apă permite înlocuirea cuvei de duș cu o cadă de baie obișnuită. Și în acest plan este posibilă mărirea spațiului destinat depozitării (cămară-debara) printr-o construcție anexă în polată, lîngă accesul spre lot al nișei de gătit.

Varianta «d» este o locuință înșiruită rezolvată constructiv pe deschideri de 3,60 m. Acest apartament median, care la capătul șirului poate cuprinde o cameră de dormit în plus, se compune dintr-o travee și jumătate; apartamentul vecin, cu care se cuplează pe partea camerei de dormit, diferă doar prin poziția accesului din camera de zi spre camera de dormit. O supralumină, practică deasupra mașinii de gătit, permite luminarea suplimentară a spațiului de gătit, prevăzut și cu o ventilație verticală.

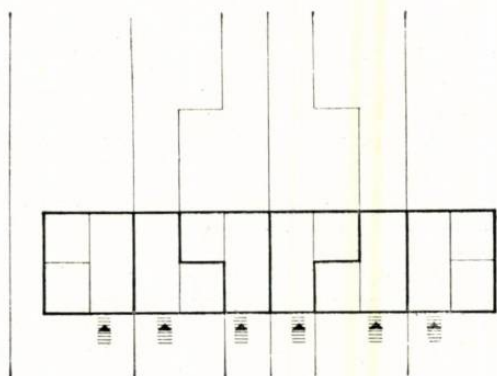
Secțiune tip varianta «a»

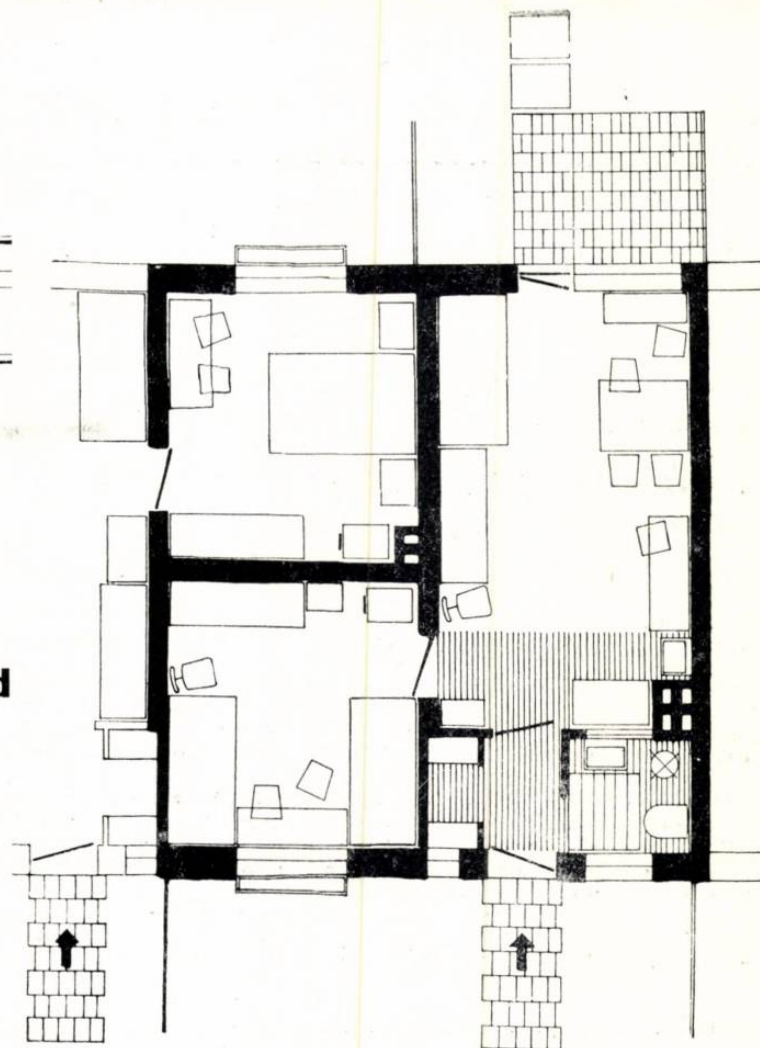

Schemă de fațadă pentru înșiruirea secțiunilor varianta «d»

Exemplu de asamblare a secțiunilor varianta «d»

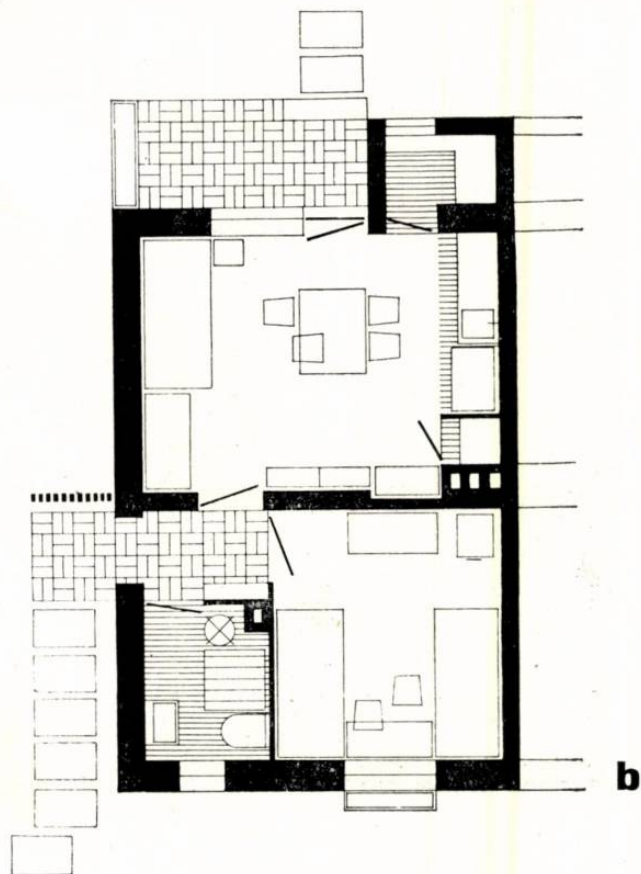

d

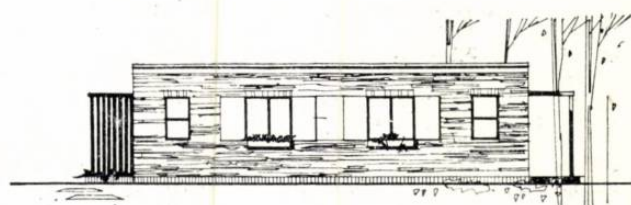

Secțiune tip varianta «d»

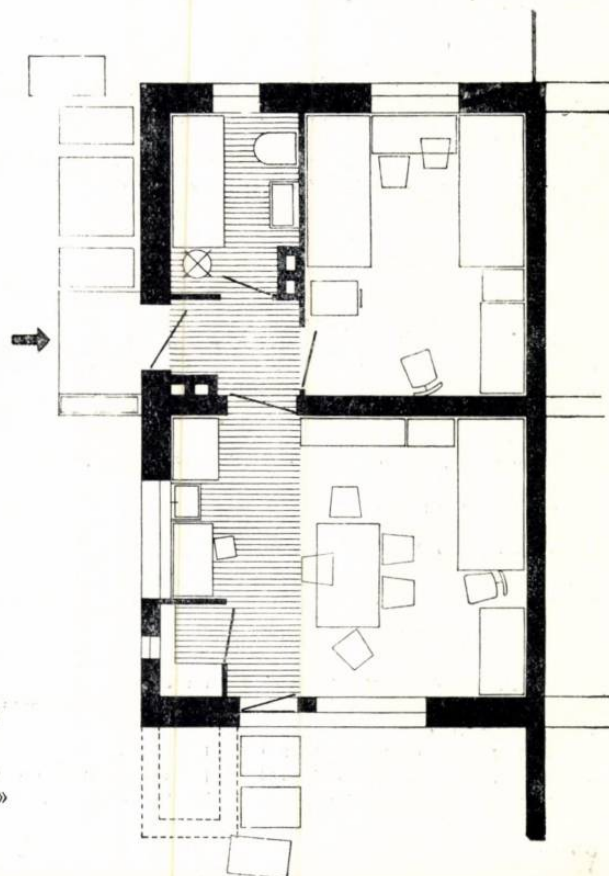
Secțiune tip varianta «b»

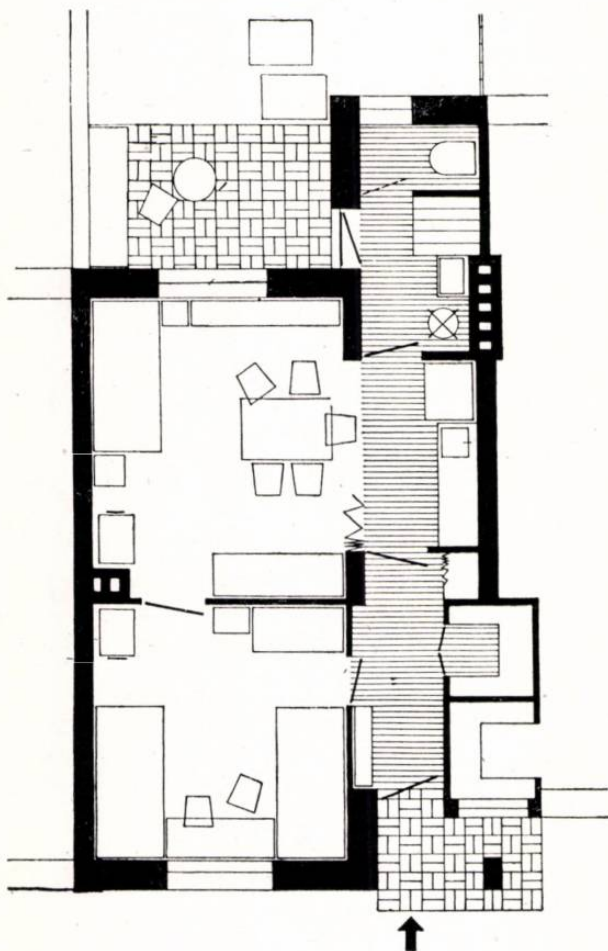
Schemă de fațadă pentru cuplarea a două secțiuni varianta «b»

c

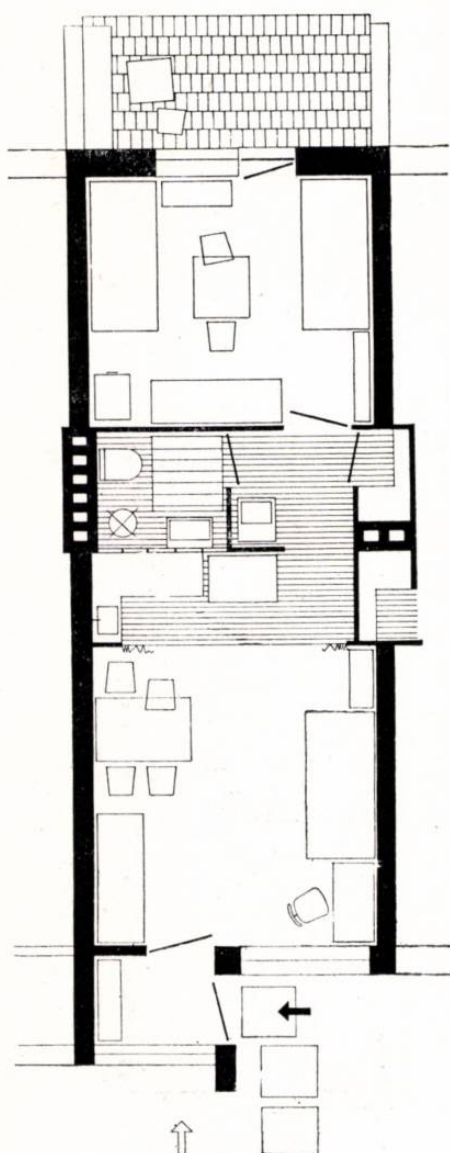

Secțiune tip varianta «c»

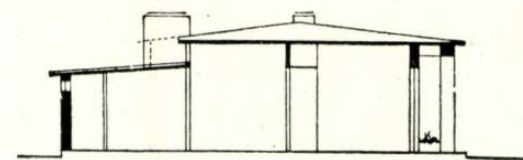
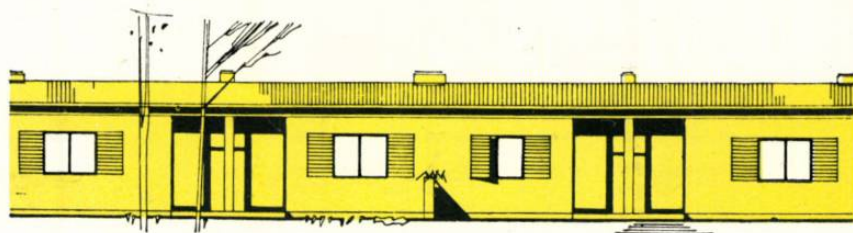

Secțiune tip variantă «e»

Secțiune tip variantă «f»

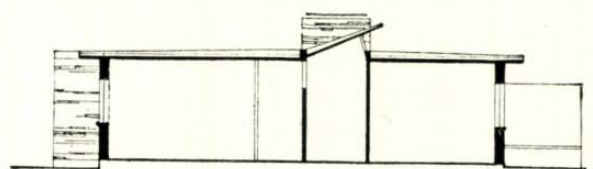
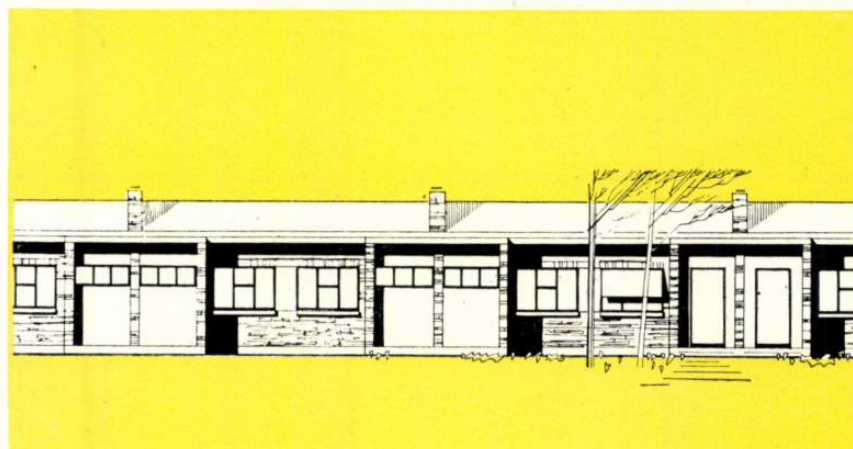

e

Schemă de fațadă pentru înșiruirea secțiunilor variantă «e»
Secțiune prin zona de servicii.

Varianta «e» reprezintă o locuință înșiruită. Traveea constructivă este de 3,60 m, apartamentul cuprinzând o travee și jumătate (5,40 m). Rezolvarea planului permite posibilitatea unei traversări de serviciu a locuinței pe o pardoseală rece; accesul la lot are loc prin încăperea băii, lucru care, în condițiile lipsei de dotări edilitare, permite utilizarea încăperii drept spălător, în directă legătură cu grădina gospodărească. În ipoteza lipsei canalizării, w.c.-ul poate fi separat, dându-i-se acces din exterior. O supralumină în peretele despărțitor dintre nișa de gătit și încăperea de apă, aceasta din urmă fiind mai joasă decât volumul principal construit, permite luminarea suplimentară a spațiului de preparat mâncărurile.

Schemă de fațadă pentru înșiruirea secțiunilor și secția transversală a locuinței «f»

Varianta «f» este o locuință ce urmează să fie asamblată în clădiri înșiruite. Ea este realizată pe o travee unică de fațadă de 4,00 m, acest lucru având mari avantaje de economicitate. Partea de locuit este separată în două prin amplasarea zonei de servicii și instalații în mijlocul clădirii. Această zonă este luminată și ventilată printr-un luminator realizat în acoperișul construcției. Această soluție de locuință presupune un grad de dotare edilitară completă și un mod de viață diferit de cel al celorlalte variante.

Varianta «g» reprezintă o locuință cuplată, concepută pentru a fi realizată în sistem constructiv monolit. În miezul zonei de serviciu s-au prevăzut un singur coș și un perete unic de montaj pentru instalația de apă; camera este plasată în afara conturului principal al clădirii. Camera de dormit se poate decamanda prin încăperea de spălat.

Varianta «h» având aceeași caracteristică constructivă ca tipul de mai sus, este o locuință cu capacitatea maximală de cazare de trei persoane.

În acest caz s-a pornit de la o ipoteză mai puțin obișnuită de alcătuire a familiei, camera de dormit fiind dimensionată pentru o persoană, celelalte două urmând să ocupe camera de zi.

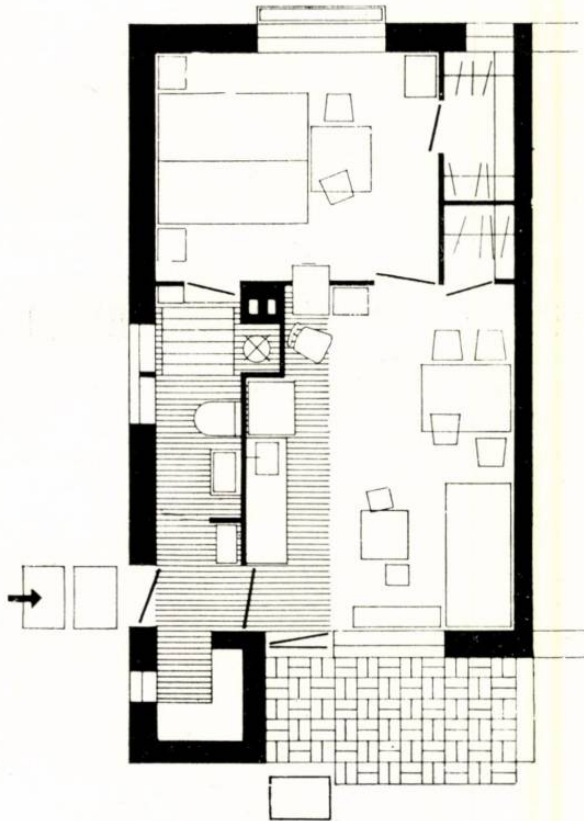
Varianta «i» este o locuință ce urmează să fie asamblată în clădiri înșiruite. Schema de circulație interioară este întrucâtva asemănătoare cu cea a locuinței «a», poziția schimbată a băii permițând aici realizarea peretelui de montaj pentru instalații și a unui singur coș.

f

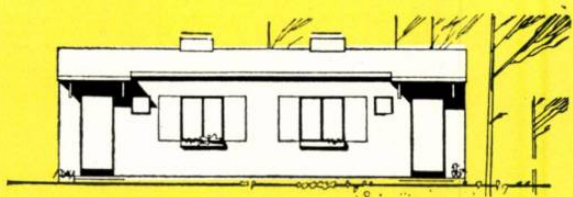
Tabel de suprafețe, indici și valori de investiție

Varianta de plan	Aria de exploatare A_{ex} m ²	Aria construită A_c m ²	$\frac{A_{ex}}{A_c}$	Front stradă A_{ex}	Ipoteza familiei de 3 persoane $A_c/pers.$ m ²	Ipoteza familiei de 4 persoane $A_c/pers.$ m ²	Valori de investiție lei
«a»	25,45	45,10	0,56	0,22	15,00	11,25	34 670
«b»	23,85	42,50	0,56	0,22	14,15	10,60	33 040
«c»	25,90	44,60	0,58	0,20	14,85	11,15	34 360
«d»	28,60	43,75	0,65	0,19	14,55	10,95	33 830
«e»	26,00	48,45	0,53	0,20	16,16	12,10	36 770
«f»	28,35	45,60	0,62	0,14	15,20	11,40	34 990
«g»	27,25	45,80	0,59	0,19	15,25	11,45	35 120
«h»	22,00	40,50	0,54	0,24	13,50	—	31 790
«i»	24,50	44,25	0,55	0,23	14,75	11,60	34 140

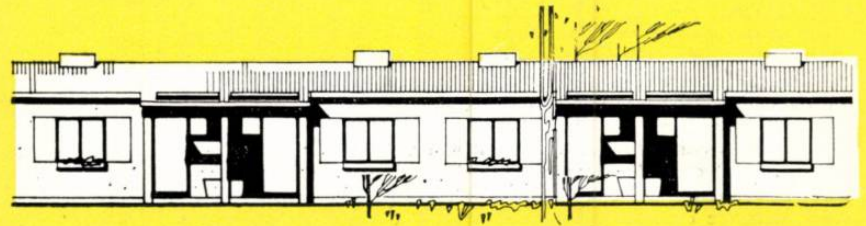
Notă: Pentru calculul valorii de investiție s-a considerat, la toate variantele, ipoteza: planșeu monolit, șarpantă de lemn ecarisat, învelitoare de azbociment, incluzându-se în calcul și costul instalațiilor sanitare și electrice, precum și costul racord-cămin.

Secțiune tip varianta «g»

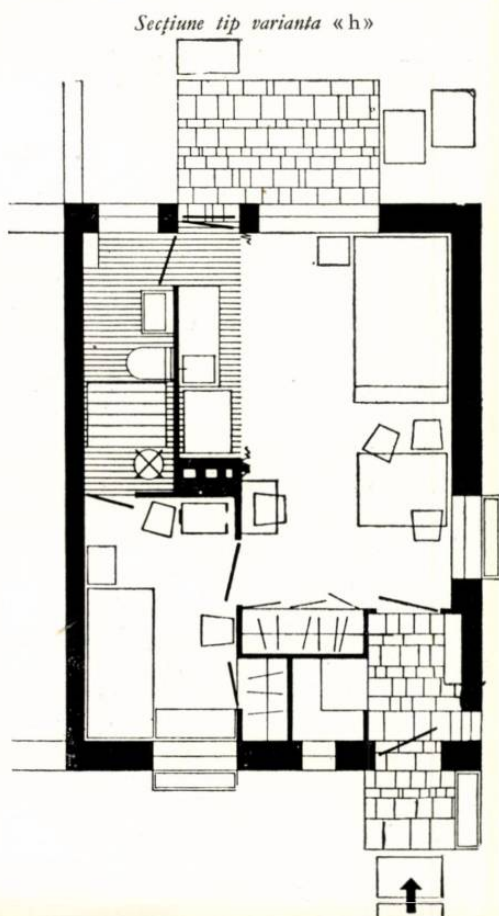

Schemă de fațadă pentru cuplarea a două secțiuni varianta «h»

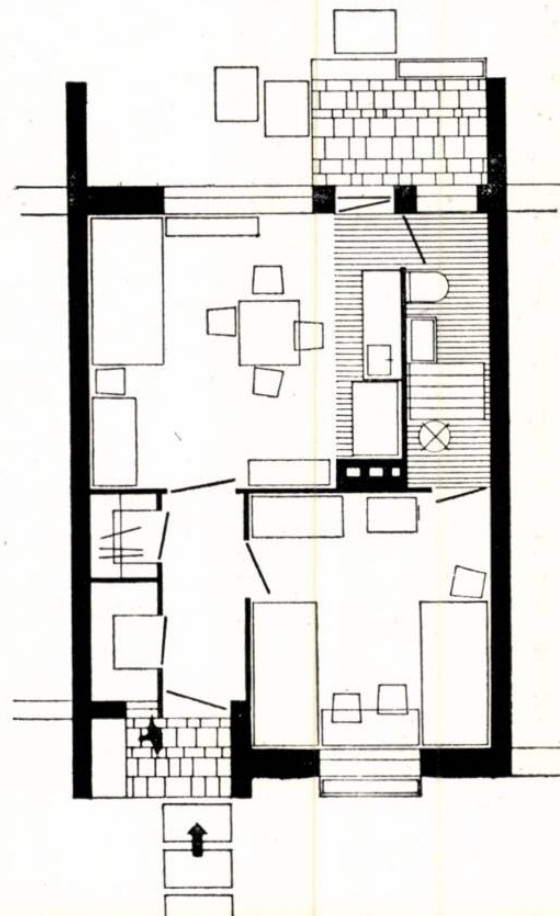

Schemă de fațadă pentru înșiruirea secțiunilor varianta «i»

Secțiune tip varianta «i»

h

i

În cadrul proiectării tip, metoda găsirii unui partiu-macă sau a unor tronsoane care, asamblate în diverse moduri, să rezolve o problemă în totalitatea ei, a fost pînă acum aplicată în diverse sectoare: blocuri de locuințe, școli, construcții spitalicești etc.

Problema cantinelor tip a fost însă atacată și rezolvată pentru fiecare caz în parte, analitic.

Studiul de față își propune tocmai găsirea unui partiu-cheie din dezvoltarea căruia să se poată obține seria completă a cantinelor muncitorești și școlare.

În mediul urban, cantinele se pot amplasa pe lângă fabrici (preuzinale), în cadrul complexelor școlare sau universitare, pe malul lacurilor sau în parcuri (în cazul unor situații speciale) și, în sfîrșit, prezența lor poate fi necesară în spațiul construit masiv din orașe.

În majoritatea situațiilor enumerate mai sus, cantinele pot fi concepute ca obiective izolate.

În cadrul spațiului construit masiv însă, o cantină singulară nu-și poate justifica existența, nici din punct de vedere urbanistic (gabarit redus), nici din acela al rentabilității. De aceea, am considerat că, în acest din urmă caz, ea trebuie anexată unui program major (locuințe sau hoteluri). Prin amplasarea restaurantelor sau magazinelor la parterul unor imobile de raport cîștigă, din punct de vedere urbanistic, atât restaurantele, cît și imobilele de raport.

Acesta a fost unul dintre considerentele principale în determinarea gabaritelor generale ale cantinelor propuse în studiul de față.

Programul a fost rezolvat pe două niveluri principale: subsol și parter. Subsolul, săpat doar pînă la 1,00 — 1,20 m în pămînt, conține toate serviciile, adică încăperile destinate pregătirii alimentelor, depozitelor, frigoriferelor, preparării mîncării (bucătăria), cum și grupurile sanitare ale personalului de serviciu și consumatorilor.

Centrala termică, în ipoteza că e necesară una proprie, a fost, de asemenea, prevăzută a fi amplasată la subsol.

La parter se găsește distribuția (oficiul) și consumația (sala de mese). Lîngă oficiu, și intim legat cu el, se găsește spălătorul de veselă.

Cantinele școlare, la care masa se ia numai în două serii, derivă din acelea muncitorești similare, adăugîndu-li-se o supanță în sala de mese. Grupul serviciilor rămîne identic.

La programele cu o capacitate mare de consumatori (cantinele 1600/4, 1800/4, 2400/3), suprafața rezervată serviciilor întrece sensibil pe aceea a sălii de mese. De aceea, surplusul subsolului rămîne sub o terasă accesibilă, fără a afecta proporțiile parterului care, de altfel, nu mai suportă nici o majorare a volumului.

În cazuri speciale se poate afecta sectorului consumație și terasa-acoperiș a construcției, prelungindu-se în prealabil distribuția și respectiv accesul consumatorilor. În ceea ce privește funcțiunea, studiul de față aduce la acest capitol cîteva propuneri noi.

Astfel, dispăre complet holul-așteptare, a cărui inutilitate a mai fost semnalată (vezi revista «Arhitectura R.P.R.», nr. 2—1957 pag. 12).

Problema vestiarului este pusă realist; practica funcționării cantinelor arată că vestiarul central, deservit de un personal anume, nu funcționează, deoarece consumatorii preferă să aibă vestiarul în apropierea locului de mîncare.

De aceea se recomandă suprimarea vestiarului și prevederea unui mobilier special în sala de mese. Problema vestiarului a antrenat și rezolvarea amplasării scaunelor la mese, propunîndu-se mese cu 4, cu 5 sau cu 6 locuri (vezi desenul); rezultă (în sala de mese) cca. 1,00 m²/persoană la cantinele muncitorești și cca. 1,20 m²/persoană la cantinele școlare, ceea ce reprezintă indici extrem de favorabili.

În sfîrșit, distribuția (oficiul) se găsește la alt nivel decît preparția (bucătăria).

Acest lucru rămîne perfect valabil, atît în condițiile cantinelor, cît și în cele ale restaurantelor, deoarece mîncarea gata preparată este transportată, cu ajutorul ascensorului sau pe scara de serviciu, în oficiu, unde este păstrată pe mese calde. Oficiul este locul în care se fac porțiile, iar spălătorul de veselă a fost amplasat în directă legătură cu acesta.

Din punct de vedere constructiv, planul a fost conceput pe o tramă modulară de 3,60 m. Subsolul e plantat pe această rețea cu stîlpi de beton armat care susțin un planșeu Pfeifer.

Sistemul portant al parterului poate fi realizat, fie din zidărie de cărămidă portantă, fie din stîlpi de beton așezați pe conturul exterior sau în interiorul sălii (ceea ce reduce deschiderea de la 10,80 la 8,20 m).

În bucătărie, boxele pentru preparatii, spălătorul de vase etc. sînt despărțite prin panouri de sticlă cu o înălțime de 2,10 m, ceea ce permite obținerea unui mare spațiu comun.

Studiul propus este posibil numai în varianta cu încălzire centrală, cu radiatoare tip vitrină la sala de mese și rețea de distribuție aparentă la plafonul subsolului. Se renunță definitiv la instalația de ventilație, atît la sală, cît și la bucătărie, deoarece, pe de o parte, aceste două piese sînt la niveluri diferite, iar pe de alta sînt ventilate transversal.

În cadrul efortului general de tipizare s-a adoptat și aci travcea de 3,60 m, pentru a se putea utiliza prefabricatele ușoare și pentru a se putea adapta celorlalte programe rezolvate în cadrul tipizărilor: locuințe și hoteluri.

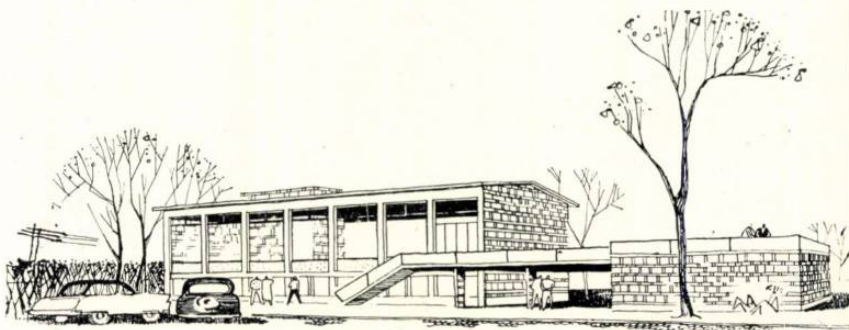
În ceea ce privește seria de cantine ce se realizează prin studiul de față, se dau în tabelele de la pag. 35, date caracteristice pentru fiecare în parte.

În ceea ce privește amplasarea cantinelor la parterul locuințelor sau hotelurilor, se dau două asemenea variante. În cazul hotelurilor, capacitatea sălii de mese poate fi diferită în funcție de lungimea totală a clădirii; în cazul locuințelor, gabaritul sălii este impus de distanța dintre două scări de acces la etaje.

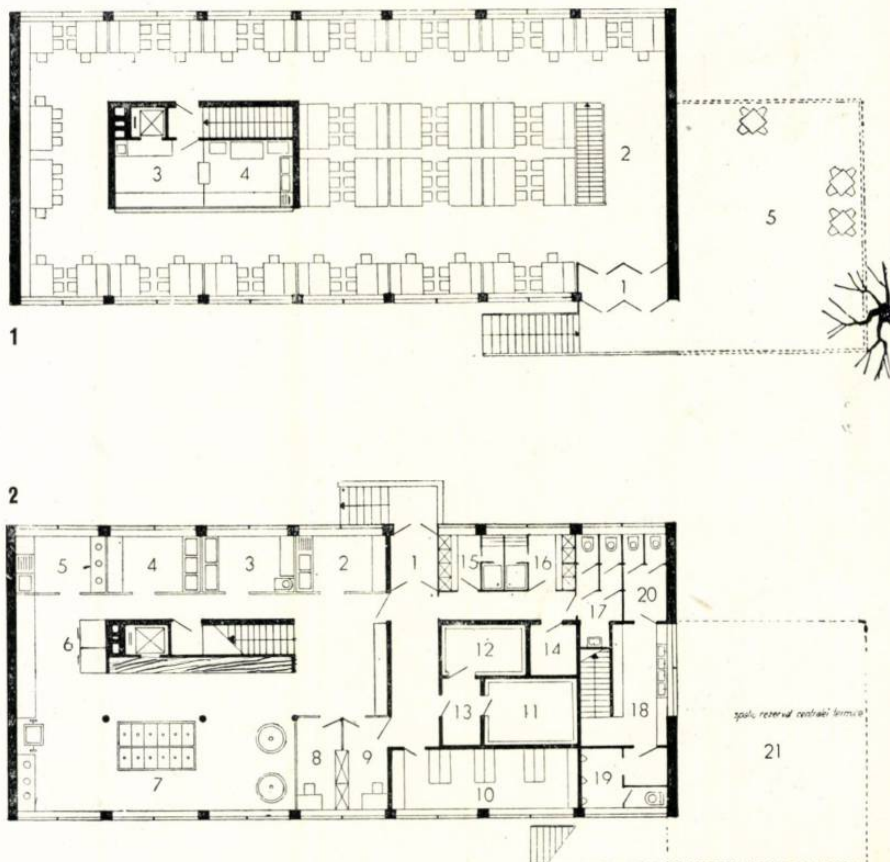
Se arată, de asemenea, posibilitatea amenajării cantinei la parterul blocului experimental, proiect realizat de curînd în cadrul Institutului de proiectare a construcțiilor tip (I.P.C.T.).

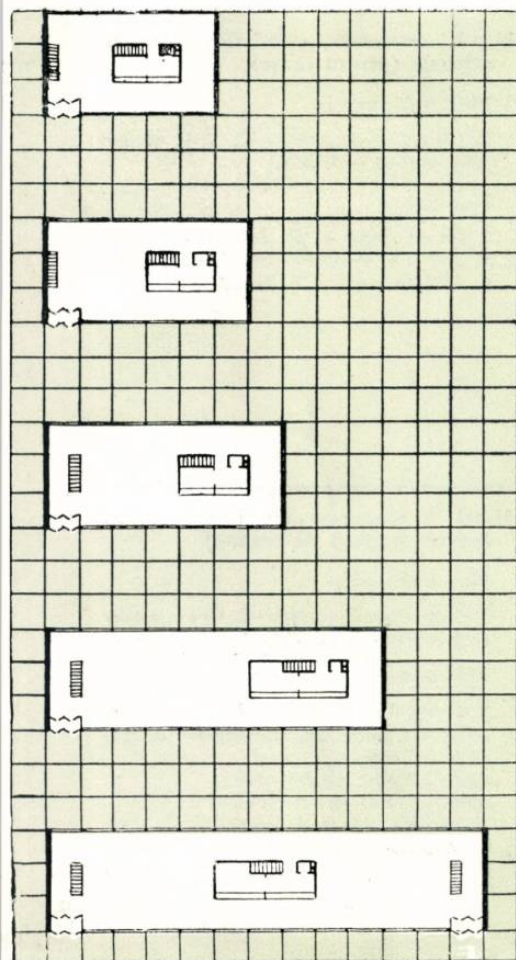
Arh. LEON GARCIA, arh. GERTRUD HOCHSTADT

STUDIU PENTRU TIPIZAREA CANTINELOR ȘCOLARE ȘI MUNCITOREȘTI

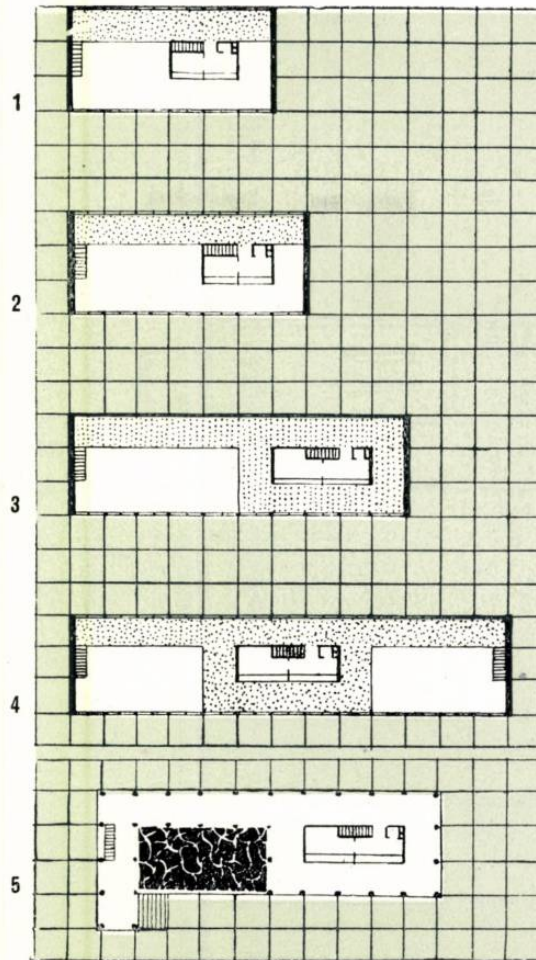

Cantină 600/3 (ipoteză de amplasare într-un parc) — Perspectivă

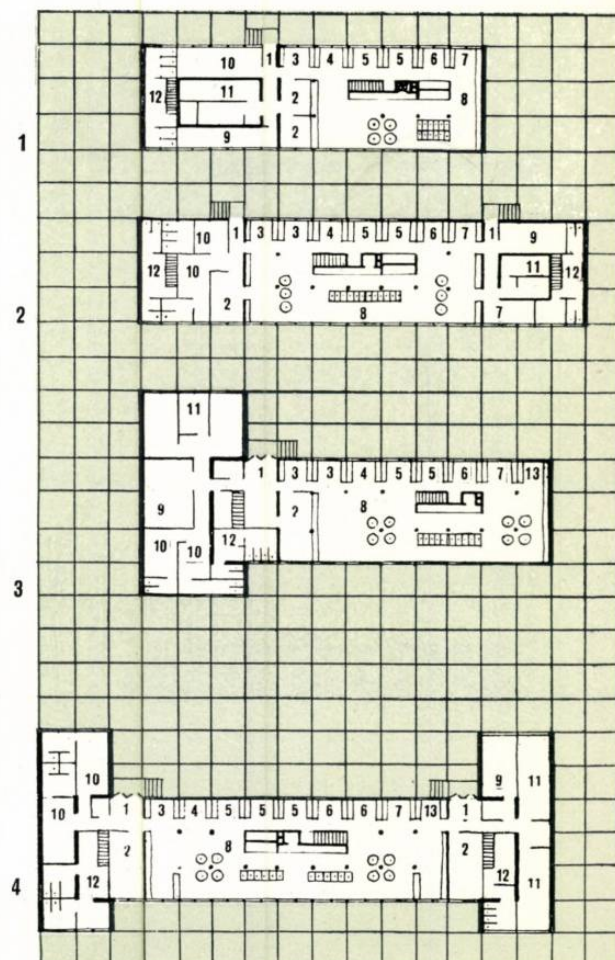

Seria cantinelor muncitorești 300/3, 450/3, 600/3, 900/3, 1200/3
Planuri parter (1-5)

Seria cantinelor școlare 450/2, 600/2, 900/2, 1200/2
Planuri supante (1-4)
Cantină 900/3 (ipoteză de amplasare la malul mării),
cu sala de mese în aer liber (5)

Cantinele 900/3 sau 900/2, 1200/3 sau 1200/2,
1800/4 și 2400/3

Planuri subsol (1-4)

1. Intrare de serviciu — 2. Birou — 3. Preparație carne — 4. Preparație pește — 5. Preparație legume
6. Ceai-cafea — 7. Spălător vase — 8. Bucătărie
9. Cămară — 10. Vestiare și grup sanitar pentru personal — 11. Grup frigorific — 12. Grup sanitar pentru consumatori — 13. Patiserie

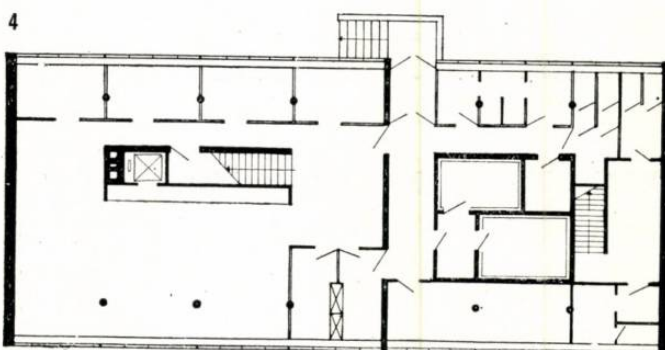
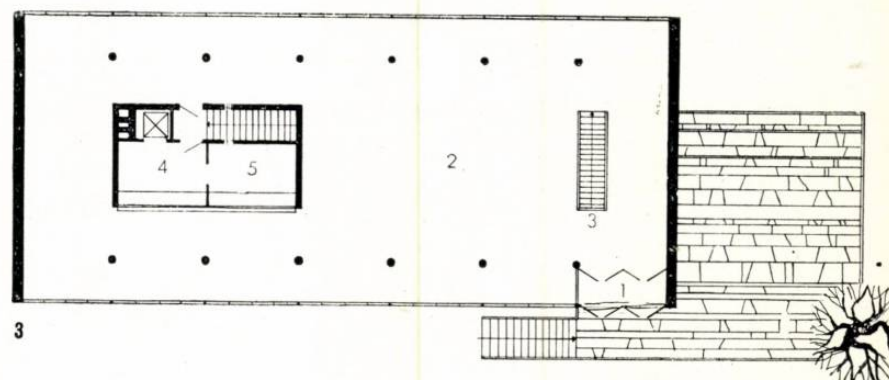
Cantină 600/3

1. PLAN PARTER

1. Windfang — 2. Sală de mese — 3. Oficiu
4. Spălător veselă — 5. Terasă peste subsol (eventual, dacă există, peste centrala termică)

2. PLAN SUBSOL

1. Intrare serviciu — 2. Spălător vase — 3. Preparație carne — 4. Preparație legume — 5. Ceai-cafea — 6. Patiserie — 7. Bucătărie — 8. Economat
9. Birou administrație — 10. Cămară-depoziț
11. Cameră frigorifică (carne) — 12. Cameră frigorifică (lactate) — 13. Sas — 14. Mașini
15. Vestiar pentru personal (bărbați) — 16. Vestiar pentru personal (femei) — 17. Grup sanitar pentru personal — 18. Lavabouri consumatori — 19. W.C. pentru consumatori (bărbați) — 20. W.C. pentru consumatori (femei) — 21. Centrală termică (eventual)

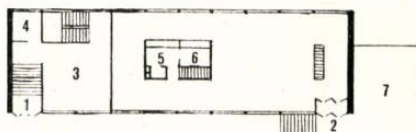
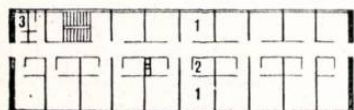
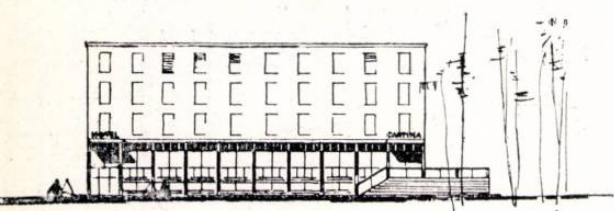
Cantină 600/3 — Variantă de construcție cu stâlpi în sala de mese

3. PLAN PARTER

1. Windfang — 2. Sală de mese — 3. Scară spre grupul sanitar pentru consumatori (subsol)
4. Oficiu — 5. Spălător veselă

4. PLAN SUBSOL

Aceleași încăperi ca la cealaltă variantă

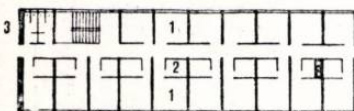
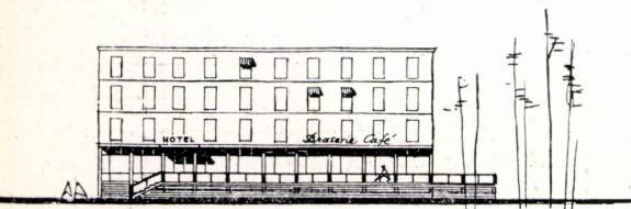
Hotel + restaurant, avînd fiecare intrări separate (pentru orașe)

Plan etaj curent

1. Cameră cu 2 paturi — 2. Grup sanitar (duș-lavabou) — 3. W.C.

Plan parter

1. Intrare hotel — 2. Intrare restaurant
3. Hol — 4. Portar-informații — 5. Oficiu
6. Spălător veselă — 7. Terasă

Hotel + restaurant cu intrare unică (pentru stațiuni de odihnă)

Plan etaj curent

1. Cameră cu 2 paturi — 2. Grup sanitar (duș-lavabou) — 3. W.C.

Plan parter

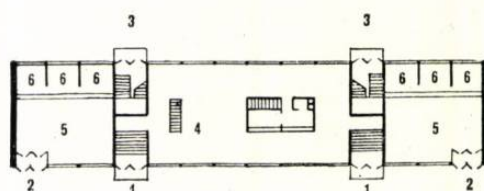
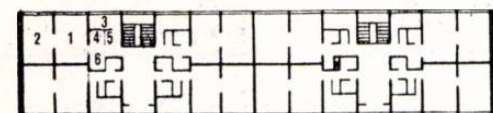
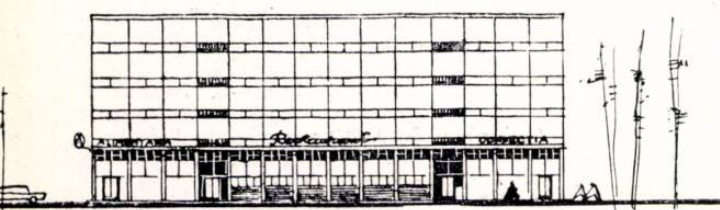
1. Vestibul — 2. Hol — 3. Portar-informații — 4. Restaurant — 5. Oficiu — 6. Spălător — 7. Terasă

Hotel (P + 3) cu 50 camere

Hotel (P + 2) cu 34 camere

Hotel (P + 1) cu 17 camere

Cantina are o capacitate (în sala de mese) de 226 de locuri, echivalentă cu cantina 600/3

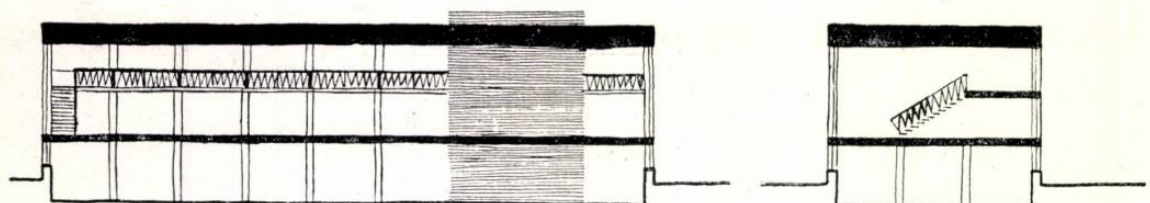
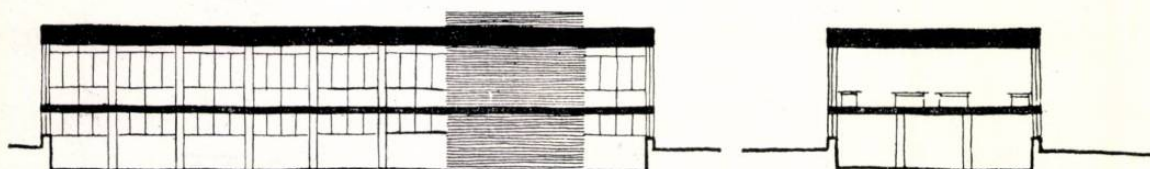
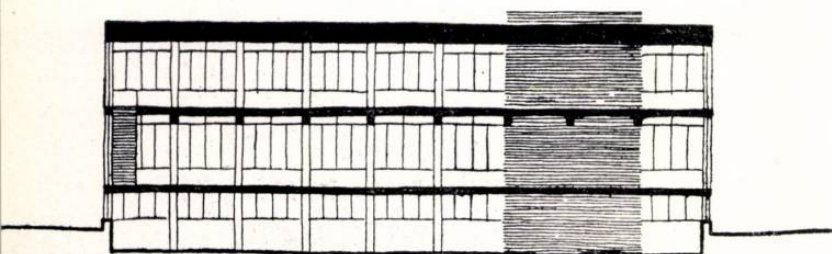
Cantină la parterul blocului experimental

Plan etaj curent

1. Cameră de zi — 2. Dormitor — 3. Bucătărie — 4. Baie — 5. W.C. — 6. Cămară

Plan parter

1. Intrare la restaurant — 2. Intrare la magazie — 3. Intrare la locuințe prin alea interioră — 4. Restaurant cu 180 de locuri, adică echivalent cu 450/3 — 5. Magazin
6. Depozite, birouri

Secțiune longitudinală pentru cantinele muncitorești mai mari, cu 2 săli de mese suprapuse

Cantine muncitorești în 3 serii — Secțiune longitudinală. Secțiune transversală

Cantine școlare în 2 serii — Secțiune longitudinală. Secțiune transversală

Cantine muncitorești

Tabelul 1

Capacitate	Ap (m²)	As (m²)	Ap Nuf (m²/pers.)	As Nuf (m²/pers.)
300/3	420	156	1,09	1,22
450/3	505	196	0,98	1,14
600/3	590	234	0,91	1,08
900/3	840	336	0,87	1,04
900/4	714	234	0,83	1,08
	Sala de mese este aceeași cu 600/3; subsolul de la tipul 900/3. Terasă parțială peste subsol			
1200/3	1090	440	0,89	1,07
1200/4	970	338	0,80	1,12
	Parterul de la 900/3, iar subsolul de la 1200/3. Parțial, terasă peste subsol			
1600/4	1130	440	0,69	1,06
	Parterul de la 1200/3. Terasă parțială peste subsol			
1800/3	1500	700	0,79	1,10
	Parter cu supanță, ca la cantina școlară 1200/2. Subsol parțial acoperit cu terasă			
1800/4	1250	468	0,725	1,08
	Sala ca la cantina 1200/3; subsolul ca la 1800/3			
2400/3	1890	910	0,745	1,08
	Două săli de mese ca la 1200/3, însă suprapuse. Subsol cu terasă parțială deasupra			

Cantine școlare

Tabelul 2

Capacitate	Ap (m²)	As (m²)	Ap Nuf (m²/pers.)	As Nuf (m²/pers.)
450/2	620	300	1,34	1,29
	Echivalentă cu 450/3. Apare supanța în sala de mese			
600/2	715	350	1,25	1,22
	Echivalentă cu 600/3, însă cu supanță			
900/2	1160	600	1,22	1,26
	Se poate deduce, fie din cantina 900/3 cu supanță, fie din suprapunerea a două săli de la 600/3; subsolul de la tipul 900/3			
1200/2	1420	700	1,20	1,18
	Sala cantinei 1200/3, cu supanță			

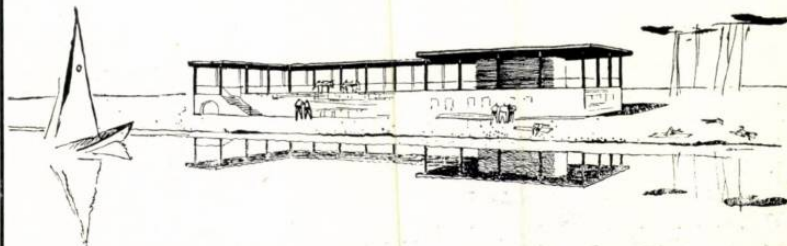
Ap = aria palierului;
As = aria sălii de mese;
Nuf = numărul unităților de folosință

Tabelul 3

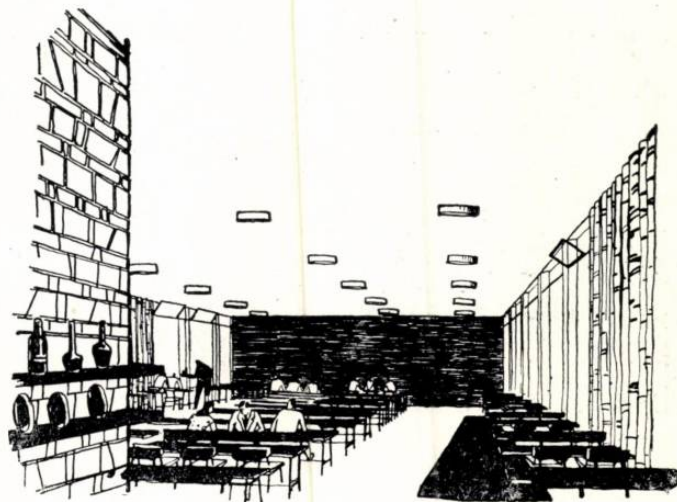
Tabel comparativ de suprafețe desfășurate și indici, față de normativul de cantine numărul 101/53

Categorie cantinei	Aria palierelor		Ap/loc	
	Normativ	Studiu	Normativ	Studiu
300/3	487	420	4,87	1,22
450/3	890	505	6,60	1,14
600/3	1138	590	5,70	1,08
900/4	1298	714	5,80	1,08
1200/4	1694	970	5,60	1,12
1600/4	2159	1130	5,40	1,06
1800/4	2395	1250	5,30	1,08
2400/3	3537	1890	4,40	1,08

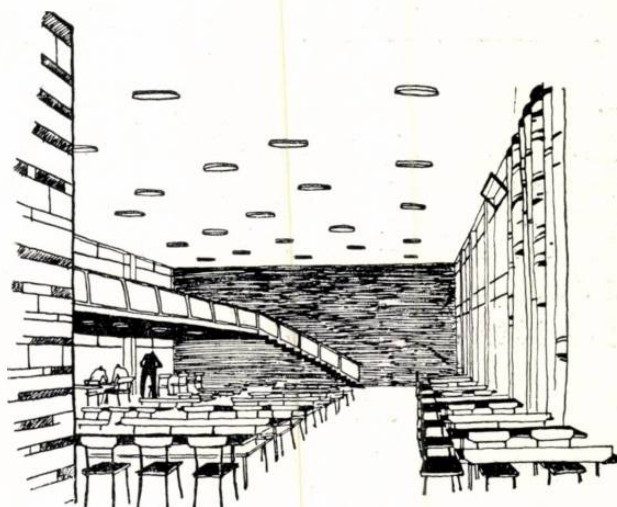
Observație: La studiul propus, la rubrica Ap/loc, nu este inclusă centrala termică, deoarece e considerată facultativă.

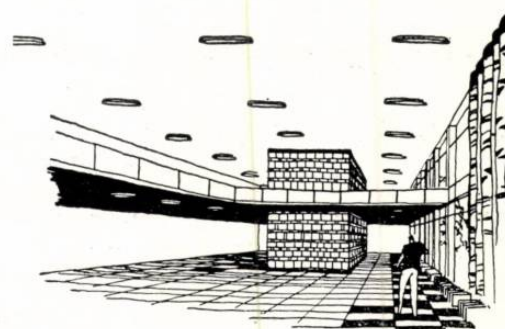
Cantină 900/3 (ipoteză de amplasare la malul mării)—Perspectivă (schemă)

Cantină 900/3 — Perspectivă interioară dinspre oficiu

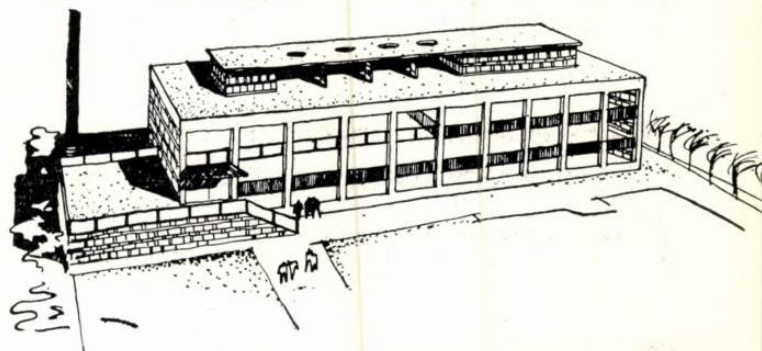

Cantină 900/2 — Perspectivă sălii de mese dinspre oficiu

Cantină 900/2 — Perspectivă sălii de mese spre oficiu

Cantină 900/2 (ipoteză de amplasare într-un parc)—Perspectivă (schemă)

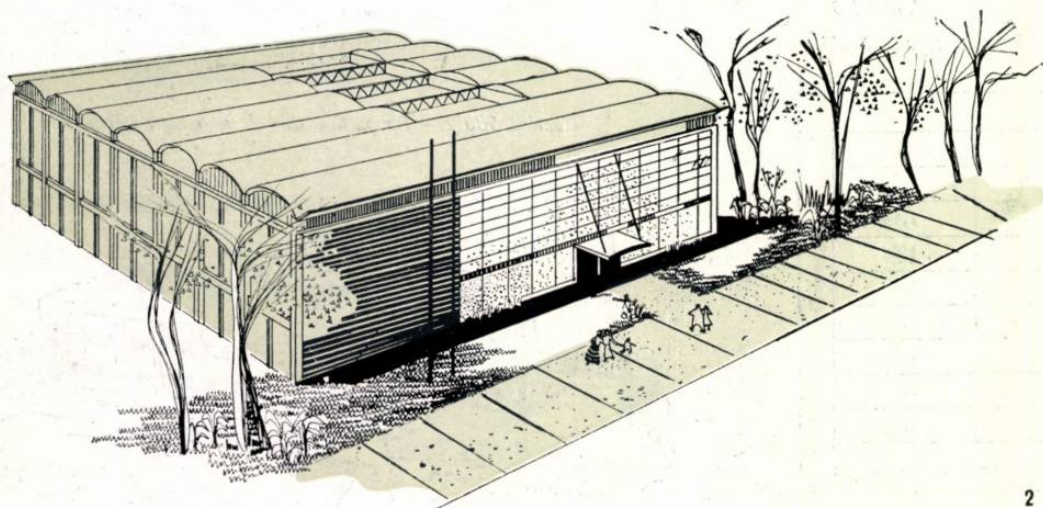

1

EXPOZIȚII

Conf. arh. GHEORGHE PETRAȘCU

PAVILIOANE ȘI STANDURI ROMÎNEȘTI LA TÎRGURILE INTERNAȚIONALE DIN ANUL 1956

Într-un vechi caiet cu extrase de lectură găsesc notat: « ... pavilionul de expoziție lasă friu liber imaginației arhitectului; îi deschide lumea feeriei, dar și a celor mai primejdioase rătăcirii ».

Întrucît văd observația înscrisă fără glosă, presupun că odinioară mi-a plăcut integral; constat însă că astăzi o aprob cu rezerve. Pavilionul de expoziție are și el un program rezultînd din varietatea obiectelor de expus și din intenția tematică a organizatorilor; se așază într-un cadru determinat, pe un teren cu formă dată, prezentînd uneori și particularități de relief; se execută din anumite materiale și în sisteme de construcție alese de obicei în funcție de nevoia montării și demontării rapide etc. Acestea, cu altele împreună, devin friu pentru imaginație sau mai degrabă un hăț care îi imprimă o direcție. Nu este însă de regretat iluzia pierdută a unei totale libertăți. Dimpotrivă, și în acest caz, îngrădirile obiective alcătuiesc o temelie solidă pentru imaginația arhitectului, constituind platforma sigură de pe care ea își poate lua zborul, cînd este realmente înaripată.

Primejdioase rătăcirii conducînd la greșeli capitale (seria lor a fost inaugurată la categoria pavilionelor de expoziție cu cele două « Palate » mare și mic, construite în cadrul expoziției universale de la Paris din 1900) devin posibile în cazul de față, ca și în celelalte cazuri de proiectare, numai în urma nesocotirii, cu sau fără intenție, a necesităților concrete. Potrivirea cu tema rămîne lege fundamentală pentru tot ce este arhitectură. Cînd există respect pentru problema propusă studiului, din care decurge preocuparea serioasă de a-i desluși componentele în toată complexitatea lor, și cînd acest respect se asociază cu deprinderea de a nu accepta decît soluții pîrînd integral satisfăcătoare, drumul proiectării are sorti să fie în general corect, iar critica rezultatelor obținute nu va putea semnala decît, cel mult, greșeli de gust.

Din același caiet, alte însemnări referitoare la același subiect, de astă dată cu adaosuri și parafraze proprii: « ... cei ce vin la o expoziție doresc să se instruiască și să se distreze (mai ales); cîțiva vin cu un scop precis; cei mai mulți însă, ca să-și petreacă timpul, să-și mulțumească o curiozitate nedefinită anticipat, să găsească o evadare din monotonia cotidiană... Atenția publicului trebuie trezită repede și susținută intens... De aceea sînt necesare imagini noi, pentru a atrage privirea, fără a recurge însă la extravaganță și baroc. Pavilionul de expoziție fiind tot arhitectură,

2

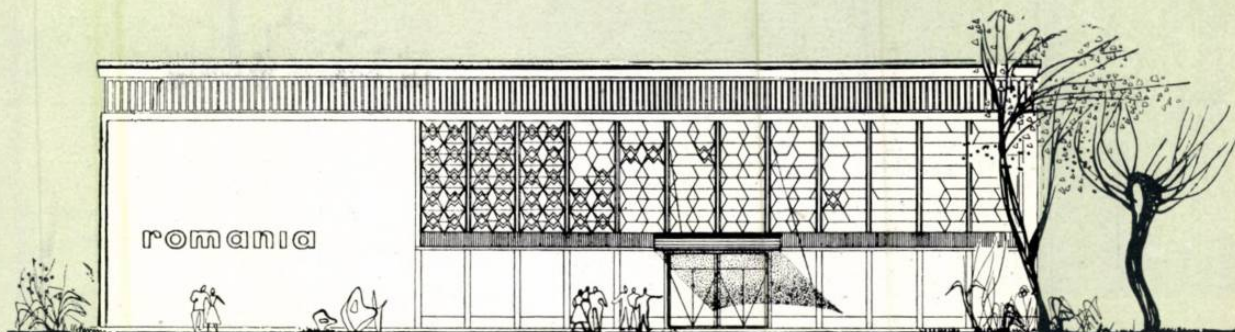
1. Pavilion pentru târgul de la Zagreb —
Faşada principală

Autori, arhitecţi Mircea Horn, Vla-
dimir Matiuşov, Gheorghe Petraşcu;
în colaborare cu arhitecţii Ascanio
Damian, Ion Răssu, ing. Romeo Con-
stantinescu. Grafician, arb. Corneliu
Dimos.

2. Perspectivă aeriană

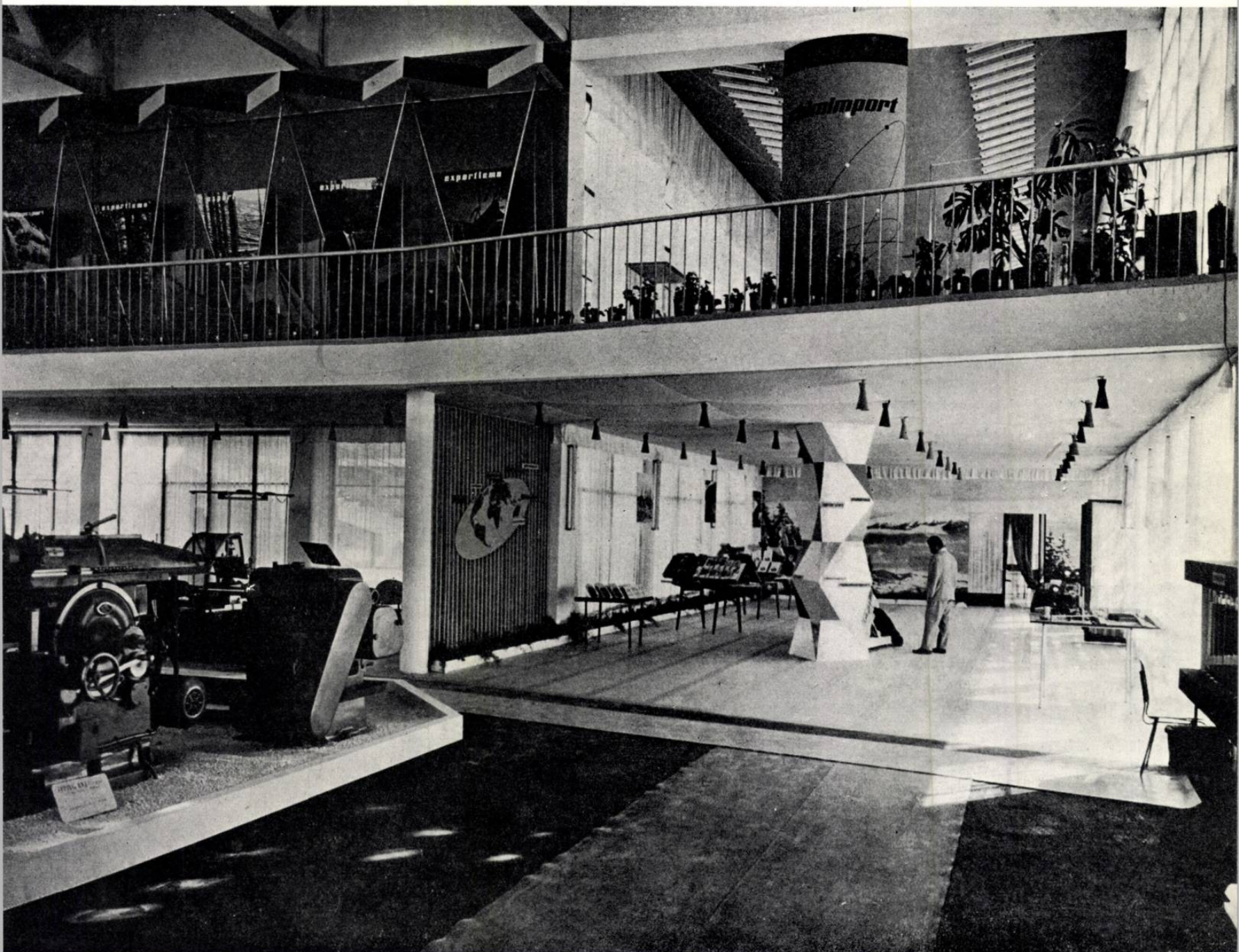
3. Faşadă

4. Interior

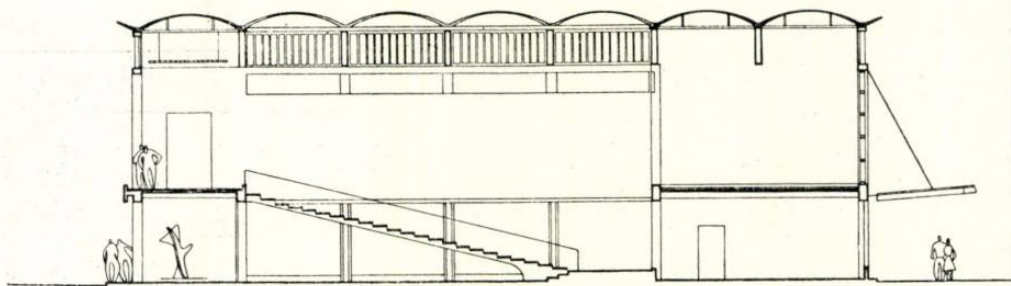
3

4

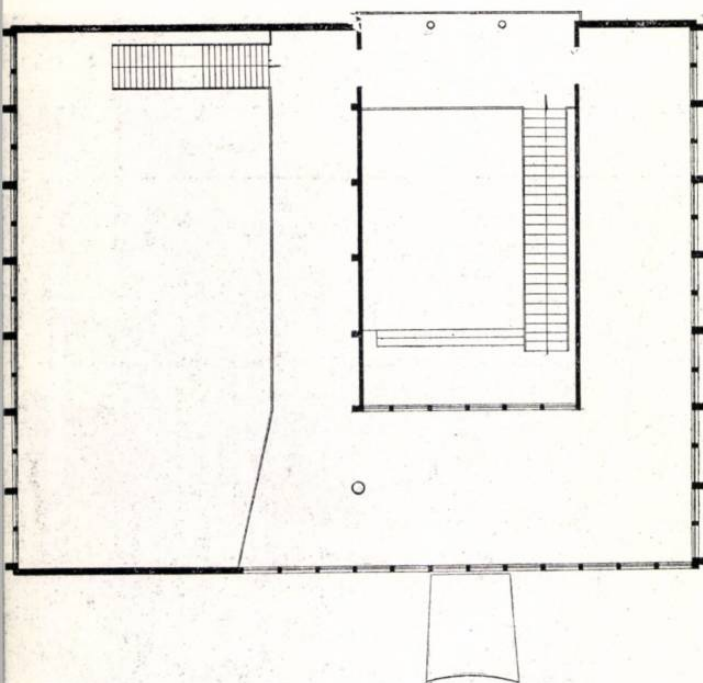

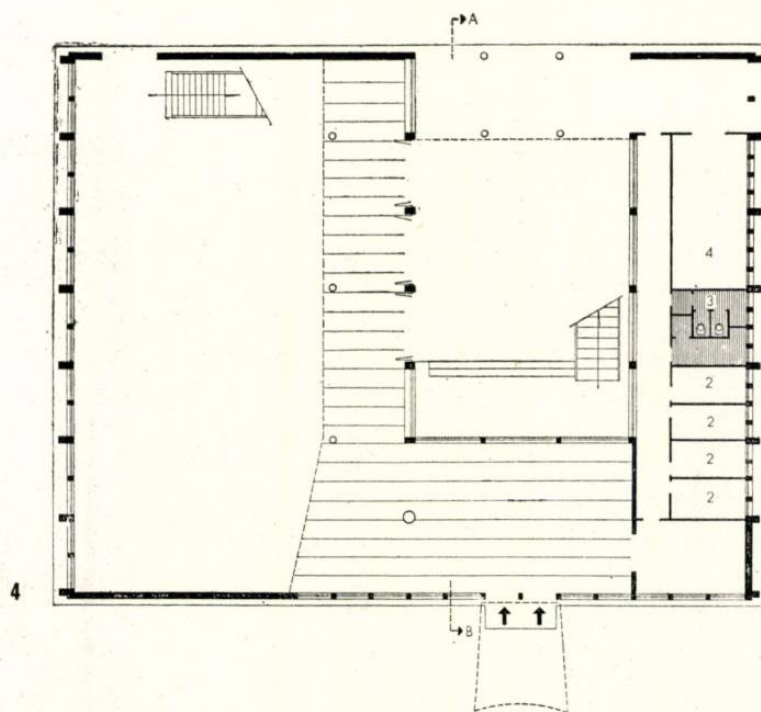
1

2

3

4

1. Pavilion de expoziție la Zagreb — Interior

2. Secțiune transversală (A—B)

3. Plan etaj

4. Plan parter:

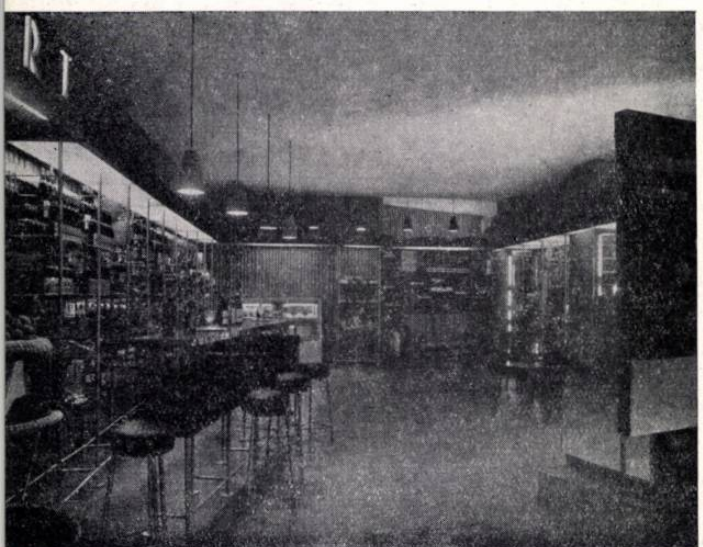
1. Hala principală a expoziției — 2. Birouri și secții comerciale

3. Grup sanitar — 4. Depozit

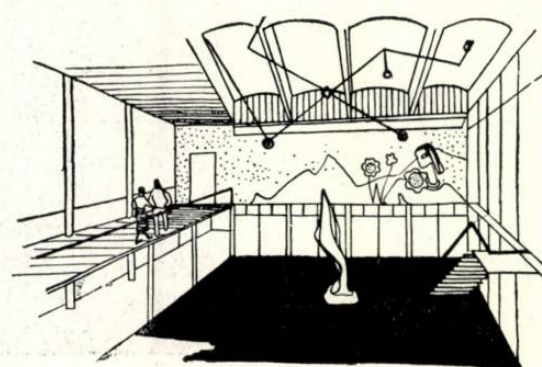
5. Interior

6. Perspectivă interioară

7-8-9. Vederi interioare

5

6

deci altceva decât un decor inconsistent, nu scutește de grija formelor adevărate. Seducțiunea prin imagini arhitectonice și decorul subordonat lor va fi trăinică, dacă ambele capătă autoritate în urma constatării că nu contrazic raționalul (sau firescul). Ele devin condimentul excitator al atenției, ciștigă simpatia și conving cînd, în acord cu materialul expus, nu încetează să reprezinte ideile de măsură, ordine și armonie ».

În privința modului de expunere: « fără repe-tare, concis, dar vioi, fiecare lucru prezentat o singură dată... albul să fie culoarea dominantă, constituind un fond pe care obiecte și grafica auxiliară apar cel mai bine valorificate ».

Și ultima însemnare: « O expoziție este o lume, dar o lume purificată de tot ce este urît și rău; este icoana lumii reale, așa cum o întrevește fiecare țară în lumina propriului său ideal... »*.

Concepută astfel, expoziția poate juca rol de mediu educativ cu influențe binefăcătoare și deci, în caz că s-a exprimat o constatare și nu doar iluzia unui comentator optimist, pe frontispiciul ei se vor potrivi înscrise cunoscutele versuri de Baudelaire:

« Là, tout n'est qu'ordre et beauté,
Luxe, calme et volupté ».

Am pus citatul final sub semnul îndoielii, pentru că nici una dintre expozițiile naționale sau internaționale, vizitate de mine, nu mi-a apărut ca « o lume purificată de tot ce este urît și rău ». Dacă intenția purificării a existat uneori, atunci probabil că operația s-a dovedit foarte anevoioasă și pînă la urmă chiar imposibilă, din cauza controverselor interminabile pe care le comportă. De aceea, nici pentru deviza sugerată mai sus n-am văzut măcar un loc rezervat deasupra intrărilor. Trebuie să recunoaștem că omisiunea e justificată; mai ales în cazul târgurilor de mostre, așa cum le știm, deviza ar fi stat afișată pe poartă ca o ironie sau o absurditate, la fel, sau aproape la fel, ca pe firma unui magazin universal. Pe semne e încă prea devreme ca să se fi găsit calea de a compune artistic, sau cel puțin suficient de demn, cu motoare, conserve și pînzeturi. În general, se crede obligatoriu gestul smucit și brutal sugerat, zice-se, de mașină. Explicația e stupidă, pentru că omul are facultatea alegerii conștiente, iar brutalitatea este anterioară mașinii.

Observația capătă oarecare importanță, întrucît depășește cadrul limitat al proiectării pavilionului de expoziție. Ea poate fi extinsă substanțial, dacă privim și alte domenii ale producției arhitecturii contemporane. Ba, fenomenul poate fi surprins și la celelalte genuri artistice, ceea ce, în ultimă analiză, poate pune în discuție chiar modul nostru de viață.

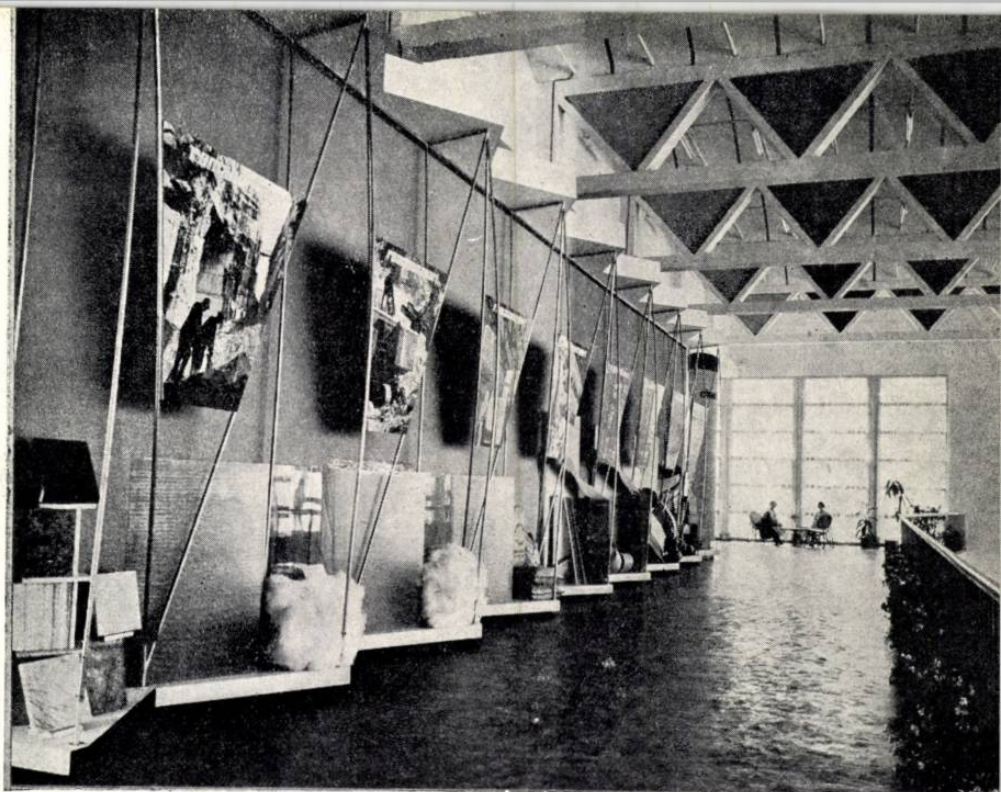
A stat în intenția mea ca citatele reproduse din caietul cu însemnări să joace rol de repere pentru judecarea materialului pe care îl prezintă: arhitectura, modul de expunere și grafica publicitară, ilustrate de pavilioanele și standurile românești la târgurile internaționale de mostre organizate în cursul anului 1956.

Dintre aceste repere propun să excludem de-deratul purificării, stihurile poetului și glosele mele pe marginea lor, ca fiind prea exigente sau poate chiar utopice. De ele pot să-și amintească însă cei cu răgazuri intelectuale, cînd meditează asupra celei mai bune lumi posibile.

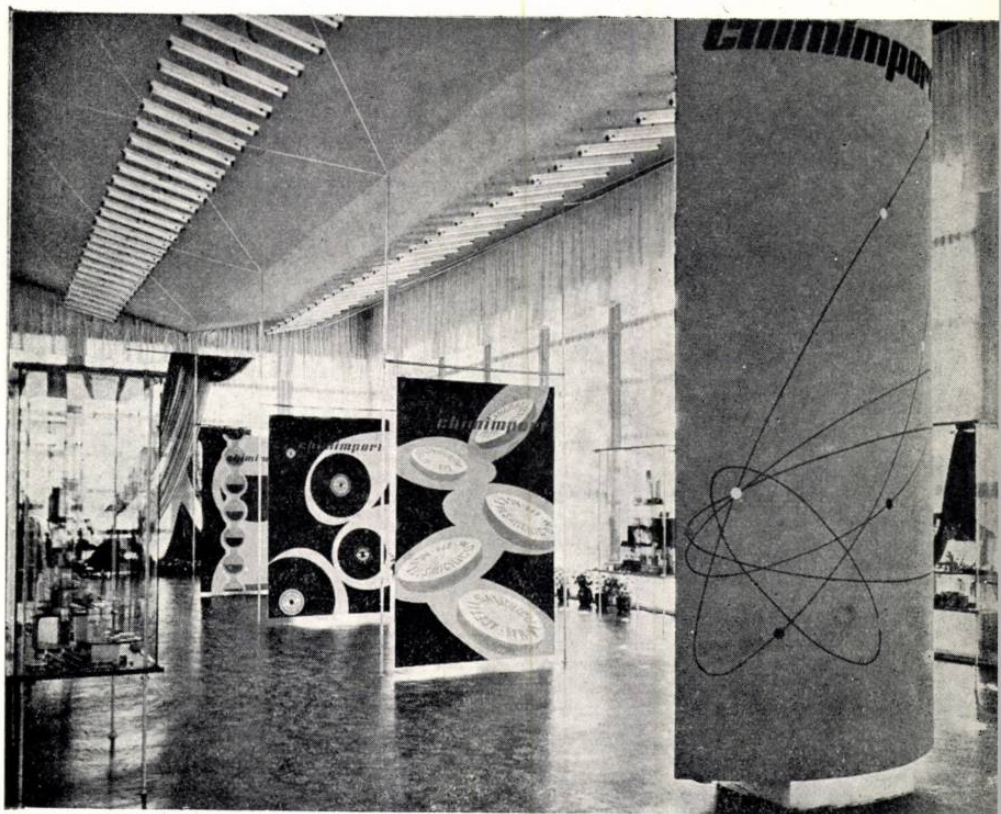
Dezvoltarea economiei naționale și preocuparea de a spori legăturile noastre comerciale cu toate statele au prilejuit, în anul trecut, o participare multiplă la manifestări de soiul celor mai sus numite. În Republica Democrată Germană, la târgurile de iarnă și de toamnă din Leipzig, în Italia, la târgul din Milano, în Anglia, la cel din Londra, în Grecia, la cel din Salonic sau în Turcia, la cel din Izmir, produsele românești au fost expuse în pavilioane sau săli existente, oferite de organizatori și amenajate în acest scop de Camera noastră de comerț. În cadrul târgurilor din Zagreb, în Republica Populară Federaivă Iugoslavia, și la cel din Damasc, în Siria, au fost construite, după proiecte elaborate în țară, pavilioane proprii. Pe durata expozițiilor s-a aflat din presă că participările românești se bucurau de succes și, spre sfîrșitul anului, că pavilioanele de la Damasc și Zagreb au fost distinse, primul cu medalia de aur, al doilea cu premiul I, decernate la târgurile respective. De obicei, juriile acestor manifestări sînt binevoitoare, pentru că o sărbătoare nu trebuie deranjată printr-un spirit critic prea ascuțit.

* Extrasele sînt din revista « L'architecture d'aujourd'hui » nr. 1-2, anul 1940.

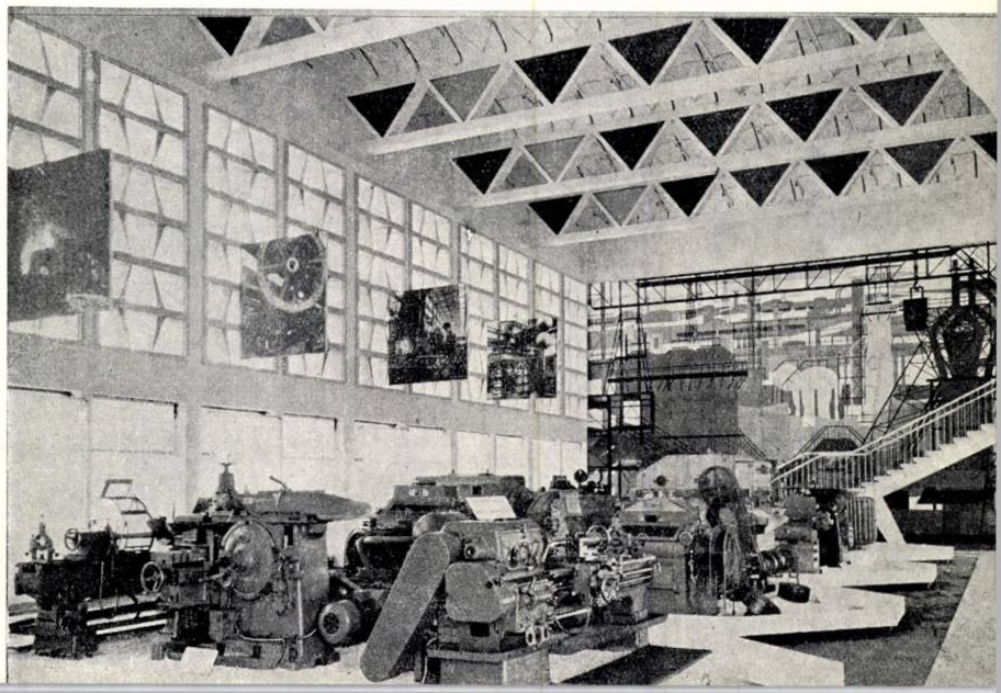
7

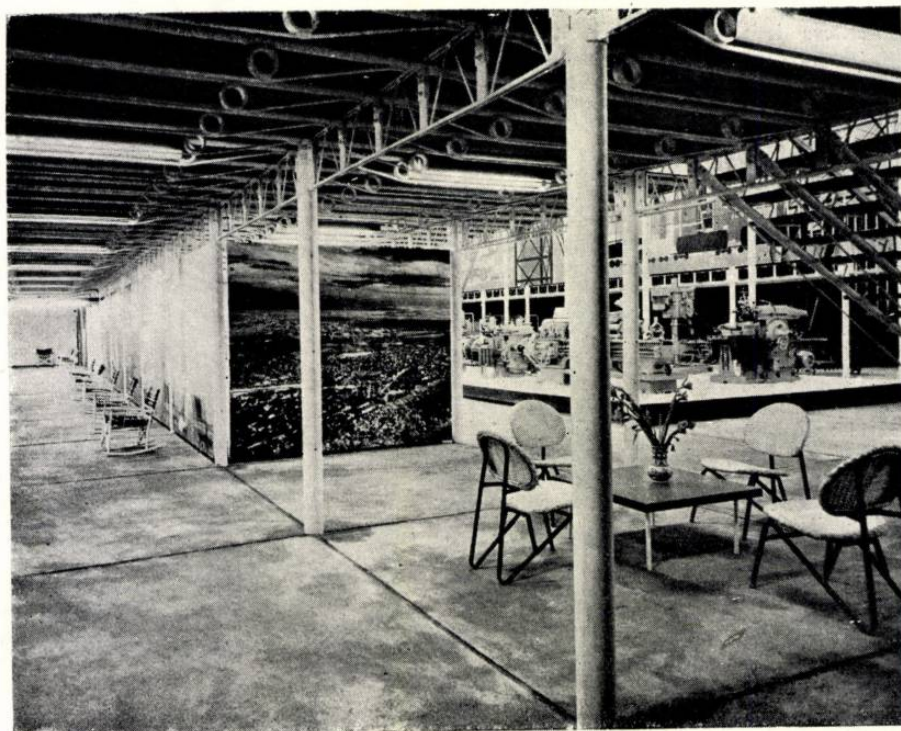
8

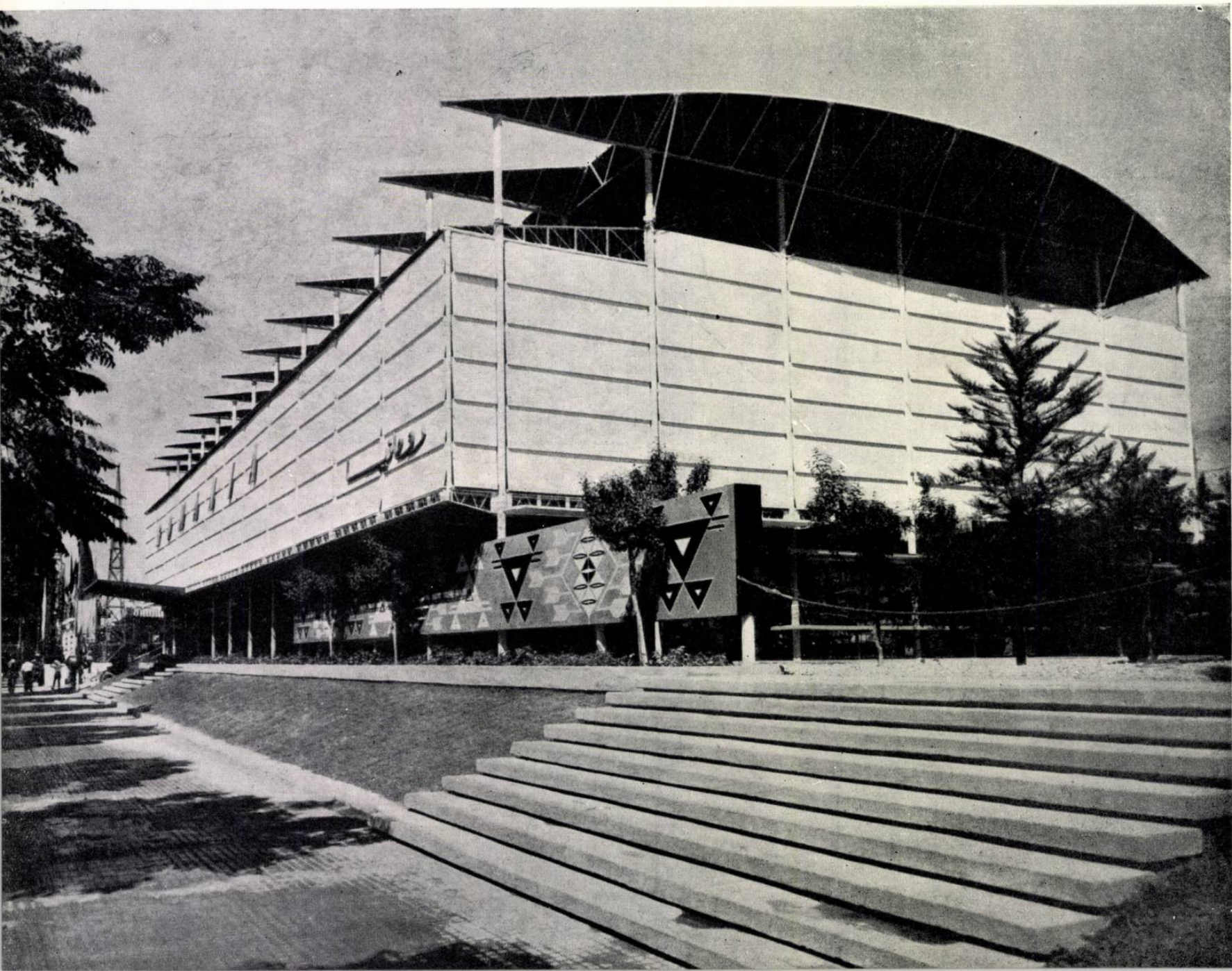
9

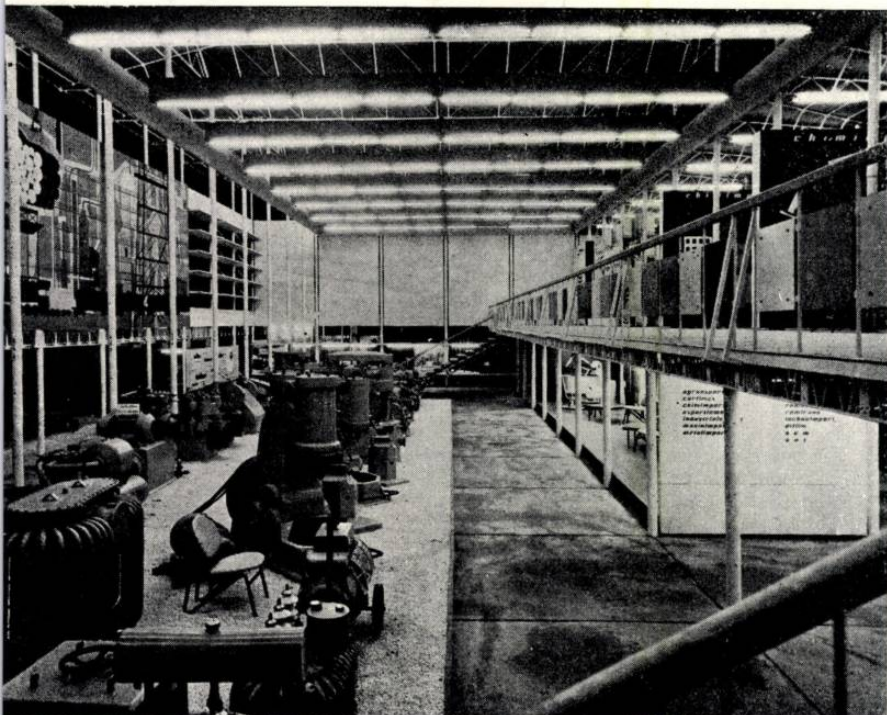
1. Pavilion de expoziție la
Damasc — Vedere exte-
rioară.
Autor, arh. Ascanio Da-
mian; colaboratori arhi-
tecții Ion Ressu, Jean Ro-
senberg, Corneliu Dimos;
ing. Romeo Constantinescu;
graficieni Ion Oroveanu,
Virgil Ciocîrdel.

2

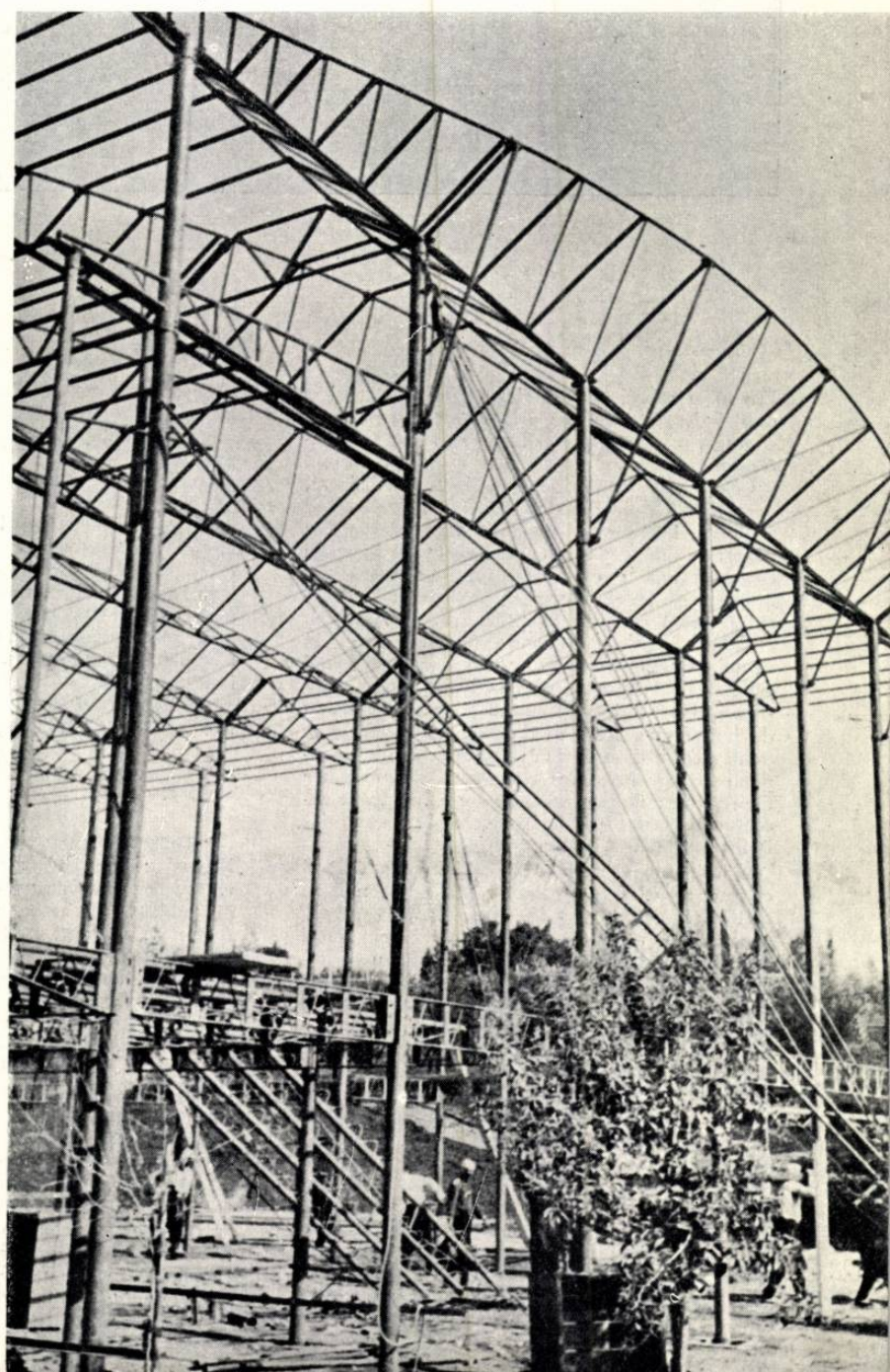
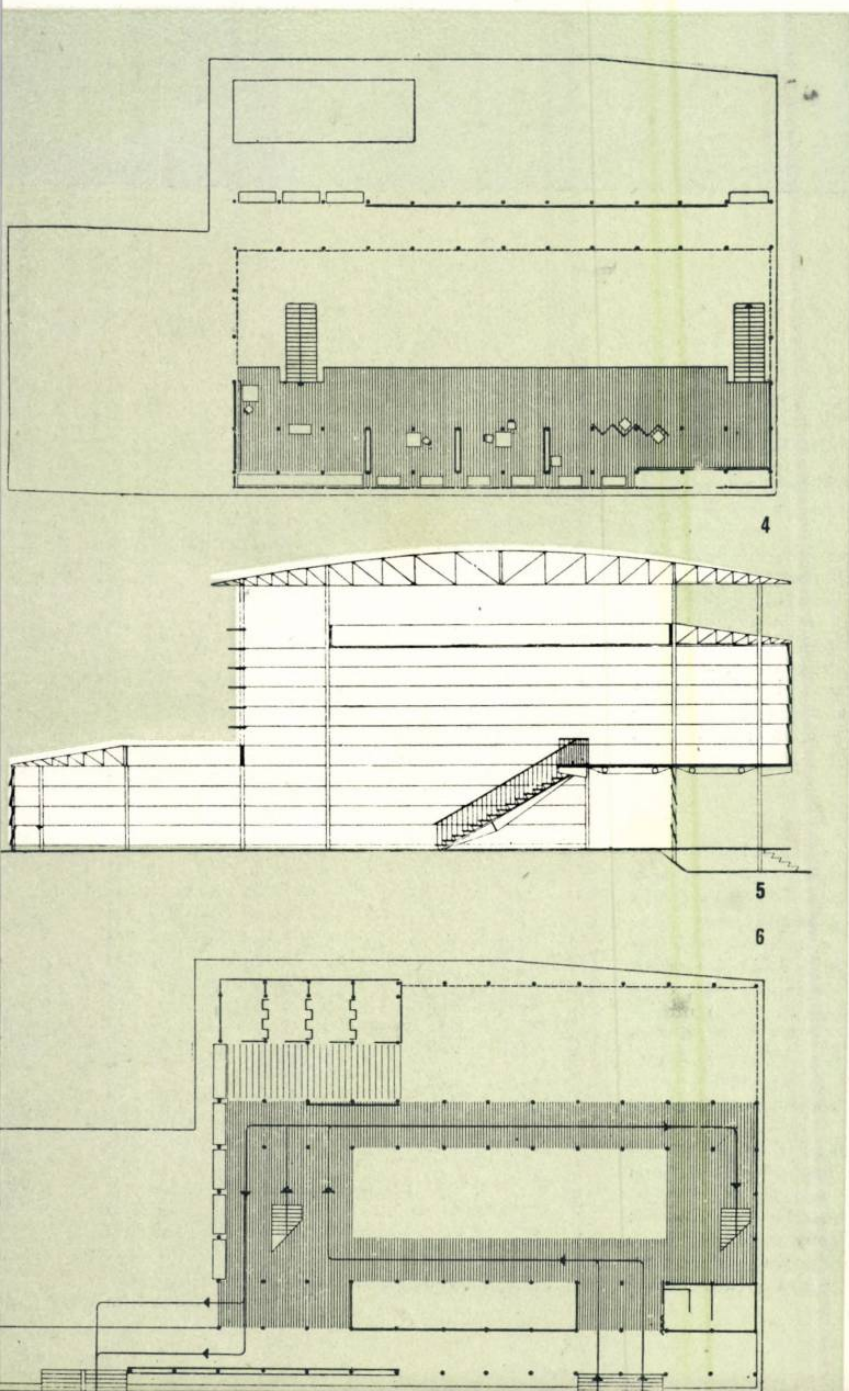
1

3

- 2-3. Vederi interioare
4. Plan supanță
5. Secțiune transversală
6. Plan parter
7. Montarea scheletului metalic
la pavilionul de la Damasc

7

1

Dar chiar atunci cînd se alege «regina balului», deși judecata nu este foarte serioasă, ca tot consacră o învingătoare între mai multe concurente.

Cele două pavilioane au planuri judicioase, permițînd ca circulația să se facă în sens unic și dirijat, însă fără a o impune în mod absolut; materiale variate pot fi expuse avantajos în spații corespunzătoare; combinația acestor spații, cu întinderi și înălțimi diferite, exclude monotonia și realizează o reciprocă punere în valoare prin contrast; cuprinderea unei curți interioare în planul pavilionului de la Zagreb a mărit volumul general al construcției pînă la limita minimă impusă de iugoslavi ca să ne cedeze terenul solicitat de noi, fără a mări însă suprafața de expunere peste ceea ce Camera de comerț socotea un maximum necesar în raport cu materialul care putea fi prezentat; în plus, această curte interioară accentuează efectul spațial și aduce o plăcută surpriză la încheierea circuitului de vizitare.

O calitate, pe care cu o cred indiscutabilă și ca atare meritînd o mențiune specială, o constituie faptul că fiecare pavilion reprezintă o soluție constructivă rațională, în acord cu datele temei și cerințele execuției: în cazul Damascului, pavilionul este demontabil și realizat în cea mai mare parte în țară; carcasa metalică din țevă de oțel a fost livrată de Uzinele «23 August», în timp de 30 de zile, și montată la fața locului cam tot în atîtea; pentru Zagreb s-a cerut un pavilion permanent, executabil în 60 de zile; ținîndu-se seama de posibilitățile unei întreprinderi locale și urmărindu-se un cost cît mai scăzut, s-a recurs la beton armat monolit pentru elementele de rezistență verticale și la prefabricate pentru elementele de acoperire și claustru. Formele arhitecturii acuză structura; ele sînt însă și rezultatul unor intenții plastice diferite pentru fiecare pavilion în parte, corespunzînd evident cu o concepție diferită despre semnificația formelor în arhitectură

și cu temperamente de autori cu trăsături proprii. Fiind unul dintre proiectanții pavilionului de la Zagreb, mă abțin de a face aprecieri în această privință.

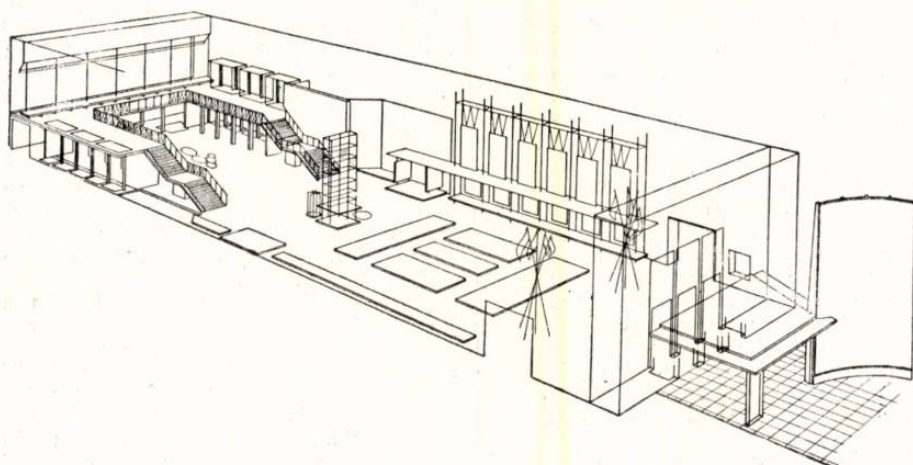
Grafica decorativă și publicitară, compusă de cele mai multe ori cu îndemîinare, animă și susține modul de expunere; mi se pare regretabil însă faptul că acesta devine citeodată abundant pînă la confuzie, rămînînd totuși sărac; exemplul cel mai flagrant îl oferă participarea la tîrgul de iarnă de la Leipzig. De asemenea, unele amănunte de arhitectură interioară și echipament mobilier sînt soluții pripite și lipsite de inventivitate, acceptate în zorul predărilor fulger; personal, îmi sînt nesuferite unele «cubisme» și mai ales lămpile montate la standul din Leipzig și pavilionul din Zagreb.

★

«Părăsesc lectura care nu mă mai instruieste». Mărturisirea, citită nu mai știu unde, îmi pare un excelent avertisment pentru cine scrie cu gîndul să publice. De aceea, nemaigăsind nimic interesant de adăugat, căutam o frază de încheiere pentru notele de mai sus. Atunci însă am primit vizita a doi tineri pictori, eveniment care, după cum veți vedea, mă va obliga să dau o urmare acestui articol. După ce le-am arătat ce doreau să vadă, pictorii, cu ochii lor iscoditori, au descoperit pe masă fotografiile pavilioanelor. Le-au examinat și, cu o juvenilă sinceritate, și-au spus părerile.

Cel care s-a exprimat primul mi-a declarat că apreciază Damascul pentru ineditul și îndrăzneala formelor; îl încînta, după propria sa expresie, «cadența colțuroasă a cozoroacelor acoperișului»; «o asemenea curiozitate, susținea el, îți sugerează neapărat pavilionul de expoziție și te atrage, promițîndu-ți că vei vedea înăuntru și alte lucruri neobișnuite».

1. Pavilion de expoziție la Leipzig — Vedere interioară
Autor, arb. Heinz Novac; colaborator, arb. Mircea Horn;
grafician, Ion Oroveanu
2. Secțiune perspectivă
3. Vedere interioară

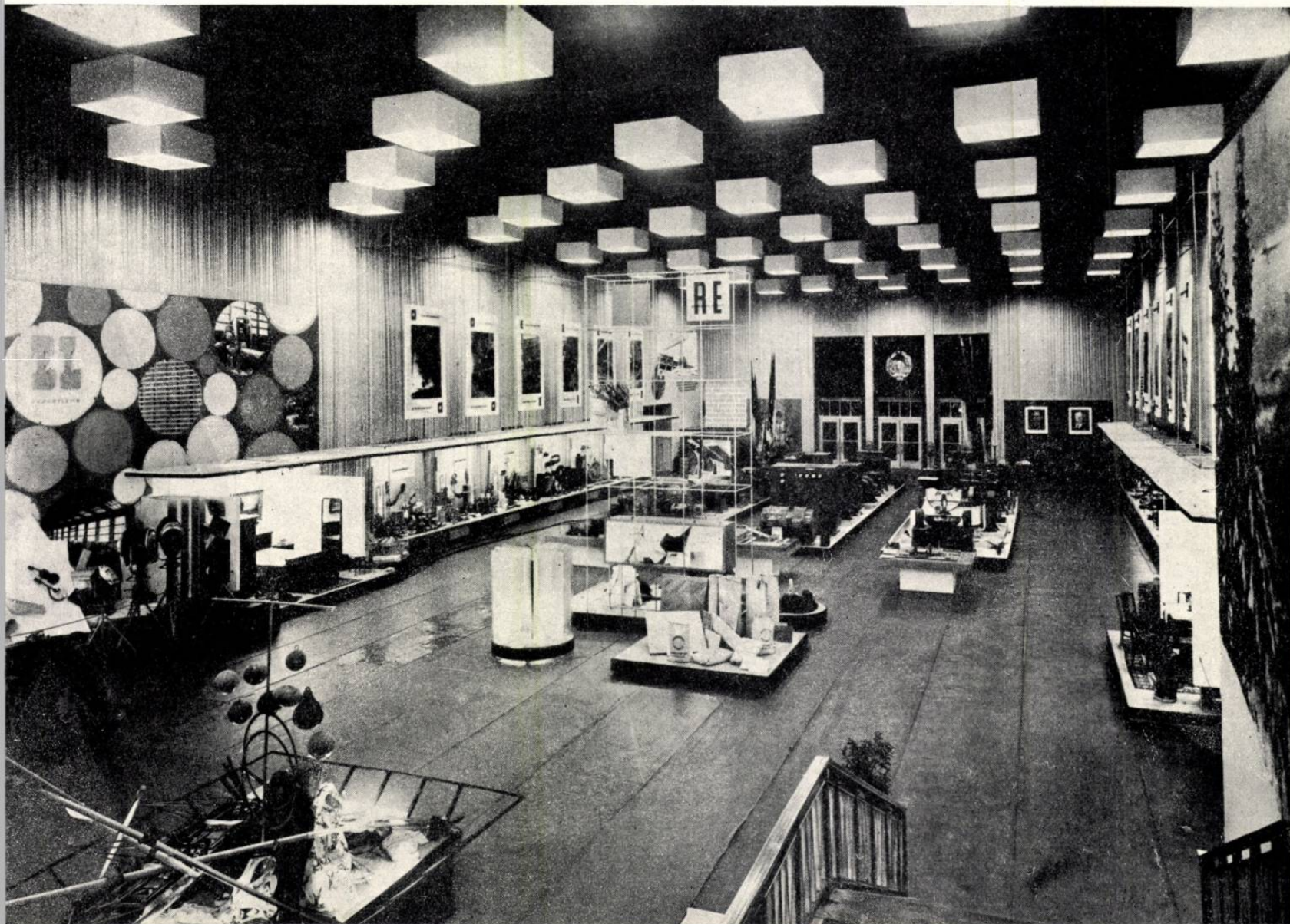
2

Al doilea pictor a fost însă de altă părere. El repudia goana după « înedit și curiozități »; o găsea « banalitate copilăroasă », ducând totdeauna la eșecuri lamentabile. În consecință, prefera Zagrebul pentru « sobrietatea lui serioasă » și « trăinicia exprimată în forme », care, după el, trebuie să fie una dintre calitățile suverane ale arhitecturii. A urmat, bineînțeles, riposta primului, însă atât de virulentă, încât am bănuț că este întăritată de amintirea unor discuții anterioare. Aceștia, Zagrebul « nu-i spunea nimic », i se părea o compoziție rece, după procedee cunoscute și de un gust desuet.

Prevăzând o încăierare și nevoind ca mușafirii mei să devină nepoliticoși din ignoranță, i-am prevenit că pavilionul de la Damasc a fost proiectat de niște prieteni, iar pentru cel de la Zagreb am fost autor alături de doi colegi.

Le-am mai spus că nu-mi plac judecățile ușurate sau pătimașe și că în nici un caz nu voi accepta să aud ponedrită creația prietenilor de ale căror succese de obicei mă bucur. Vădit amuzați de ultima parte a declarației mele, pictorii au scandat la unison o cugetare împrumutată de la un autor clasic: « oricine poate simpatiza cu necazurile unui prieten; a simpatiza însă cu succesele lui presupune o natură foarte delicată ». Le-am mulțumit pentru compliment, asigurându-i că printre arhitecți fenomenul este curent. Schimbul de glume a înșeninat atmosfera și a dat conversației un curs civilizat. Au fost ridicate multe probleme în legătură cu arhitectura și arta contemporană, schițându-se chiar și câteva răspunsuri. Dar cum de aci înainte pavilioanele de expoziție și standurile românești la târgurile internaționale din anul 1956 nu au mai figurat decât incidental în discuție, relatarea acestora o voi face în numărul viitor al revistei și sub un titlu de circumstanță.

3

Prof. arh. HORIA TEODORU

CONGRESUL INTERNAȚIONAL AL ARHITECȚILOR ȘI TEHNICIENILOR MONUMENTELOR ISTORICE DE LA PARIS

Primul Congres internațional al arhitecților și tehnicienilor monumentelor istorice s-a ținut anul acesta, la începutul lunii mai, la Paris. El a fost organizat de Asociația arhitecților-șefi ai monumentelor istorice din Franța și a fost patronat de U.N.E.S.C.O. și de Ministerul Educației Naționale francez.

Congresul s-a bucurat de o largă participare. Pe lângă un număr foarte mare de francezi: arhitecți, inspectori de monumente istorice și antreprenori din toate ramurile, au participat peste 175 de specialiști străini (arhitecți, istorici de artă, arheologi etc.) din peste 26 de țări.

Congresul și-a ținut ședințele în aripa palatului Chaillot în care se află instalat Muzeul monumentelor franceze și Centrul de cercetare a monumentelor istorice, care își propune să alcătuiască, prin machete și relevee, un repertoriu cât mai complet al artei de a construi.

În subsolul acestui muzeu a fost găzduită expoziția anume organizată cu ocazia Congresului. Un catalog detaliat și bogat ilustrat pentru contribuția Franței arată pe larg lucrările (fotografii documentare, planuri, machete) prezentate de Austria, Belgia, Italia, cu o foarte largă participare, Olanda, Polonia, Cehoslovacia, Iugoslavia și România. Motive tehnice au împiedicat ca acest

catalog să cuprindă și valoroasa contribuție a Uniunii Sovietice, Elveției, Spaniei, Germaniei democratice, Greciei și Pakistanului, care ridică la patruzeci și două numărul statelor străine care au participat la expoziția atât de interesantă a Congresului.

Materialul trimis de noi nu a înfățișat decât o foarte mică parte din rodnică, susținută și bogată activitate a Direcției monumentelor de arhitectură și a atelierelor de proiectare, activitate care nu este îndecajuns de cunoscută. Planurile, prezentate într-o formă cit se poate de îngrijită și completate cu un bogat material documentar, au arătat cu claritate că toate lucrările de restaurare au fost proiectate numai pe baza datelor istorice și a urmelor găsite pe monument prin laborioase cercetări și prin săpături arheologice. În baza acestei documentări riguroase științifice, proiectele ilustrează următoarele teme:

Folosirea betonului armat pentru preluarea împingerii bolților care se refac în formele vechi și cu nervuri gotice la biserica Sf. Mihail din Cluj, după ingeniosul proiect al arhitectului Ion Dumitrescu și al inginerului Nicolae Laszlo (fig. 1).

Folosirea metodei anastilozei, restaurarea parțială prin repunerea în operă a tuturor fragmentelor desprinse de pe monument, la moscheea Huniadar

din Constanța, după proiectul arhitectei Rodica Mănciulescu (fig. 2).

Readucerea în formele originale a acoperișurilor pentru degajarea arhitecturii și picturilor în frescă ale bazelor stelate ale turlei, la biserica mănăstirii Sucevița (fig. 3), după proiectul arhitectului Dan Corneliu, și la biserica mănăstirii Neamț, după proiectul arhitectului Ștefan Balș (fig. 4).

Restaurarea unor importante monumente de arhitectură civilă și monastică, lăsate să cadă într-o totală ruină, prin reconstruirea părților dărimate sau dispărute: palatul Brincovenesc de la Potlogi (fig. 5), după proiectul arhitecților Radu Udriș și Rodica Mănciulescu, și elisarișna mănăstirii Moldovița, după proiectul arhitectului Dan Corneliu (fig. 6).

Completarea unui ansamblu arhitectonic prin reconstruirea părților care au dispărut sau au fost dărimate: galeria boltită a fostei mănăstiri Aninoasa (fig. 7) și pridvorul de acoperire a mormintului lui Nicodim la biserica mănăstirii Tismana, după proiectele arhitecților Radu Udriș și Maria Lozanu (fig. 8).

Readucerea în forma originală prin înlăturarea adaosurilor și modificărilor care denaturează arhitectura monumentului: înlăturarea supraînălțărilor cornișelor la biserica mănăstirii Gura Motrului (fig. 9), după proiectul arhitectei Eugenia Grecianu; deschiderea pridvorului bisericii din Radeana (fig. 11), după proiectul arhitectului Dinu Teodorescu; refacerea bolților cu nervuri gotice, în locul unui tavan de lemn, la castelul Huniazilor, după proiectul arhitectului Carol Orban (fig. 12).

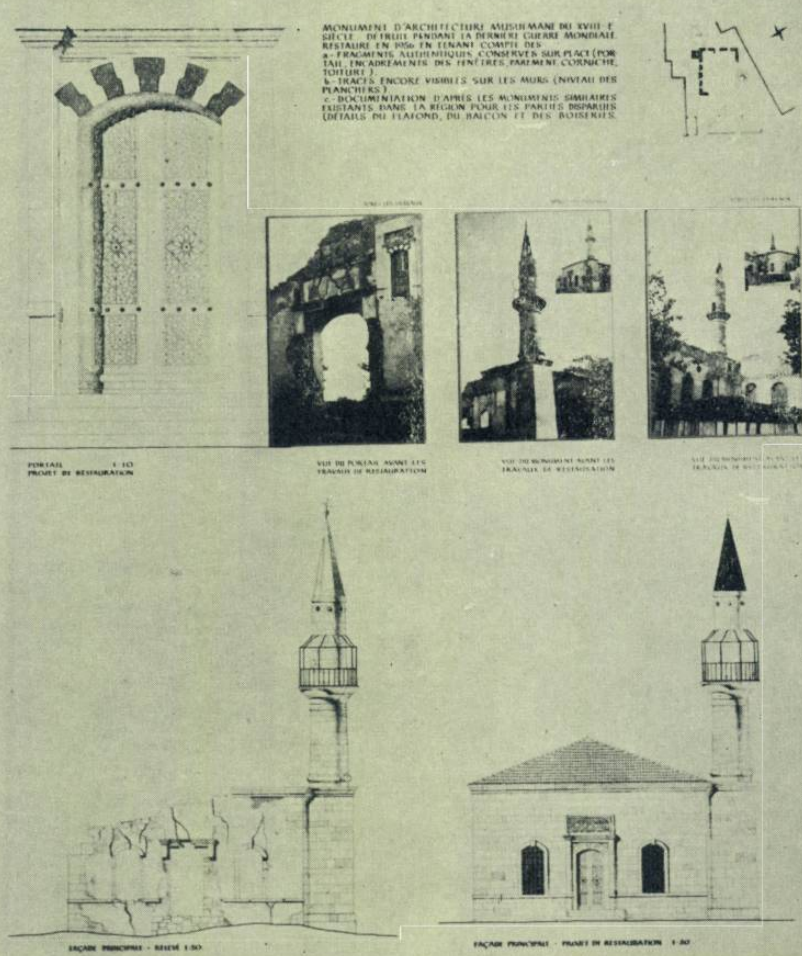
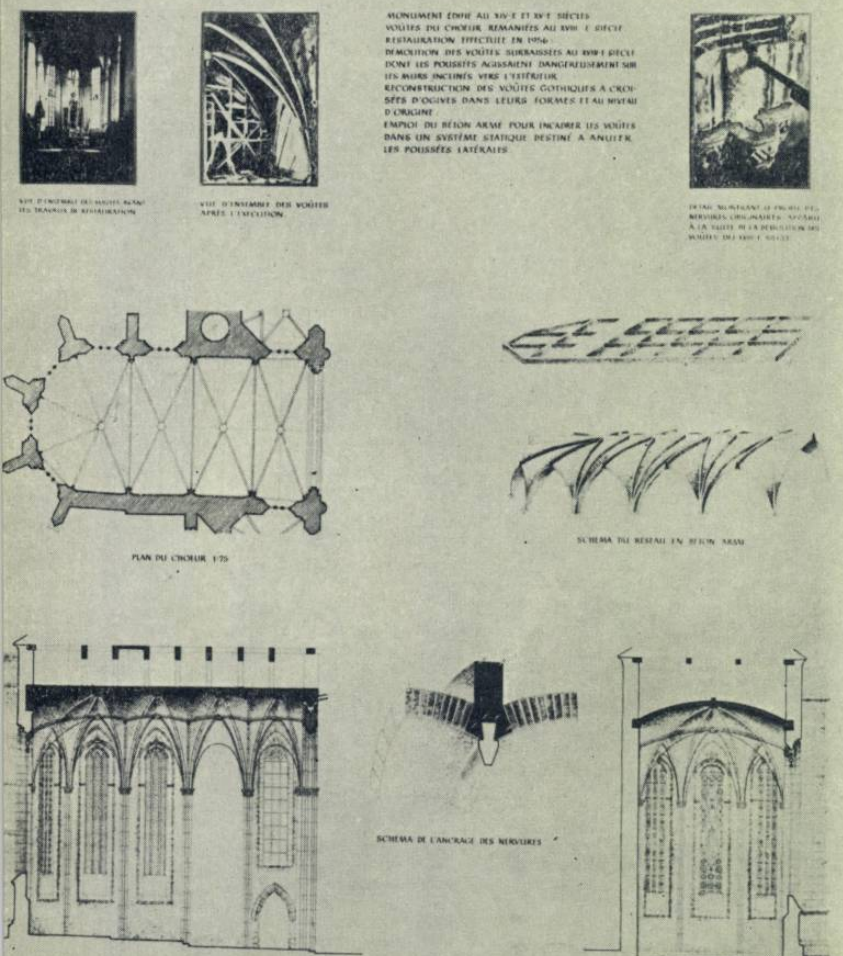
Reconstruirea pe fundațiile vechi a unor clădiri în forme noi, dar armonizate cu monumentul istoric pe care îl completează, la mănăstirea Dealu, după proiectul arhitectului Nicolae Diaconu (fig. 10).

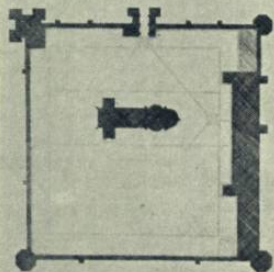
Planșe înfățișând restaurarea monumentelor istorice în R. P. Română, care au figurat în expoziția organizată cu ocazia congresului.

1 2

L'ÉGLISE SAINT MICHEL DE CLUJ

LA MOSQUÉE HUNKIAR À CONSTANTZA

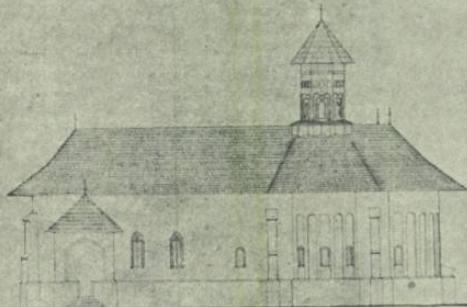

PLAN DE L'INSTRUMENT 15400

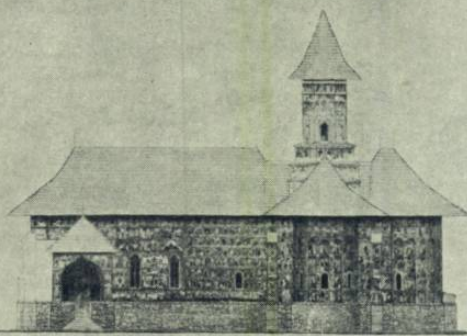
ÉGLISE (ÉRIGÉE AU XVIe SIÈCLE).
PREMIÈRE RESTAURATION PARTIELLE COM-
PRENANT LE DÉCAJEMENT DES BAGES DE LA
TOUR D'APRÈS L'EFFIGIE VOTIVE. PEINTE
À L'INTÉRIEUR DE L'ÉGLISE ET D'APRÈS
LE TRACÉ DE L'ANCIENNE TOITURE ET DES
FRAGMENTS DE PEINTURE EXTÉRIEURE
CONSERVÉS SOUS LA TOITURE ACTUELLE.
RESTAURATION EXÉCUTÉE EN 1954.

EFFIGIE VOTIVE PEINTE SUR LE MUR INTÉRIEUR DU NAOS

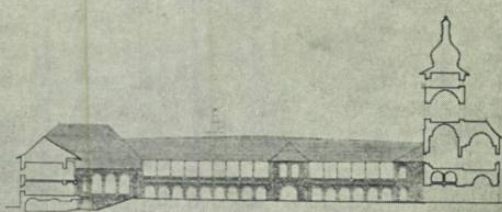
FACÈDE LATÉRALE AVANT LES TRAVAUX 1 100

TOITURE AVANT LA RESTAURATION

FACADE LATÉRALE APRÈS SES TRAVAUX 1960

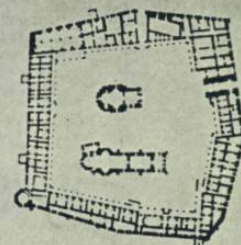
SCHUBERT: AC FLORA

[illegible]

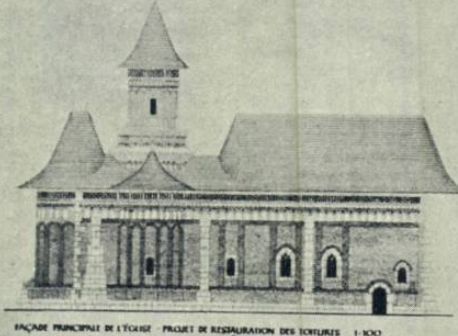
GALLERIES AND ADRIES IN RESTAURATION 120

1998, 2000, 2002, 2004, 2006, 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2018, 2020, 2022, 2024, 2026, 2028, 2030, 2032, 2034, 2036, 2038, 2040, 2042, 2044, 2046, 2048, 2050, 2052, 2054, 2056, 2058, 2060, 2062, 2064, 2066, 2068, 2070, 2072, 2074, 2076, 2078, 2080, 2082, 2084, 2086, 2088, 2090, 2092, 2094, 2096, 2098, 2100, 2102, 2104, 2106, 2108, 2110, 2112, 2114, 2116, 2118, 2120, 2122, 2124, 2126, 2128, 2130, 2132, 2134, 2136, 2138, 2140, 2142, 2144, 2146, 2148, 2150, 2152, 2154, 2156, 2158, 2160, 2162, 2164, 2166, 2168, 2170, 2172, 2174, 2176, 2178, 2180, 2182, 2184, 2186, 2188, 2190, 2192, 2194, 2196, 2198, 2200, 2202, 2204, 2206, 2208, 2210, 2212, 2214, 2216, 2218, 2220, 2222, 2224, 2226, 2228, 2230, 2232, 2234, 2236, 2238, 2240, 2242, 2244, 2246, 2248, 2250, 2252, 2254, 2256, 2258, 2260, 2262, 2264, 2266, 2268, 2270, 2272, 2274, 2276, 2278, 2280, 2282, 2284, 2286, 2288, 2290, 2292, 2294, 2296, 2298, 2300, 2302, 2304, 2306, 2308, 2310, 2312, 2314, 2316, 2318, 2320, 2322, 2324, 2326, 2328, 2330, 2332, 2334, 2336, 2338, 2340, 2342, 2344, 2346, 2348, 2350, 2352, 2354, 2356, 2358, 2360, 2362, 2364, 2366, 2368, 2370, 2372, 2374, 2376, 2378, 2380, 2382, 2384, 2386, 2388, 2390, 2392, 2394, 2396, 2398, 2400, 2402, 2404, 2406, 2408, 2410, 2412, 2414, 2416, 2418, 2420, 2422, 2424, 2426, 2428, 2430, 2432, 2434, 2436, 2438, 2440, 2442, 2444, 2446, 2448, 2450, 2452, 2454, 2456, 2458, 2460, 2462, 2464, 2466, 2468, 2470, 2472, 2474, 2476, 2478, 2480, 2482, 2484, 2486, 2488, 2490, 2492, 2494, 2496, 2498, 2500, 2502, 2504, 2506, 2508, 2510, 2512, 2514, 2516, 2518, 2520, 2522, 2524, 2526, 2528, 2530, 2532, 2534, 2536, 2538, 2540, 2542, 2544, 2546, 2548, 2550, 2552, 2554, 2556, 2558, 2560, 2562, 2564, 2566, 2568, 2570, 2572, 2574, 2576, 2578, 2580, 2582, 2584, 2586, 2588, 2590, 2592, 2594, 2596, 2598, 2600, 2602, 2604, 2606, 2608, 2610, 2612, 2614, 2616, 2618, 2620, 2622, 2624, 2626, 2628, 2630, 2632, 2634, 2636, 2638, 2640, 2642, 2644, 2646, 2648, 2650, 2652, 2654, 2656, 2658, 2660, 2662, 2664, 2666, 2668, 2670, 2672, 2674, 2676, 2678, 2680, 2682, 2684, 2686, 2688, 2690, 2692, 2694, 2696, 2698, 2700, 2702, 2704, 2706, 2708, 2710, 2712, 2714, 2716, 2718, 2720, 2722, 2724, 2726, 2728, 2730, 2732, 2734, 2736, 2738, 2740, 2742, 2744, 2746, 2748, 2750, 2752, 2754, 2756, 2758, 2760, 2762, 2764, 2766, 2768, 2770, 2772, 2774, 2776, 2778, 2780, 2782, 2784, 2786, 2788, 2790, 2792, 2794, 2796, 2798, 2800, 2802, 2804, 2806, 2808, 2810, 2812, 2814, 2816, 2818, 2820, 2822, 2824, 2826, 2828, 2830, 2832, 2834, 2836, 2838, 2840, 2842, 2844, 2846, 2848, 2850, 2852, 2854, 2856, 2858, 2860, 2862, 2864, 2866, 2868, 2870, 2872, 2874, 2876, 2878, 2880, 2882, 2884, 2886, 2888, 2890, 2892, 2894, 2896, 2898, 2900, 2902, 2904, 2906, 2908, 2910, 2912, 2914, 2916, 2918, 2920, 2922, 2924, 2926, 2928, 2930, 2932, 2934, 2936, 2938, 2940, 2942, 2944, 2946, 2948, 2950, 2952, 2954, 2956, 2958, 2960, 2962, 2964, 2966, 2968, 2970, 2972, 2974, 2976, 2978, 2980, 2982, 2984, 2986, 2988, 2990, 2992, 2994, 2996, 2998, 3000, 3002, 3004, 3006, 3008, 3010, 3012, 3014, 3016, 3018, 3020, 3022, 3024, 3026, 3028, 3030, 3032, 3034, 3036, 3038, 3040, 3042, 3044, 3046, 3048, 3050, 3052, 3054, 3056, 3058, 3060, 3062, 3064, 3066, 3068, 3070, 3072, 3074, 3076, 3078, 3080, 3082, 3084, 3086, 3088, 3090, 3092, 3094, 3096, 3098, 3100, 3102, 3104, 3106, 3108, 3110, 3112, 3114, 3116, 3118, 3120, 3122, 3124, 3126, 3128, 3130, 3132, 3134, 3136, 3138, 3140, 3142, 3144, 3146, 3148, 3150, 3152, 3154, 3156, 3158, 3160, 3162, 3164, 3166, 3168, 3170, 3172, 3174, 3176, 3178, 3180, 3182, 3184, 3186, 3188, 3190, 3192, 3194, 3196, 3198, 3200, 3202, 3204, 3206, 3208, 3210, 3212, 3214, 3216, 3218, 3220, 3222, 3224, 3226, 3228, 3230, 3232, 3234, 3236, 3238, 3240, 3242, 3244, 3246, 3248, 3250, 3252, 3254, 3256, 3258, 3260, 3262, 3264, 3266, 3268, 3270, 3272, 3274, 3276, 3278, 3280, 3282, 3284, 3286, 3288, 3290, 3292, 3294, 3296, 3298, 3300, 3302, 3304, 3306, 3308, 3310, 3312, 3314, 3316, 3318, 3320, 3322, 3324, 3326, 3328, 3330, 3332, 3334, 3336, 3338, 3340, 3342, 3344, 3346, 3348, 3350, 3352, 3354, 3356, 3358, 3360, 33

PLAN DTN52 MB

FACADE PRINCIPALE DE L'EGLISE - PROJET DE RESTAURATION DES TOITURES 1-100

本報 廣告刊例(每行每日) 第一版 100元 第二版 80元 第三版 60元 第四版 40元 第五版 30元 第六版 20元 第七版 10元 第八版 5元 第九版 3元 第十版 2元 第十一版 1元 第十二版 0.5元 第十三版 0.3元 第十四版 0.2元 第十五版 0.1元 第十六版 0.05元 第十七版 0.03元 第十八版 0.02元 第十九版 0.01元 第二十版 0.005元 第二十一版 0.003元 第二十二版 0.002元 第二十三版 0.001元 第二十四版 0.0005元 第二十五版 0.0003元 第二十六版 0.0002元 第二十七版 0.0001元 第二十八版 0.00005元 第二十九版 0.00003元 第三十版 0.00002元 第三十一版 0.00001元 第三十二版 0.000005元 第三十三版 0.000003元 第三十四版 0.000002元 第三十五版 0.000001元 第三十六版 0.0000005元 第三十七版 0.0000003元 第三十八版 0.0000002元 第三十九版 0.0000001元 第四十版 0.00000005元 第四十一版 0.00000003元 第四十二版 0.00000002元 第四十三版 0.00000001元 第四十四版 0.000000005元 第四十五版 0.000000003元 第四十六版 0.000000002元 第四十七版 0.000000001元 第四十八版 0.0000000005元 第四十九版 0.0000000003元 第五十版 0.0000000002元 第五十一版 0.0000000001元 第五十二版 0.00000000005元 第五十三版 0.00000000003元 第五十四版 0.00000000002元 第五十五版 0.00000000001元 第五十六版 0.000000000005元 第五十七版 0.000000000003元 第五十八版 0.000000000002元 第五十九版 0.000000000001元 第六十版 0.0000000000005元 第六十一版 0.0000000000003元 第六十二版 0.0000000000002元 第六十三版 0.0000000000001元 第六十四版 0.00000000000005元 第六十五版 0.00000000000003元 第六十六版 0.00000000000002元 第六十七版 0.00000000000001元 第六十八版 0.000000000000005元 第六十九版 0.000000000000003元 第七十版 0.000000000000002元 第七十一版 0.000000000000001元 第七十二版 0.0000000000000005元 第七十三版 0.0000000000000003元 第七十四版 0.0000000000000002元 第七十五版 0.0000000000000001元 第七十六版 0.00000000000000005元 第七十七版 0.00000000000000003元 第七十八版 0.00000000000000002元 第七十九版 0.00000000000000001元 第八十版 0.000000000000000005元 第八十一版 0.000000000000000003元 第八十二版 0.000000000000000002元 第八十三版 0.000000000000000001元 第八十四版 0.0000000000000000005元 第八十五版 0.0000000000000000003元 第八十六版 0.0000000000000000002元 第八十七版 0.0000000000000000001元 第八十八版 0.00000000000000000005元 第八十九版 0.00000000000000000003元 第九十版 0.00000000000000000002元 第九十一版 0.00000000000000000001元 第九十二版 0.000000000000000000005元 第九十三版 0.000000000000000000003元 第九十四版 0.000000000000000000002元 第九十五版 0.000000000000000000001元 第九十六版 0.0000000000000000000005元 第九十七版 0.0000000000000000000003元 第九十八版 0.0000000000000000000002元 第九十九版 0.0000000000000000000001元 第一百版 0.00000000000000000000005元 第一百零一遍 0.00000000000000000000003元 第一百零二版 0.00000000000000000000002元 第一百零三版 0.00000000000000000000001元 第一百零四版 0.000000000000000000000005元 第一百零五版 0.000000000000000000000003元 第一百零六版 0.000000000000000000000002元 第一百零七版 0.000000000000000000000001元 第一百零八版 0.0000000000000000000000005元 第一百零九版 0.0000000000000000000000003元 第一百一十版 0.0000000000000000000000002元 第一百一十一版 0.0000000000000000000000001元 第一百一十二版 0.00000000000000000000000005元 第一百一十三版 0.00000000000000000000000003元 第一百一十四版 0.00000000000000000000000002元 第一百一十五版 0.00000000000000000000000001元 第一百一十六版 0.000000000000000000000000005元 第一百一十七版 0.000000000000000000000000003元 第一百一十八版 0.000000000000000000000000002元 第一百一十九版 0.000000000000000000000000001元 第一百二十版 0.0000000000000000000000000005元 第一百二十一版 0.0000000000000000000000000003元 第一百二十二版 0.0000000000000000000000000002元 第一百二十三版 0.0000000000000000000000000001元 第一百二十四版 0.00000000000000000000000000005元 第一百二十五版 0.00000000000000000000000000003元 第一百二十六版 0.00000000000000000000000000002元 第一百二十七版 0.00000000000000000000000000001元 第一百二十八版 0.000000000000000000000000000005元 第一百二十九版 0.000000000000000000000000000003元 第一百三十版 0.000000000000000000000000000002元 第一百三十一版 0.000000000000000000000000000001元 第一百三十二版 0.0000000000000000000000000000005元 第一百三十三版 0.0000000000000000000000000000003元 第一百三十四版 0.0000000000000000000000000000002元 第一百三十五版 0.0000000000000000000000000000001元 第一百三十六版 0.00000000000000000000000000000005元 第一百三十七版 0.00000000000000000000000000000003元 第一百三十八版 0.00000000000000000000000000000002元 第一百三十九版 0.00000000000000000000000000000001元 第一百四十版 0.000000000000000000000000000000005元 第一百四十一版 0.000000000000000000000000000000003元 第一百四十二版 0.000000000000000000000000000000002元 第一百四十三版 0.000000000000000000000000000000001元 第一百四十四版 0.0000000000000000000000000000000005元 第一百四十五版 0.0000000000000000000000000000000003元 第一百四十六版 0.0000000000000000000000000000000002元 第一百四十七版 0.0000000000000000000000000000000001元 第一百四十八版 0.00000000000000000000000000000000005元 第一百四十九版 0.00000000000000000000000000000000003元 第一百五十版 0.00000000000000000000000000000000002元 第一百五十一版 0.00000000000000000000000000000000001元 第一百五十二版 0.000000000000000000000000000000000005元 第一百五十三版 0.000000000000000000000000000000000003元 第一百五十四版 0.000000000000000000000000000000000002元 第一百五十五版 0.000000000000000000000000000000000001元 第一百五十六版 0.0000000000000000000000000000000000005元 第一百五十七版 0.0000000000000000000000000000000000003元 第一百五十八版 0.0000000000000000000000000000000000002元 第一百五十九版 0.0000000000000000000000000000000000001元 第一百六十版 0.000000000

3 4

Din rapoartele trimise de noi la cele șase secții ale Congresului a fost apreciat în special acela redactat de inginerii Spoială și Moraru relativ la mijloacele tehnice și științifice de restaurare, prin aportul pozitiv pe care îl aduce în problema consolidărilor în regiunile în care cutremurele de pământ au efecte mai puternice.

În afară de aceste proiecte și de rapoartele trimise la cele șase secții ale Congresului, am mai prezentat un film documentar în culori, producție a atelierelor fotografice ale Departamentului de Arhitectură și Urbanism înfățișând bisericile noastre din Moldova de Nord: Voroneț, Humor, Moldova-vea și Sucevița, care, după cum se știe, fiind în întregime pictate în frescă pe toate fațadele, constituie unul dintre cele mai originale elemente ale vechii noastre arte. După ce a fost prezentat într-o ședință de lucru, avînd în vedere marele interes artistic pe care îl suscită, a fost proiectat și a doua oară, în ședință plenară.

Deși acesta a fost primul Congres internațional care și-a propus să dezbată în special numai probleme legate de conservarea monumentelor istorice, trebuie să amintim de alte două împrejurări, când reuniuni internaționale s-au mai ocupat de aceste probleme. Cu un sfert de secol în urmă, în anul 1931, Oficiul Internațional al Muzeelor a organizat la Atena o conferință ale cărei lucrări au fost reunite sub titlul « Conservarea monumentelor artistice și istorice », iar acum opt ani, în 1949, experți din 14 țări, convocați de U.N.E.S.C.O. la Paris, au reactualizat aceleași probleme în dezbateri rezumate în publicația « Museum ». Când vor fi publicate dezbaterile și concluziile, încă în studiu, ale ultimului Congres, se va putea analiza evoluția diferitelor principii de conservare și de restaurare a monumentelor istorice și a aplicării lor în cursul primei jumătăți a secolului nostru.

Pentru moment, vom înfățișa pe scurt problemele dezbătute la Congresul de la Paris.

Programul de studii al Congresului prevedea şase secţii, şi anume:

1. Misiunea arhitectului monumentelor istorice, pregătirea și recrutarea lui. Nu este de ajuns să fii

un arhitect desăvârșit, talentat, artist, sensibil, și să cunoști toate artele care contribuie la decorul unui monument istoric: pictura, fresca, sculptura, tapiseria, mobilierul etc. Este evident că, în afară de toate acestea, mai trebuie să cunoști tot atât de bine tehnica cea mai înaintată, ca și toate tehnicile din trecut, să ai cunoștințe cât mai întinse despre istoria tuturor artelor și să fii la curent cu toate cercetările și realizările importante din alte țări. Rămîne însă întrebarea: în ce fel se vor folosi aceste prețioase, multiple și variate cunoștințe și posibilități? Care vor fi principiile după care se va călăuzi arhitectul în îndeplinirea sarcinii sale de a conserva patrimoniul arhitectonic ce i s-a încredințat?

2. *Întreprinderile specializate pentru monumentele istorice, formarea profesională și spirituală a personalului, cadrelor și lucrătorilor.* Este evident că lucrările fiind neobișnuite, delicate, adeseori cu materiale care nu se folosesc în mod curent, cerind îndeminare, un deosebit simț de răspundere, răbdare, atenție susținută etc., monumentele istorice au nevoie de personal, cadre și lucrători specializați, căci operațiile deosebit de migăloase de întreținere, conservare și consolidare, prin repunerea în operă a fragmentelor originale, cer, fără îndoială, o calificare cu totul superioară.

Dar se pune întrebarea: ce fel de lucrări se vor cere acestor tehnicieni pentru completarea sau refacerea părților dispărute sau distruse ale monumentelor? Pentru aceste lucrări de completare vor trebui să fie pregătiți pentru a reproduce, imitându-le, formele vechi și străine de sensibilitatea și tehnica zilelor noastre, sau vor fi chemați să se exprime cu spontaneitate în forme noi, care le sint proprii?

3. *Mijloacele tehnice și științifice puse la dispoziția arhitecților și întreprinderilor.* Este evident că toate ramurile științelor și tehnicilor moderne trebuie să vină în ajutor pentru rezolvarea delicatelor probleme de conservare, cât mai îndelungată și în cât mai bune condiții, a tuturor elementelor componente — uneori atât de fragile — ale unui monument istoric începând de la fundații și ter-

minînd cu pojghița de calciu care fixează pictura în frescă pe monument.

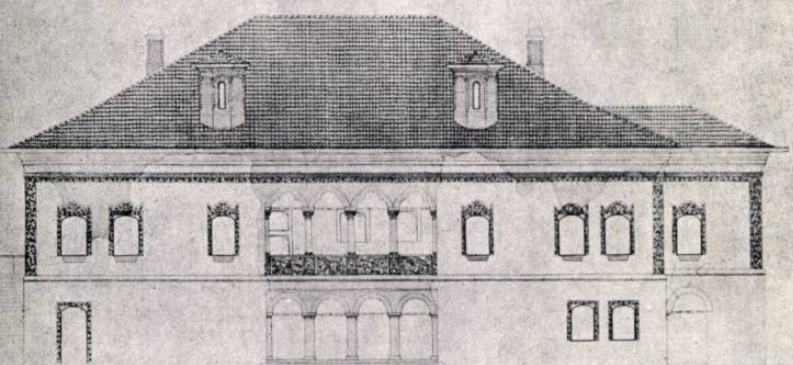
La Roma va lua ființă un oficiu special care va facilita schimbul de experiență tehnică între toate statele membre ale O.N.U.

În afară de aceasta, este evident că este extrem de interesant să se cerceteze și să se cunoască cit mai bine toate tehnicile folosite în trecut, carierele folosite altădată, modul cum se usca lemnul etc. Dar rămâne întrebarea: în ce măsură tehnicile, uneori superioare, din trecut vor trebui să fie reluate în lucrările de restaurare, de completare sau de refacere a monumentelor istorice?

4. *Raportul arhitecților monumentelor istorice cu artiștii decoratori care contribuie la decorul monumental al edificiilor.* Este evident că monumentele, mai ales cele care sînt folosite, nu pot rămîne fără decorul lor monumental, dacă l-au pierdut sau dacă împrejurări istorice n-au permis desăvîrșirea lui în trecut. Tot atît de evident este că, întocmai ca la o lucrare din nou, artiștii decoratori, sub conducerea arhitectului, trebuie să subordoneze creațiile lor locului, cadrului și ansamblului pentru care sînt cerute. Rămîne totuși întrebarea dacă aceste creații vor trebui să fie mult, puțin sau de loc subordonate stilului și epocii monumentului respectiv, pentru a constitui o operă vic și reprezentativă a timpurilor noastre.

5. *Raporturile arhitecților monumentelor istorice cu arheologii.* Este evident că pentru studierea și cunoașterea în adâncime a unui monument istoric din cea mai îndepărtată antichitate și pînă în epoca noastră, colaborarea strînsă și neîntreruptă între istorici, arheologi, arhitecți și tehnicieni este absolut indispensabilă. Nu e nevoie să insistăm. Dar rămîne întrebarea: cînd vor fi epuizate toate întrebările puse monumentului, cînd vor fi date toate răspunsurile, ce se va face cu rezultatele obținute? După ce principii vor fi ele folosite în lucrările de restaurare, de completare sau de refacere a monumentelor istorice?

6. *Raporturile arhitecților monumentelor istorice cu urbanistii și studiul spațiului de protecție a edificiilor vechi.* Este evident că arhitecții monumentelor istorice și urbanistii trebuie să colaboreze pentru

FACADE VERS L'EST PROJET DE RESTAURATION 1:50

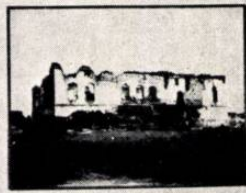
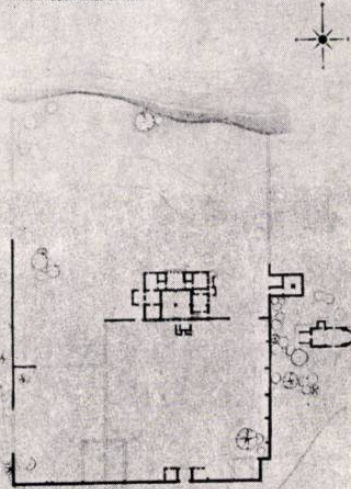

RUINES DU POTLOGI PRINCIER

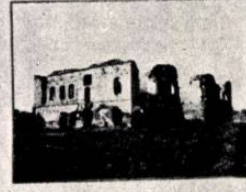

RUINES DU POTLOGI PRINCIER

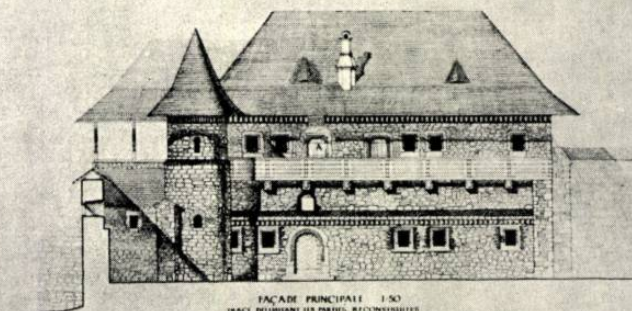
RESIDENCE DE CAMPAGNE DE CONSTATIN BRĂNDUȘANU BÂTE
A LA FIN DU XVIe SIÈCLE. DÉTRUITE AU XVIIe SIÈCLE ET TOMBÉE
EN RUINES APRÈS UN INCENDIE AU XVIIIe SIÈCLE. TRAVAUX DE REBÂTIS-
SEMENT COMMENCÉS EN 1955.

UN AUTRE PROJET

UN AUTRE PROJET

FACADE PRINCIPALE 1:50

REMANÈRE DE L'ÉGLISE ÉDIFIÉE AU DÉBUT
DU XVIe SIÈCLE. TOMBÉE EN RUINE AU
COURS DES SIÈCLES. TRAVAUX
DE RESTAURATION COMMENCÉS EN 1955
DÉVELOPPANT DES RUINES DÉJÀ SOUS LA
SURVEILLANCE DES ARCHÉOLOGUES. RENFOR-
CEMENT DES MURS ET DES VOÛTES PAR L'EM-
PLOI DU BÉTON ARMÉ. RECONSTITUTION DES
PARTIES MANQUANTES VOÛTES ET AUTRES
D'APRÈS LES TRACES DÉCOUVERTES DANS
LA MAÇONNERIE.

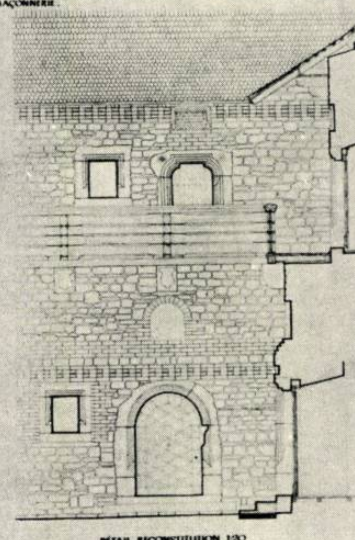
RESTAURATION DES ÉLÉMENTS DÉCORATIFS
EN PIERRE (ENCADREMENTS DES PORTES ET
DES FENÊTRES, CORNICHES DU BALCONNET)
EN BRIQUETS (CORNICHES EN DÉBUT DE MUR)
D'APRÈS LES FRAGMENTS AUTHENTIQUES
CONSERVÉS SUR PLACE.
RECONSTITUTION DES PARTIES MANQUAN-
TES ET ADONCTIONS MODERNES UTILI-
SAIRES (BALCON COUVERT, MUR SECONDE
PORT D'ENTRÉE À L'ÉTAGE).

VUE DU MONASTÈRE DE MOLDOVITA

VUE DU MONASTÈRE DE MOLDOVITA

DÉTAIL RECONSTITUTION 1:20

VUE DU MONASTÈRE

VUE DU MONASTÈRE

5 6

a asigura deopotrivă păstrarea și punerea în valoare a monumentelor istorice și satisfacerea tuturor nevoilor vieții moderne. Dar rămâne întrebarea: în ce măsură și cum trebuie aplicate aceste principii, în cazul monumentelor istorice parțial sau aproape total distruse de timp, de cataclisme sau de războaie?

Din cele arătate mai sus reiese că programul de studiu al Congresului nu a fost complet, căci a omis secția care ar fi stabilit principiile după care e bine să se facă, în stadiul actual al cunoștințelor noastre, conservarea, restaurarea sau reconstrucția monumentelor istorice. Congresul nu putea presupune rezolvată această problemă capitală, întrucât principiile generale care păreau că se stabiliseră între cele două războaie au fost răsturnate de problemele complexe și foarte grave puse de marele număr de monumente parțial sau aproape total distruse de bombardamentele din ultimul război mondial, precum și de noua destinație care trebuie dată monumentelor restaurate în urma radicalelor prefaceri sociale.

Vom încerca să arătăm în linii mari în ce constau problemele actuale ale conservării, restaurării și reconstrucției monumentelor istorice.

Un punct câștigat între cele două războaie este acela al principiului restaurării istorice prin condamnarea definitivă a principiului stilului unic sau al unității de stil. S-a părăsit definitiv ideea că coexistența a două sau mai multe epoci în același monument ar constitui o absurditate care nici nu se poate pune în discuție, fiind negația evidentă a unității stilului. S-a înțeles că tocmai acest contrast constituie istoria însăși a monumentului și că această istorie nu poate fi respectată dacă rămii credincios ideii de unitate de stil.

S-a ajuns astfel treptat la o concepție nouă, care cere ca unui monument să i se facă numai lucrări stricte de conservare, excluzându-se, în măsura posibilului, procedeul restaurării.

Mergând mai departe, specialiștii, intrând în conflict cu marele public, au susținut că monu-

mentele parțial sau total distruse nu trebuie să

fie reconstruite în forma lor primitivă, dar că trebuie să se recurgă la forme noi, chiar pentru monumen-tele care înainte de a fi distruse aveau o deosebită semnificație. Inutilitatea sau, mai degrabă, imposibilitatea reconstruirii unui monument în forme vechi a fost expusă de mulți critici de artă. Cităm un text al istoricului de artă Louis Hourticq, scris încă în 1911: «Dar nu este de ajuns, fără îndoială, să-și placă o arhitectură, nici chiar s-o înțeleagă bine, pentru ca s-o poți face să renască. Pășișele gotice cele mai reușite (avem și în București casa inginerului Cerchez, în care este acum instalată Uniunea Artiștilor Plastici; n.a.) sînt de o extremă răceală: constructorul modern aduce în ele obiceiurile lui clasice, regularitatea planului, simetria, exactitatea desenului, ceea riguroasă regularitate care determină forma edificiului în toate detaliile lui și care diviziune a lucrului care face din arhitect un simplu desenator pe hirtie și din lucrător un simplu cioplitor în piatră. În vechile catedrale, piatra este pretutindeni vie, opera e variată, bogată și neprevăzută; copiile moderne sînt meschine, geometria seacă a arhitecților nu poate cuprinde suflul catedralelor gotice».

În orice caz, s-a ajuns la excluderea aproape totală a restaurării monumentelor din antichitate. Dacă este necesar să se facă unele adăugiri, acestea se fac cît mai simple și cu alte materiale, pentru a se evita orice confuzie. Totuși, este admisă anastiloza, adică reconstruirea parțială sau totală a unui monument cu elementele lui răspindite pe terenul înconjurător. Procedeul acesta, parțial folosit și la Parthenon, reușește în bune condiții în țările în care elementele căzute au fost acoperite cu nisip, ca în Egipt, și s-au păstrat fără a fi atacate de agenții atmosferici. În alte climate, anastiloza e mai dificilă. Reproducăm din catalogul Congresului o fotografie reprezentînd restaurarea parțială, prin anastiloza, a trofeului Alpilor din Turbie (Franța), (fig. 13), care a fost pus de Tocilescu în legătură cu trofeul de la Adamclissi. Procedeul pune problema completării lipsurilor cînd elementele

originale sînt foarte puțin numeroase, ca în cazul piedestalului hexagonal al trofeului nostru. În reconstituirile parțiale care s-au făcut la sistematizarea reliefulurilor de la Adamclissi se vede, de asemenea, cît de defectuos se racordează pietrele care au fost parțial distruse cu timpul.

Foarte caracteristic este cazul celor două enorme blocuri de piatră care constituie trofeul însuși (fig. 14). În momentul cînd au fost suprapuse, pe foi de plumb, s-a observat că liniile compoziției, în special ale spadei, nu erau în prelungire. Aceasta se datora faptului că cele două blocuri, prăbușindu-se, nu au căzut pe aceeași față. Cele două fețe diferite, expuse la intemperii, și-au pierdut aproape complet reliefulurile sculptate. Fețele care și le-au păstrat se aflau orientate, în operă, una spre nord și celalaltă spre sud.

Pentru restaurarea monumentelor medievale, regretînd că nu o putem traduce în întregime, cităm fragmente din expunerea făcută, în secția a cincea a Congresului, de tov. B. Mikailov, directorul Serviciului monumentelor istorice din Ministerul Culturii al Uniunii Sovietice.

«Restaurarea monumentelor culturale este o operă delicată, care cere un deosebit tact în realizarea lucrărilor necesare și nimic mai mult decît necesare.»

«Este periculos să restaurezi prea mult. Nu este admisibil să renovezi cu exces, să înlocuiești vechile pietre în așa fel încît să nu mai rămînă pe monumente urmele existenței sale multiseculare și să se transforme într-o copie înșelătoare sau într-o machetă de monument în mărime naturală, în loc să fie imaginea lui veritabilă, păstrată de secole.» Nu se poate o mai exactă definiție a modului cum a fost restaurată la noi în țară, printre altele, biserica Trei Ierarhi și multe monumente din Franța. Cercetînd cu Congresul în mare grabă, căci, nefiind stricată de bombardamentele ultimului război, nu prezenta un interes deosebit pentru noi, monumentală catedrală din Bayeux, mă pregăteam să spun că pentru cercetarea unui monument de importanță acestuia ne-ar trebui o zi întreagă,

LE MONASTÈRE D'ANINOASA

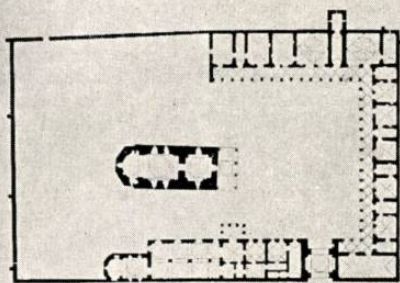
113 COMBINAISON DU XVIe SIÈCLE, RESTAURÉE AU XIXe SIÈCLE. LE PROJET PRÉVOIT LA RESTAURATION DES CORPS DE BÂTIMENTS EXISTANTS ET LA RECONSTRUCTION DEUX CORPUS DÉMORIS, D'APRÈS LES FONDATIONS ET LE TRACÉ DES VOUTES. NOTRE LE PLAN DES MURS, RESTAURÉ DES ÉLÉMENTS DES SAIES DE CHÔRISTE AVEC TUBES DE RECHÈME TROUS SUR L'EXTÉRIEUR.

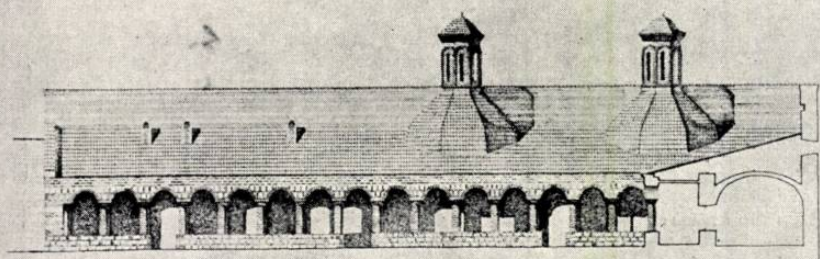
FAÇADE DU MONASTÈRE D'ANINOASA

VUE DU MONASTÈRE D'ANINOASA

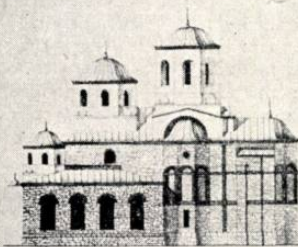

PLAN DU MONASTÈRE D'ANINOASA

FAÇADE DU MONASTÈRE D'ANINOASA

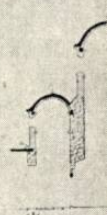
LE MONASTÈRE DE TISMANA

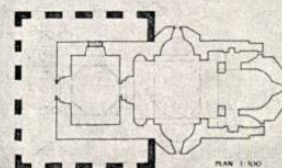
FAÇADE LATÉRALE AVEC LA RESTAURATION DE L'EXONARTÈX

FAÇADE PRINCIPALE AVEC LA RESTAURATION DE L'EXONARTÈX

COURT

PLAN DU MONASTÈRE DE TISMANA

LE MONASTÈRE DE TISMANA, ÉGLISE D'ÉPIQUE AU XVIe SIÈCLE, RECONSTRuite OU FORTEMENT REMANIÉE AU XVIe SIÈCLE. RESTAURÉE À LA MANIÈRE DE L'ÉPOQUE AVEC ABLATION DE L'EXONARTÈX AU XIXe SIÈCLE.

LE PROJET COMPREND LA RESTAURATION DE L'EXONARTÈX, D'APRÈS LES FONDATIONS EXISTANTES, LES TRACES CONSERVÉES DE LONGS DES PARÈMENTS, ET L'ÉTUDE DES GRAVURES ANTIÉRIEURES À SA DISPARITION. EMPLOI DU BÉTON ARMÉ DANS L'OSSATURE DE LA CONSTRUCTION NOUVELLE.

CHÉVÈRE DU MONASTÈRE DE TISMANA

VUE ACTUELLE DE L'ÉGLISE

VUE ACTUELLE DE L'ÉGLISE

MONASTÈRE DU XVIe SIÈCLE, RECONSTRuite À L'ÉPOQUE

7 8

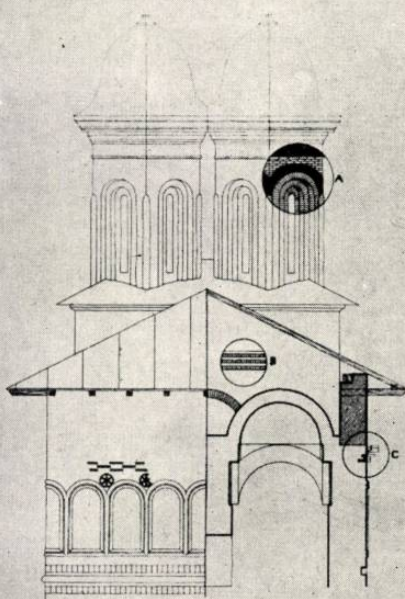
9 10

LE MONASTÈRE DE GURA MOTRULUI

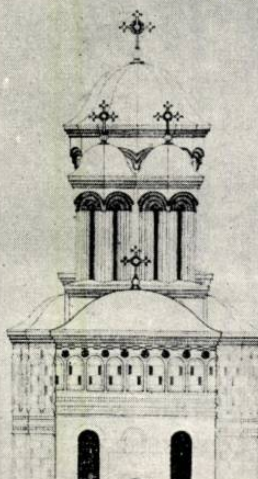
VUE D'ENSEMBLE AIA EN DE TISMANA

ÉGLISE D'ÉPIQUE AU XVIe SIÈCLE, REMANIÉE PAR SURHAUSSEMENT GÉNÉRAL AU XIXe SIÈCLE. RESTAURÉE EN 1906. RESTAURATION EFFECTUÉE D'APRÈS LES TRACÉS DES ANCIENS ÉLÉMENTS DÉCORATIFS - CORNICHES ET ANCAURES EN DENTS DE SCIE - EXÉCUTÉS EN BRUQUES DE FORMAT SPÉCIAL, CONSERVÉS AU RAI DES ALIERS, INDICANT LES NIVEAUX ORIGINAIRES. RECONSTRUCTION DES PEINTURES DÉCORATIVES EXTERIEURES D'APRÈS LES TRACÉS RETROUVÉS SOUS LA COUCHE DE CRÊPE DU XIXe SIÈCLE.

JOURNÉE DU PROJET AIA EN DE TISMANA

A. TRACÉ DES ANCAURES ET CORNICHES EN DENTS DE SCIE. B. FRAGMENT DE CORNICHES ORIGINAIRES CONSERVÉS SOUS LA COUCHE NOUVELLE. C. NIVEAU DE L'ANCIEN CORNICHES INDICÉ PAR LES BRUQUES ANCAURES AU XIXe SIÈCLE. D. NIVEAU DE L'ANCIEN CORNICHES INDICÉ PAR LES BRUQUES ANCAURES AU XIXe SIÈCLE. E. NIVEAU DE L'ANCIEN CORNICHES INDICÉ PAR LES BRUQUES ANCAURES AU XIXe SIÈCLE.

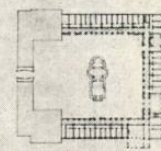

LE MONASTÈRE DE DEALU

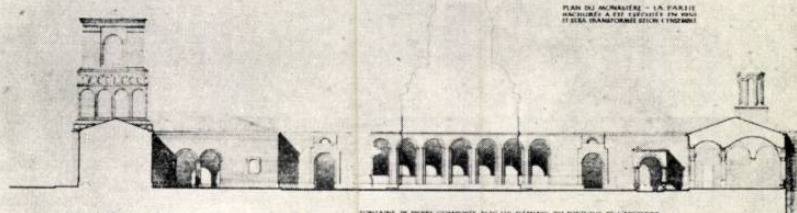

FAÇADE LATÉRALE AVEC CHAPÈLE TROISVÈRE

MONASTÈRE DE L'ÉPOQUE FÉODALE DU XVe SIÈCLE, TRANSFORMÉ À L'ÉPOQUE DU XVIe SIÈCLE, DÉTRUIT PAR LE DÉSASTRE DE TERRE DE 1940, RESTAURÉ DE 1945 À 1957. ÉTUDE D'ARCHITECTURE NOUVELLE SUR LES FONDATIONS ANCIENNES, DANS LE CADRE DU MONUMENT HISTORIQUE.

PLAN DU MONASTÈRE DE DEALU

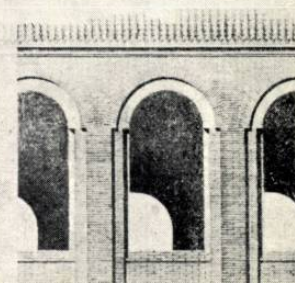

FAÇADE DE LA COUR INTERIEURE

ÉTUDE DE PROJET COMPRENDANT LA RECONSTRUCTION DE L'ANCIEN ÉGLISE RESTAURÉE DE TISMANA, MARQUÉE DES ÉLÉMENTS

AVANT LA RESTAURATION

cind fraza mi-a fost completată de un arheolog spaniol «o zi întreagă pentru ca să găsim pe aceste fațade o singură piatră neînlocuită».

«Nici o invenție creatoare, nici o tendință de renovare a monumentului, nici o preocupare de efecte exterioare, nu sînt permise. Singura metodă justă pentru arhitectul restaurator este metoda științei, a arheologiei și a istoriei artelor, care permite să crezi din nou aspectul artistic al monumentului în toată veracitatea lui istorică și să nu lași să se piardă trăsăturile autenticității lui.

Metoda istorico-arheologică de studiu a monumentelor permite să se stabilească principalele perioade de construcție a monumentului.

Astfel apare posibilitatea de a înlătura adăugirile, pentru a reda monumentului aspectul său inițial.» Dar învățatul sovietic adaugă:

«Dar numai în colaborare cu un arhitect înzestrat cu un simț artistic dezvoltat, arheologul poate să rezolve corect problema înlăturării sau păstrării părților mai târzii ale monumentului. În adevăr, este indispensabil să ai prezent în minte că, adesea, adăugirile mai târzii au fost făcute, dînd o adîncă atenție planului inițial pe care, nu numai că nu-l deformează, dar îl dezvoltă: în aceste cazuri, adaosurile trebuie păstrate.

Adeseori, adăugirile, chiar cînd nu au valoare artistică, pot avea o mare valoare istorică. De asemenea, se întîmplă că, cu timpul, dispar unele părți inițiale ale edificiului, care aveau un caracter utilitar, și, fără ele, edificiul ne apare sub un aspect mai limpede și mai armonios. Este evident că în astfel de cazuri nu este necesar să se refacă părțile inițiale, dispărute, ale edificiului... Descoperirea unor astfel de elemente are, în aceste cazuri, numai un interes istoric și oferă un material pentru reconstrucția grafică a aspectului primitiv al monumentului, dar nu pentru restaurarea lui ».

Evident că nu acesta este cazul pridvorului din jurul bisericii mănăstirii Tismana (fig. 8), dărîmat în secolul al XIX-lea, prevăzut a fi reconstruit, pentru a reda monumentului a treia turlă într-o orînduire originală, care nu se regăsește aiurea.

«În felul acesta, problema de a reda edificiului forma sa originală se rezolvă concret în fiecare

caz în parte. Criteriul indispensabil pentru aceasta se stabilește ținînd seama cu minuțiozitate de toate argumentele posibile pentru și contra păstrării adăugirilor.

Rezolvînd astfel de probleme, trebuie să se țină seama, deopotrivă, și de rolul părților adăugate în consolidarea solidității și a orînduirii părților vechi ale edificiului.

Înlăturarea unor adăugiri poate provoca ruina parțială sau chiar completă a unui monument vechi, dacă nu s-au luat măsuri de consolidare a construcției.

În ceea ce privește unele adăugiri, pe care sîntem uneori obligați să le facem cu ocazia restaurării monumentelor, ne forțăm să le limităm la numai ce este necesar pentru asigurarea conservării îndelungate a monumentului... Toate aceste adăugiri inevitabile sînt executate cu materiale noi, care se deosebesc cu ușurință de părțile vechi ale edificiului și care nu pot înșela pe nimeni ».

Este evident că aceste principii, chemate să dea o mare importanță lucrărilor de conservare și să reducă la minimum lucrările de restaurare, sînt greu de aplicat la monumentele care au fost grav avariate în timpul războiului și care impun, pentru a-și putea îndeplini din nou funcția lor anterioară, nu numai lucrări de conservare și de restaurare, dar și lucrări de reconstrucție a părților distruse.

Pentru aceste lucrări de reconstrucție este cazul să ne întrebăm:

În ce măsură mulți dintre restauratorii care critică cu mai mare sau mai mică vehemență erorile, uneori catastrofale, din trecut, nu atît ale lui Viollet-le-Duc, cit ale urmașilor lui care au depășit orice limită, nu continuă astăzi, măcar parțial, dacă nu integral, principiile și metodele pe care le critică?

În ce măsură și în ce fel se pot aplica principiile criticii moderne în problema restaurării monumentelor istorice la monumentele total sau parțial distruse de război? În ce măsură e justă formula care afirmă că, construind din nou edificiile istorice, salvăm cel puțin vestigiile autentice care au mai rămas, dacă reconstrucția nu evidențiază,

prin nici un mijloc, părțile reconstruite de cele rămase?

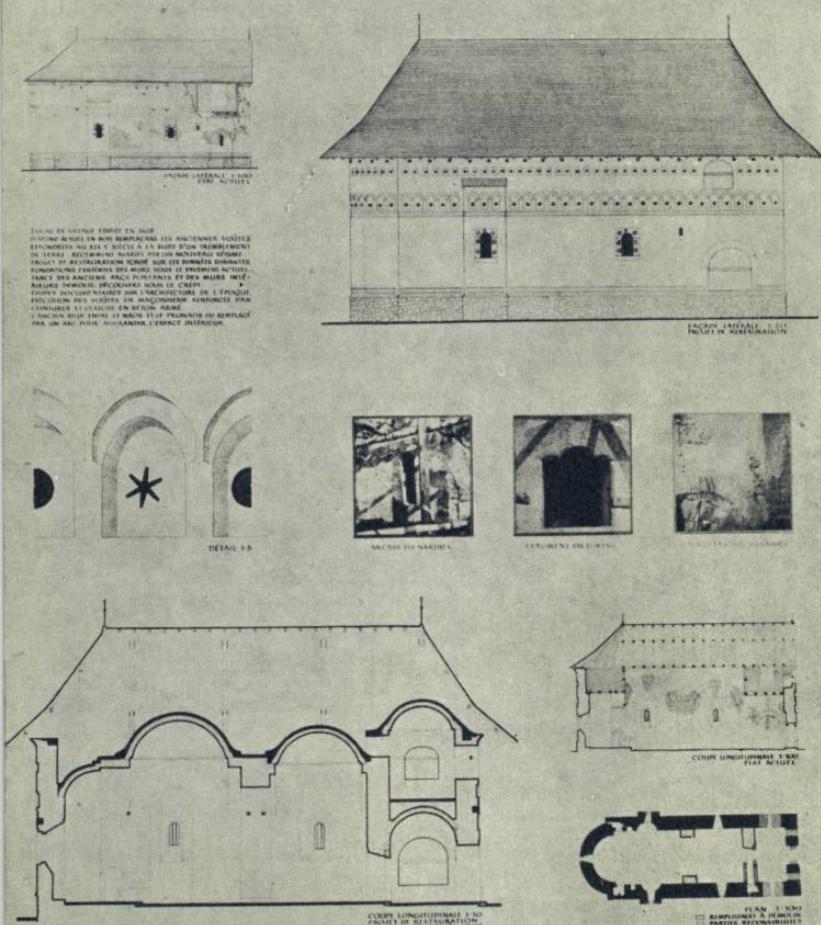
În ce măsură reconstrucțiile care trebuie adaptate și modificate în vederea noii lor folosiri mai reprezintă un monument istoric și dacă, procedîndu-se astfel, nu se ajunge la o construcție hibridă, care nici nu mai prezintă un autentic interes artistic și istoric și nici nu răspunde pe deplin noilor nevoi pe care o construcție cu totul nouă le-ar satisface mult mai bine?

Dacă pentru aceste lucrări de reconstrucție parțială nu este preferabil, în scopul de a se evita imitația fără valoare artistică, să se încerce forme moderne, care să respecte ritmul de plinuri și de goluri și să se armonizeze cu părțile vechi, de care însă să se deosebească tot atît de mult, ca în trecut, elementele atît de variate (de la romanic pînă la stilul ultimelor secole) care intră în componența multora dintre prețioasele monumente istorice din multe țări?

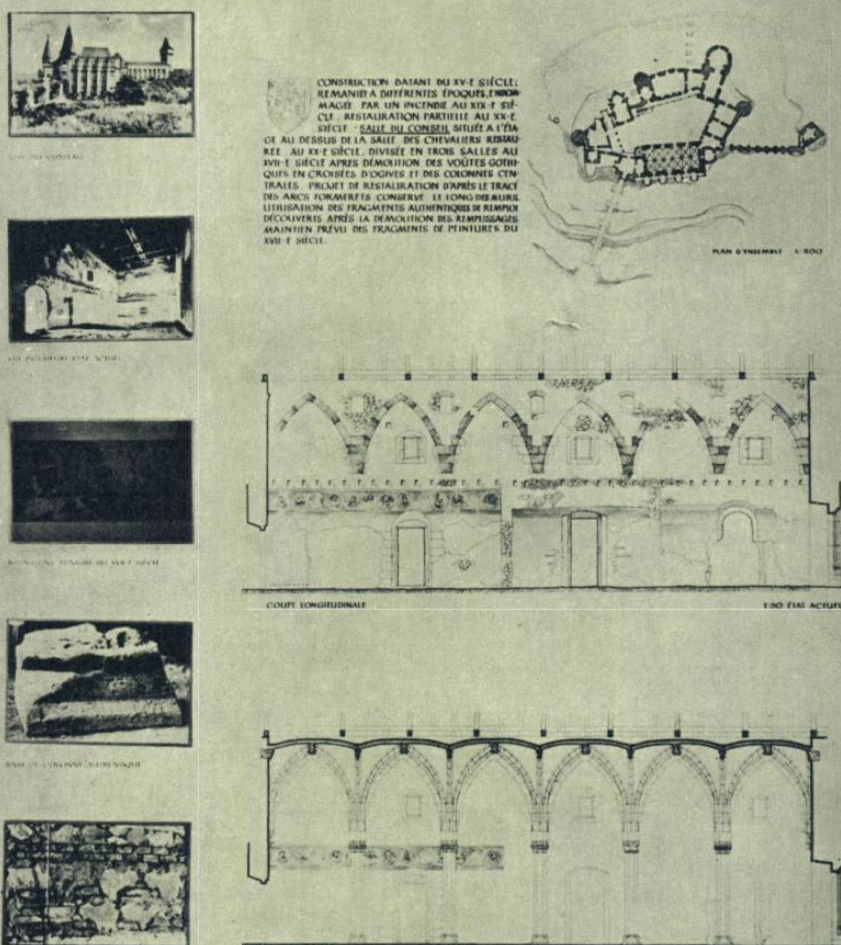
În această privință este interesant să arătăm o evidentă contradicție care bîntuie în concepția celor mai mulți dintre restauratorii monumentelor vizitate, în cadrul Congresului, în Normandia și Bretania.

Aceștia sînt de acord că un monument nu-și poate păstra aspectul său primitiv decît dacă toate sculpturile lui exterioare, toate picturile sau vitrourele lui sînt la locul lor. În cazul în care au dispărut, au fost distruse sau au fost ridicate de pe monument pentru a le feri de intemperii și pentru a fi mai bine păstrate în muzeu, ele trebuie înlocuite, pentru a reda viața monumentului respectiv. În timpul lui Viollet-le-Duc, cînd trebuia să se completeze cu statui decorul unui monument, se făceau copii. Execuția lor era încredințată unor practicieni abili, nu unor sculptori dotați cu o personalitate originală, pentru a se evita introducerea, într-un ansamblu vechi, a unui element care să poarte pecetea unei individualități. Astăzi, din contră, se consideră că, după cum, cînd se completează o zidărie, se face în așa fel ca să se deosebească de zidăria originală, tot așa trebuie să se diferențieze și sculptura modernă de cea veche.

L'ÉGLISE DE RADEANA

LE CHÂTEAU DES HUNYADES A HUNEDOARA

Astăzi, în mod curent, în cele mai elementare și răspândite ghiduri nu se mai plinge nimeni de lipsa unității de stil și găsim în descrierea entuziastă a monumentelor fraze ca acestea: «deambulatorul este închis spre nord cu superbe grile din secolul al XVIII-lea», aceasta la un monument de la începutul secolului al XIV-lea. Sau, în descrierea unui monument început în secolul al XI-lea și continuat în secolul al XII-lea și al XIII-lea, care conține foarte prețioase vitrouri din timpul Renașterii, ni se spune: «deasupra orgii se află un vitrou cu Judecata din urmă, o extraordinară simfonie de culori, opera lui Max Ingrand (1953)» sau, în alt ghid despre aceeași operă contemporană: «vitroul asociază roșul și verdele într-o compoziție uimitoare».

Se consideră că operele moderne de calitate vor fi o mărturie a epocii în care s-a făcut restaurarea monumentului și vor contribui să amintească generațiilor viitoare dureroasa pagină de istorie care a fost ultimul război mondial.

Regretind că nu putem prezenta nici o reproducere în culori după numeroasele vitrouri în întregime moderne ca concepție, compoziție și colorit, instalate în catedrale, alături și în continuarea vitrourilor originale, voi înfățișa un exemplu din plastica monumentală de la primăria din Kämpen din Olanda: sculpturile vechi (fig. 15), care începuseră să se strice, au fost expuse într-un muzeu și au fost înlocuite cu sculpturi moderne de aceleași dimensiuni și cu același subiect (fig. 16). Cităm aprecierea lui Roberto Pane, profesor de istorie a arhitecturii la Universitatea din Neapole și membru în Comisia centrală de restaurări din Roma, asupra acestei lucrări: «Clar-obscurului și reliefulor figurilor primitive, concepute după gustul flamand, li s-au substituit volume mai luminoase și mai simple, concepute de un sculptor al epocii noastre, în așa fel că ochiul cel mai puțin exercitat nu poate fi indus în eroare; remarcăm, în același timp, că contrastul dintre tabernacolele în stil gotic tardiv și noile statui este cât se poate de acceptabil, atita vreme cât raportul dintre mase rămâne același».

Această concepție este admisă de toată lumea, dar nu în toate cazurile: în parcul din Versailles, cunoscutei colonade i s-a răpit, pentru a fi păstrată în muzeu, Răpirea Proserpinei, operă remarcabilă a marelui sculptor Girardon, care începuse să se degradeze. Ea va fi înlocuită, nu cu o nouă sculptură modernă, ci cu o copie. De altfel, nu va fi prima copie din acest parc.

În contradicție cu această concepție, restauratorii moderni nu susțin pentru restaurările arhitecturale același punct just de vedere, ci sint părtașii reconstrucțiilor arhitectonice în concepția lui Viollet-le-Duc. Ei, în loc să compună, ca și artiștii plastici, și să creeze o arhitectură nouă în condiții, evident, destul de grele, se mulțumesc să copieze cât mai abil arhitectura veche, nu ca creatori, ci ca simpli practicieni. Totuși, trebuie să precizăm că tendințele arhitecturii moderne, prin simplitatea maselor și ritmul ei clar, s-ar putea ușor armoniza cu oricare arhitectură din trecut.

Dar să vedem cum se prezintă, în lumina principiilor enunțate, șantierele cercetate de congresiști în diferite regiuni și în special în Normandia și Bretania, acolo unde distrugerile au fost mai mari în cursul ultimului război mondial.

Locul pe care l-a ocupat în primul război mondial catedrala din Reims a fost luat în ultimul război de Rouen, a cărui catedrală a avut foarte mult de suferit.

Unul dintre cei patru stâlpi de rezanță ai celei mai înalte săgeți din Franța a fost foarte grav avariat (fig. 17), iar nava laterală dinspre sud a fost distrusă aproape în întregime, între clopotniță și transept (fig. 18). După restaurare, în interiorul catedralei găsim reușite sculpturi moderne, vitrouri refăcute în spiritul de azi, acolo unde cele vechi lipseau, altare, mobilier, candelabre datorite marilor artiști creatori din zilele noastre. Arhitectura de completare a acestei aripi distruse s-a executat, în opoziție cu celelalte lucrări, prin copierea cât mai abilă a arhitecturii originale (fig. 19). Traduc ce spune despre această concepție cunoscutul expert italian Roberto Pane: «La Rouen, echipe de cioplitori în piatră au fost antrenate să reproducă cu exactitate ornamentația gotică. Părțile refăcute vor purta data când au fost făcute, dar în ansamblu ele nu se vor putea deosebi de părțile vechi, mai ales când patina va fi uniformizat aspectul general al monumentului. Ne putem întreba dacă n-ar fi fost preferabil ca deosebirea să nu se limiteze numai la înscrisurile unei date (noi adăugăm acestor rânduri scrise acum

13 Trofeu-Alpilor din Turbie (Franța)

14 Trofeuul monumentului de la Adamclissi

15 Vechile statui de la primăria din Kämpen (Olanda)

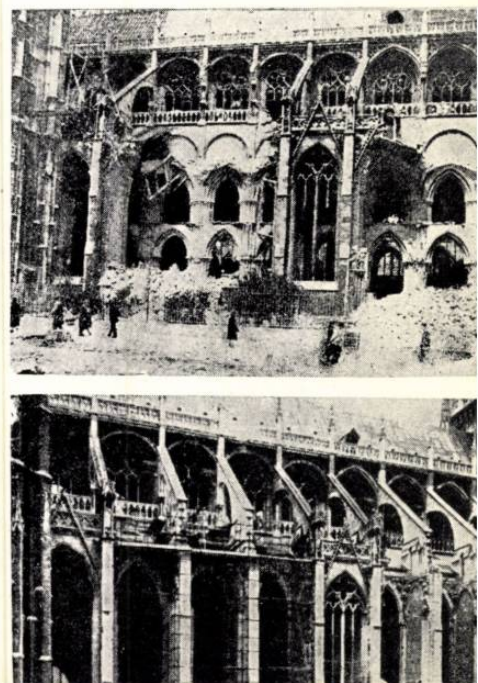

16 Noile statui de la primăria din Kämpen (Olanda)

18 Nava laterală sud a catedralei din Rouen după bombardament

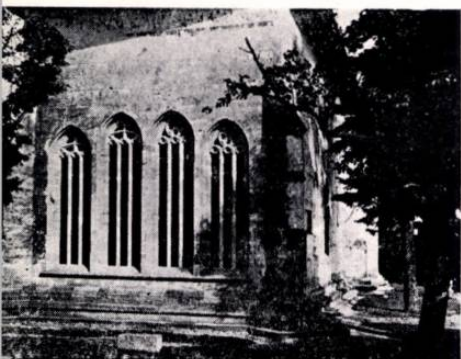
19 Nava laterală sud a catedralei din Rouen în timpul lucrărilor de restaurare

17 Unii dintre stâlpii loviți de bombardament. Catedrala din Rouen

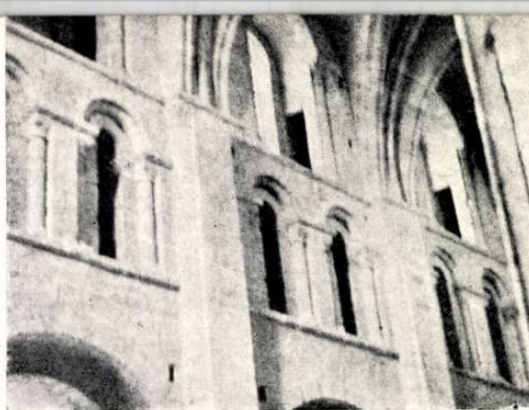

20

21

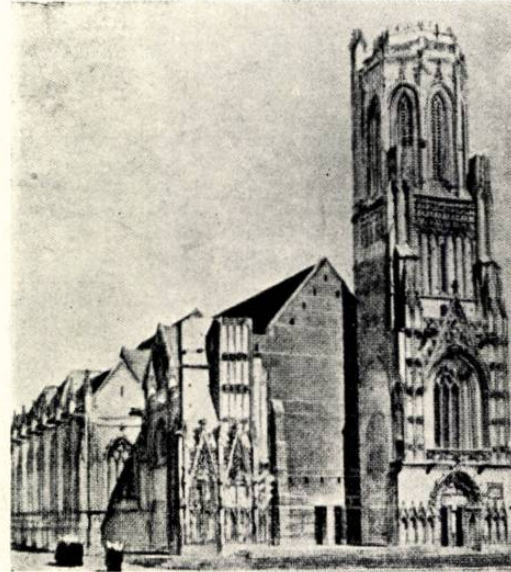
22

24

23

25

opt ani, că inscripția nu s-a pus și nici nu se va pune vreodată și că, cu toată patina care începe să se așeze, răceala strict geometrică a acestei fațade, perfect refăcută, nu începe să se încălzească. Modelajul părților noi, prin profile de învâluire (adaug, așa cum a procedat Valadier la Arcul lui Titus din Roma) (fig. 20), ar fi permis să se vadă, chiar cu timpul, diferența dintre părțile vechi și cele noi, fără a se distruge întru nimic indispensabila impresie de ansamblu pe care restauratorii s-au forțat s-o salveze».

În felul acesta au fost completate de noi, acum un sfert de secol, elementele gotice ale mănăstirii Proboata (fig. 21). «Altfel vorbind, inscripția cu data restaurării, deși satisface o cerință de ordin istoric, nu e suficientă pentru a risipi o îndoială de natură critică. Este bine ca diferitele părți ale unui monument grav avariat, mai ales când este vorba de o operă grandioasă care-și menține destinația primitivă, să fie reconstruite, dar va trebui ca intervenția să poată fi recunoscută totdeauna la prima vedere.»

Dintre toate șantierurile cercetate, acela al bisericii benedictine din Lessay, construcție extrem de interesantă pentru evoluția arhitecturii normande de la sfârșitul secolului al XI-lea, este cel care a respectat mai bine principiile unei bune restaurări (fig. 22). După înlăturarea minelor care nu explodaseră, pietrele de talie au fost triate, numerotate și depozitate în vederea refolosirii; apoi, fragmentele de bolți și zidăriile cutremurate au fost proptite. Planurile și numeroasele fotografii existente au permis repunerea la loc a întregului material scos din ruine, fără a fi refasonat, făcând sau «corectat».

Reușita acestei restaurări se datorește documentării de care s-a dispus. Este deci firesc ca atenția noastră să se îndrepte asupra obligației imperioase de a se întocmi în toate țările o arhivă care să conțină relevele complete ale tuturor monumentelor istorice.

În Uniunea Sovietică, precum și în Belgia și în multe alte țări, se dă o mare dezvoltare relevelor de monumente istorice făcute cu aparate speciale de restituție, la scara dorită, pe baza fotografiilor stereoscopice. Se consideră că fotografia, mai bine și mai precis decât un relevu, surprinde unele amănunte, cum ar fi absența de

paralelism a axelor, neregularitățile asizelor, modificarea profilelor și a modenaturii de la o travée la alta, și alte multe mici nuanțe, al căror examen atent ne poate duce la concluzii importante asupra felului și epocii unui monument.

O soluție originală și interesantă a fost adoptată la biserica colegială din Saint Lo, construită, mărită și modificată între secolele XIV și XVII. Fațada ei, între cele două turle, era cu totul distrusă, dar întâmplarea dăduse acestei ruine o reală frumusețe și o măreție de netăgăduit, care producea o puternică emoție (fig. 24).

Turlele rămase în picioare vor fi consolidate și fațada nu va mai fi refăcută. În retragere cu o travée, ea va fi înlocuită cu un zid de o simplitate absolută (fig. 25). Din păcate, efectul dramatic al acestei fericite și ingenioase soluții este contrazis și micșorat prin faptul că tot restul edificiului se reface «à l'identique». La capătul altor stiluri, care se succedaseră patru secole, nu ar fi fost deplasat nici stilul epocii noastre. Se puteau face completările și în felul cum a procedat Valadier la Arcul lui Titus, cu profile simplificate și ornamente nesculptate. Dar așa cum se restaurează, ne întrebăm dacă, la sfârșit, nu va da impresia unui monument neterminat. Ne temem că va pierde cu totul efectul tragic de monument care a fost mutilat. De altfel, arhitecții care fac restaurări «à l'identique», adică întocmai la fel, au preocuparea constantă de a depăși paștele reci ale urmașilor lui Viollet-le-Duc. Încercând să facă mai bine decât aceștia, ei caută toate mijloacele de a da lucrărilor lor o înfățișare cit mai artistică, silindu-se să renască vechile tehnici și să folosească pentru aceste lucrări materiale obținute pe aceeași cale: scindurile trebuie obținute prin crăpare, iar nu prin tăiere; fierul pus în operă, bătut cu mîna, cînd va fi aparent; foile de plumb pentru învelitori, turnate pe nisip, iar nu laminate; tencuielile de var și nisip, netezite cu mistria, pentru a obține o suprafață neregulată.

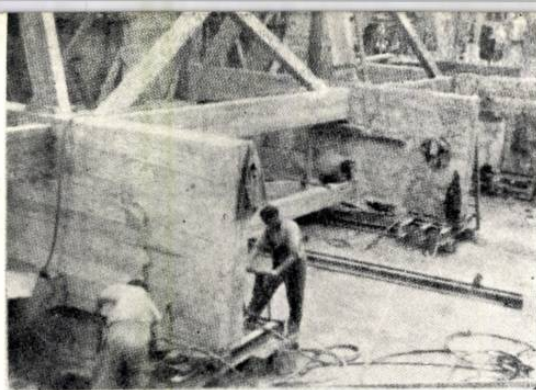
Astăzi, cunoaștem numai ardezia modernă de Anjou, tăiată mecanic în tablete egale ca mărime și ca grosime. În evul mediu, ardezia se crăpa în bucăți neregulate, de diferite grosimi și mărimi. Folosind pe cele mai mari în părțile inferioare ale acoperișului, și mărimea lor descrescînd treptat spre părțile superioare, formele conice se acoperă

mai ușor și se obține, în același timp, un foarte artistic efect de perspectivă. În felul acesta, cu material nou, dar de formă veche, s-a acoperit vechea catedrală St. Vincent din Saint-Malo.

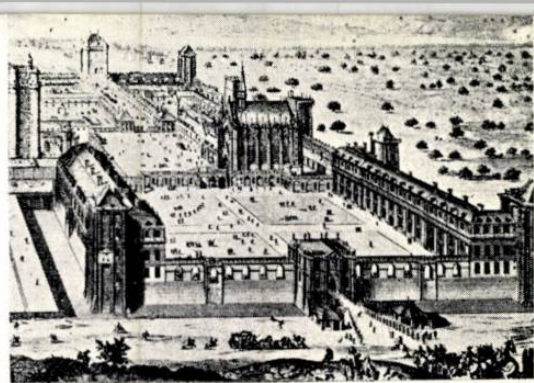
De asemenea, trebuie să precizăm că, în general, lucrările de restaurare, de reconstrucție și de reînnoire, dacă nu respectă total sau parțial sau dacă sînt în contradicție cu principiile clasice de conservare a monumentelor istorice, se fac cu grijă deosebită, cu materiale selecționate și cu o desăvîrșită preocupare artistică.

La Versailles, unde se fac mari și costisitoare lucrări de reacoperire cu foi de plumb a tuturor teraselor (aceste lucrări se fac sub acoperiș provizoriu), se urmărește pe toate căile să se redea monumentului, cu cit mai mare autenticitate, gloriosul și strălucitorul aspect de altă dată. Folosind vechile condicii și registre, la aceleași manufacturi din Lyon, în a căror arhivă se regăsesc eșantioanele originale, se țes din nou mătăsurile bogat ornamentate cu care se reîmbracă pereții diferitelor încăperi. Înlăturînd imitația de marmură roșie, cu care în timpul lui Louis-Philippe se acoperise imitația de marmură verde, care a fost refăcută, și aurind din nou toate ornamentele și candelabrele, în care luminările au fost înlocuite cu becuri în formă de flacără care pîlpîie, marele teatru din palatul Versailles se înfățișează astăzi nou-nouț, așa cum a ieșit din mîinile lui Gabriel.

La Fougères, unde castelul și zidurile de apărare constituie unul dintre frumoasele exemple de arhitectură militară din evul mediu, din secolele XIII-XV, putem surprinde totuși drumul parcurs de la urmașii lui Viollet-le-Duc pînă astăzi. În lungul străzii de la Pinterie, cele două șiruri de pitorești case în lemn aparent au fost complet distruse de bombardamente. Proprietarii și locatarii au consimțit să facă locuințe comune numai pe o parte a acestei artere lărgite, pentru ca — complet degajate de vechile dărîmături — pe cealaltă parte să rămînă vizibile, pe o bună lungime, zidurile de apărare ale orașului pe care se rezemau vechile case distruse. Arhitectul, pe drept mulțumit de rezultatul obținut, a adăugat: «Evident, astăzi nu vom mai face ce s-a făcut altădată». Spunînd aceasta, ne îndemna să privim, în flancul drept al zidului de curînd descoperit, ridicula arhitectură pseudogotică cu false creneluri cu

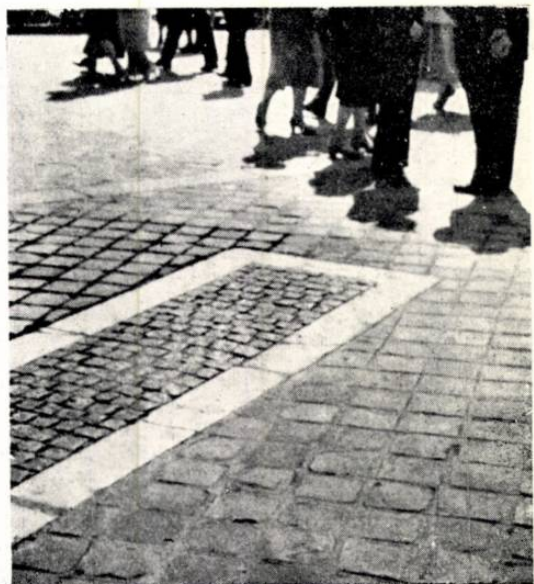

26
27

28
29

20. Arcul de triumf al lui Titus din Roma
21. Completarea elementelor gotice de la biserica mănăstirii Probota, cu profile simplificate
22. Biserica benedictină din Lessay după restaurarea prin anastiloză
23. Sala centrală a termelor galo-romane din Paris
24. Biserica din Saint-Lo (Normandia) după bombardament
25. Proiectul de restaurare a bisericii din Saint-Lo
26. Lucrările de deplasare a fațadei vechiului teatru din Amiens
27. Fațada vechiului teatru din Amiens
28. Castelul din Vincennes după o stampă
29. Pavimentul pieței vechi din Rouen

care s-a «înfrumusețat», la finele secolului trecut, capătul, cunoscut pe atunci, al vechiului zid de apărare.

Două lucrări speciale ne-au fost înfățișate prin filme cinematografice care au înregistrat toate fazele importante ale mutării a două monumente istorice:

Fațada vechiului teatru municipal din Amiens, de 18,20 x 14 m, de 600 tone, rămasă în picioare în urma bombardamentului, care, după efectuarea lucrărilor pregătitoare, a fost pivotată cu un unghi mic de 2°, pentru a deveni paralelă cu noul traseu al străzii lărgite și pe urmă a fost dată înapoi cu 4,50 m și pieziș cu 0,31 m (fig. 26 și 27).

Cea mai veche casă de arhitectură civilă din portul Marsilia a făcut o călătorie mai lungă și mai complicată: ea a fost mutată lateral pe o lungă distanță, apoi a fost rotită cu 90° și apoi dată înapoi pe o mare adâncime, operația durând numai 6 ore.

În această ordine de idei, ridicarea pe verticală la 3,50 m, din mijlocul lacului Buftea, a bisericii din Rebegești, menționată de unul din rapoartele prezentate de noi, a interesat mult pe congresiști.

La mai multe monumente, masivele grinzi bogat profilate ale tavanelor, care putreziseră la capete, au fost golite în tot lungul lor și apoi atâr-nate de grinzi de fier, fără a se aduce nici o schimbare aspectului interioarelor respective.

Multe monumente se păstrează parțial sau total sub formă de ruine.

Se consideră că zonele verzi stabilite în lungul vechilor ziduri de apărare căzute în ruine sau în jurul unui monument dezafectat, pe care trandafirii agățători și iedera se urcă în voie, pot constitui parcuri atrăgătoare și plăcute.

Parțial ruinată se păstrează mănăstirea abațială de la Jumièges, mănăstirea abațială cisterciană de la Royaumont, termele galo-romane din Paris (fig. 23), o parte din zidurile de apărare de la Fougères, ansamblul care grupează la Senlis, vestigiile castrului galo-roman, cu ruina capelei și a castelului medieval și altele.

Semnalam printre lucrările de sistematizare a ruinelor preocuparea de a sublinia prin arbuști tăiați substructurile găsite în adâncimea pământului, procedeu muzeistic care, după părerea noastră, ar trebui să fie extins și pentru marcarea pe su-

prafața terenului a rezultatelor care se spulberă ale săpăturilor din epoca comunei primitive.

De altfel, obiceiul de a se marca pe teren, prin pardoseli de diferite culori, rezultatul săpăturilor arheologice nu este atât de răspândit pe cât ar trebui. Numai în orașul Rouen, în piața veche, unde a avut loc arderea pe rug a fecioarei Jeanne d'Arc, semne lapidare arată elementele dispărute ale acestei piețe mărite (fig. 29).

Mai ales în apropierea sau chiar în cuprinsul monumentelor păstrate sub formă de ruină se simte nevoia unui muzeu în care să se poată păstra toate elementele de interes istoric, arheologic sau artistic care se găsesc în jurul monumentului sau s-au desprins din el.

Se consideră ca foarte utilă organizarea, în măsura posibilităților, a unor mici muzee și în apropierea monumentelor istorice mai importante, mai ales când, foarte mutilate de război, au fost restaurate, înălăturându-se unele din adăugirile care li s-au făcut în decursul vremii și care ar dispărea fără urmă. Rolul acestor muzee este triplu: păstrarea și expunerea tuturor elementelor desprinse sau înlocuite din exteriorul și interiorul monumentului; prezentarea prin planuri, grafice, documente a istoricului monumentului; înfățișarea faptelor istorice legate de fundarea și de viața monumentului.

Muzeul poate fi chiar în cuprinsul monumentului. El permite păstrarea, în cele mai bune condiții, a multor elemente documentare, artistice sau istorice, care nu fac decât să mărească interesul cercetătorilor și vizitatorilor pentru ruine și monumente istorice, care altfel ar putea rămâne în marginea vieții active.

Ca procedee muzeistice semnalăm obiceiul de a prinde de tavane, în fireasca lor poziție orizontală, cheile de bolți gotice, cu capetele nervurilor și cu bogata lor podoabă sculpturală.

În prezentarea monumentelor istorice surprindem preocuparea de a nu se crea spații prea vaste în jurul monumentelor, chiar când acestea au proporții considerabile. În fața catedralei din Chartres, la o foarte mică depărtare de clopotnița din stînga fațadei, casa canonică, al cărei etaj păstrează șase frumoase ferestre din secolul al XIII-lea, cu timpane bogat sculptate, nu numai că se păstrează pe loc, dar de spatele ei și de latura liberă se lipește acum

o construcție mai joasă, care să motiveze menținerea ei în acest loc.

Alte manifestări artistice, legate de monumentele istorice și care au dat naștere la foarte frumoase și atrăgătoare realizări artistice, sînt spectacolele denumite «sunet și lumină», care se dau după apusul soarelui, cu diferite teme istorice, în multe monumente istorice din diferite regiuni ale Franței.

Congresiștilor li s-a repartizat spectacolul «O mie de ani din istoria Franței», dat în castelul de la Vincennes, de curînd pus în valoare prin pricipute lucrări de restaurare și care grupează într-un ansamblu grandios, în mijlocul unor robuste ziduri de apărare, un mîndru donjon din secolul al XIV-lea, cel mai important exemplu de construcție militară de acest fel, o elegantă capelă în stil gotic, începută în același secol, și importante construcții din secolul al XVII-lea (fig. 28).

Spectatorii stau pe esplanada din fața castelului, la o depărtare destul de mare, pentru ca să poată cuprinde dintr-o privire vasta desfășurare a clădirilor. Totul e în întuneric. Urmînd firul poveștii rostit sau cîntat de difuzoare răspîndite în diferite locuri și la diferite adîncimi, cinci sute de proiectoare de mai multe culori: alb, roșu, albastru vor lumina pe neașteptate, pe rînd, din diferite orientări și cu diferite culori, cînd donjonul, cînd capela, pe dinafară sau pe dinăuntru, cînd pavilionul reginei, cînd pe cel al regelui, cînd galeriile depărate, cînd grupe de monumente, cînd întregul ansamblu. Nu apare nici un actor. Totul este sugerat și evocat numai prin jocurile variate de lumină și prin dialogurile, monologurile sau cîntecetele și strigătele mulțimii, ajungîndu-se la efecte scenice de un mare dinamism.

Multe dintre castelele de pe Loire se bucură de astfel de spectacole, cu diferite teme și după texte și poeme simfonice scrise de scriitori și de compozitori de seamă. Succesul acestor atrăgătoare manifestări de sunet și lumină se răsfrînge asupra monumentelor istorice, care pot fi mai bine întreținute cu fondurile ce se adună cu ocazia acestor spectacole, care se bucură de mare popularitate.

Însemnările de mai sus vor putea fi util completate cînd va apărea volumul care va conține toate dezbatările și concluziile Congresului de la Paris.

GÁDOROS LAJOS—AMENAJAREA ȘI DIMENSIONAREA LOCUINȚEI

CUM SĂ CONSTRUIM LOCUINȚE MAI IEFTINE ȘI MAI CONFORTABILE?

Este o concluzie unanimă a specialiștilor, atât din țările socialiste, cât și din cele capitaliste, că pentru a rezolva nevoia crescândă de locuințe este necesară micșorarea suprafețelor construite ale acestora. Reducerea suprafețelor sau proiectarea apartamentelor «minimale» sau «de mic metraj» este considerată ca singura cale care poate asigura, nu numai un număr sporit de locuințe pentru mai multe familii, dar și lichidarea practicii de conviețuire în cadrul aceluiași apartament a mai multor familii.

Această reducere a suprafețelor este însă condiționată de necesitatea funcționării cât mai bune a apartamentului. În acest sens trebuie ținut cont de doi factori, și anume:

a. Progresele tehnicii au deschis posibilitățile dotării perfecte a apartamentului, astfel încât unul bine dotat, cu suprafețe reduse, poate fi mai confortabil decât unul fără aceste dotări, dar sensibil mai larg. Orice obiect sau sistem de dotare nou trebuie deci examinat, atât sub aspectul creșterii confortului, cât și sub aspectul reducerii costului, atât în investiție, cât și în exploatare.

b. În dimensionarea și alcătuirea planului locuințelor trebuie ținut cont, pe de o parte, de mobilierul și utilajul cu care vor fi dotate, de prospectele necesare funcționării optime a acestora (nu trebuie uitat că deseori prospecte prea largi nu sînt numai neeconomice, dar și neconfortabile), pe de altă parte, de componența și specificul familiilor care urmează să trăiască în aceste apartamente. Aceasta, cu atât mai mult cu cât nivelul lor cultural și felul lor anterior de viață le-au format anumite deprinderi și obiceiuri de care trebuie să se țină seama.

În această problemă, a dimensionării apartamentelor, sînt însă o serie de dificultăți.

În primul rînd este vorba de faptul că proiectarea, pe de o parte, și producția obiectelor și mobilelor necesare, pe de altă, nu sînt coordonate, specialiștii în proiectarea tipizată a locuințelor, care ar fi în măsură să precizeze gabaritele și sortimentele necesare, nefiind de obicei consultați la rezolvarea acestor probleme.

În al doilea rînd, tendința de proiectare economică se găsește în contradicție, nu numai cu existența unei cantități apreciabile de mobilier vechi, supradimensionat și nepractic, dar și cu gustul reprezentativ, mic-burghez, predominant, nu numai printre cumpărătorii mobilelor noi, dar și printre cei care determină modelele ce se fabrică.

Pentru a rezolva aceste probleme sînt deci necesare, atât o justă coordonare a proiectării de locuințe cu fabricația de mobilier, cât și organizarea unei producții ieftine și de masă a mobilierului modern, de tip redus, menit să înlocuiască pe cel vechi în gustul, concepția și mobilarea apartamentelor.

Iată pe scurt problemele mari care se degajează din partea I a cărții lui Lajos Gádos *«A lakás berendezése és méretezése»* (Amenajarea și dimensionarea locuinței), apărută recent în Editura Tehnică de la Budapesta.

În partea întâi, care tratează problemele de principiu ale proiectării locuinței, se analizează totodată și diversele categorii de apartamente, în funcție de felul bucătăriei.

A doua parte a cărții, extrem de bogată în ilustrații, conținând scheme funcționale, propuneri, exemple și încercări sau propuneri de tipizare, alături de desenele și caracteristicile obiectelor necesare locuinței, analizează pe rînd funcțiunile cărora trebuie să le facă față locuința, stabilind mobilierul, prospectele și — unde este cazul — fluxul tehnologic sau diversele fluxuri tehnologice posibile cum ar fi în cazul bucătăriei.

Această parte se aseamănă ca tratare cu cea folosită de Ernst Neufert în *«Bauentwurfslehre»*, cu deosebirea că, îmbrățișînd un domeniu mai limitat, este mult mai completă, desenele și schemele respective avînd un text explicativ mai larg.

În acest fel se analizează întâi camerele de locuit, prospectele necesare, mobilierul optim și cel comercial, trecînd apoi la mobilarea și prospectele vestibulului, în care propune dulapuri înzidite, din care relevăm pe cel pentru curățenie și pe cel pentru combustibil.

O parte însemnată a cărții este rezervată analizei bucătăriilor, clasificării lor, propunînd în urma analizării fluxului tehnologic specific, și mobilarea necesară. De asemenea, autorul propune și cazurile de folosire a diverselor tipuri de bucătărie.

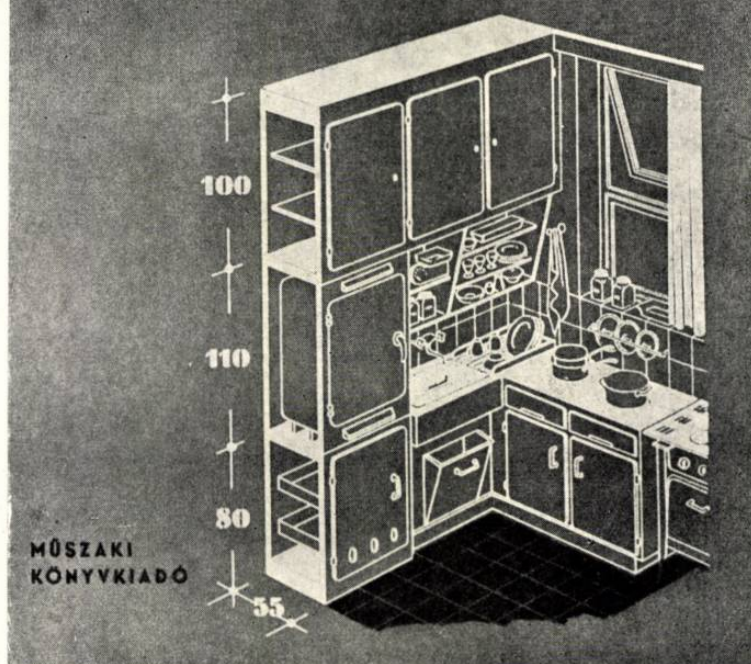
Apoi se analizează, rînd pe rînd, problema evacuării gunoaielor menajere, camera de alimente, w.c.-ul și diversele tipuri de băi (sau, mai bine zis, încăperi cu apă, căci baie propriu-zisă sau cadă nu este peste tot).

Spălătoria, uscătoria, ascensoarele, sistemele de ventilare și de încălzire, pornind de la sobe metalice, de cărămidă sau de teracotă, pînă la săli de cazane, încălzire centrală cu radiatoare sau sisteme CRITTAL sau DOMOTHERM sînt de asemenea reprezentate, cartea încheindu-se — după un capitol privitor la pardoseli și placaje interioare — cu o încercare de clasificare a tipurilor de apartamente după schemele lor funcționale.

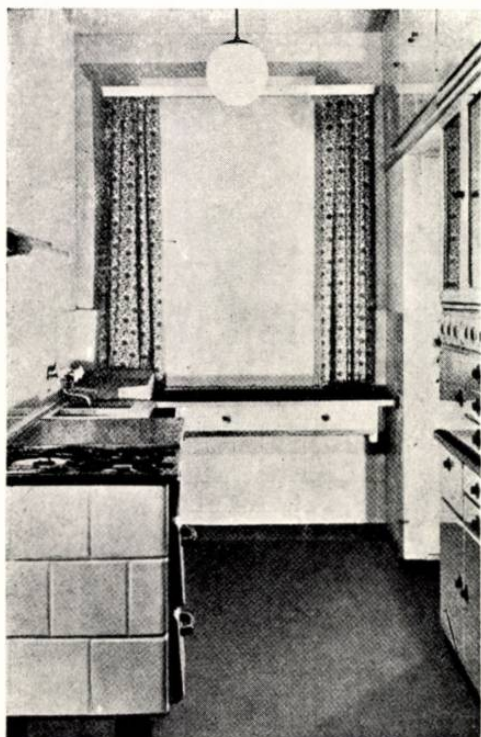
Cartea lui L. Gádos nu este prima lucrare de acest gen în literatura de specialitate. Ea prezintă totuși un interes deosebit pentru noi, nu numai prin faptul că pornește de la premise similare celor din țara noastră, dar și prin felul clar, lucid și analitic în care prezintă, grupează problemele, face propuneri de ameliorare a situației. Studiul atent al acestei cărți va servi desigur și în munca de proiectare, dar să sperăm că va trezi și interes pentru redactarea unei lucrări similare, pornind de la condițiile concrete ale țării noastre.

Arh. Gh. Sebestyen

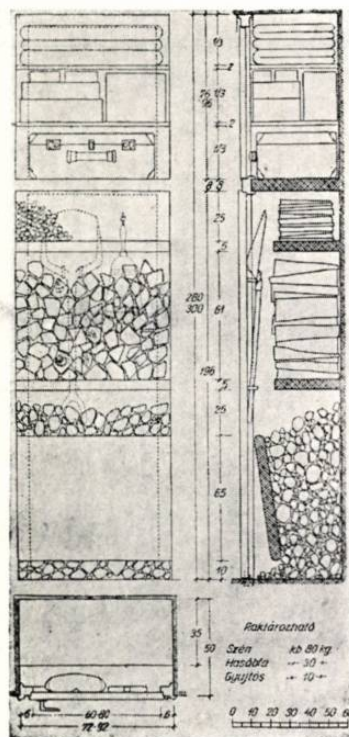
A LAKÁS BERENDEZÉSE ÉS MÉRETEZÉSE

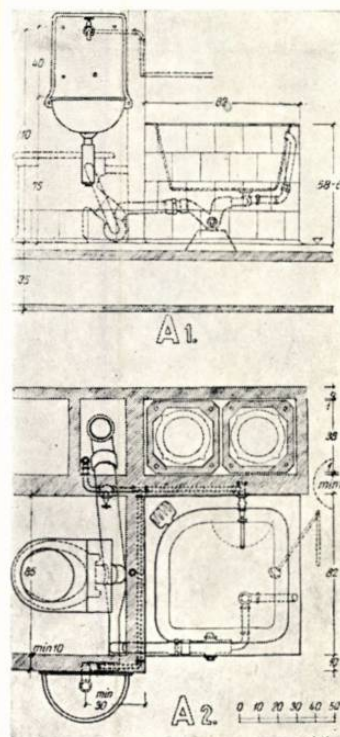
- 1-2-6. Bucătărie din elemente tipizate
(Academia de arhitectură a R.D.G., 1955)
3-7. Bucătărie — dulap
4. Dulap pentru combustibil și debara
5. Grup sanitar cu duș
8. Căzi de baie

1

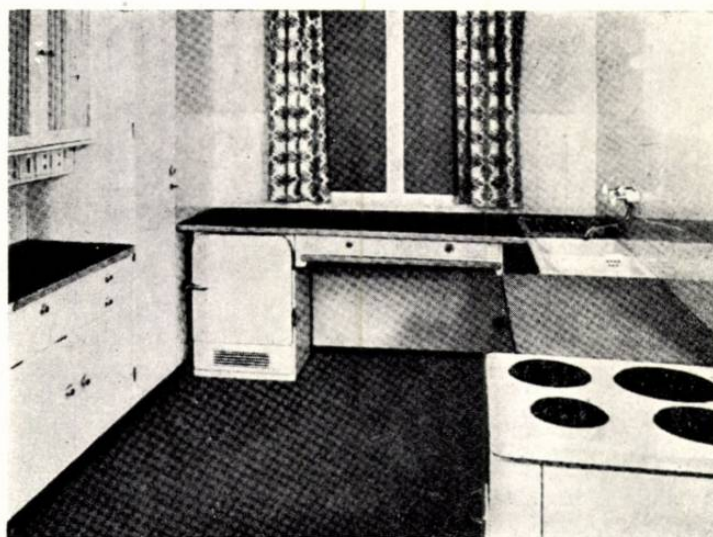
4

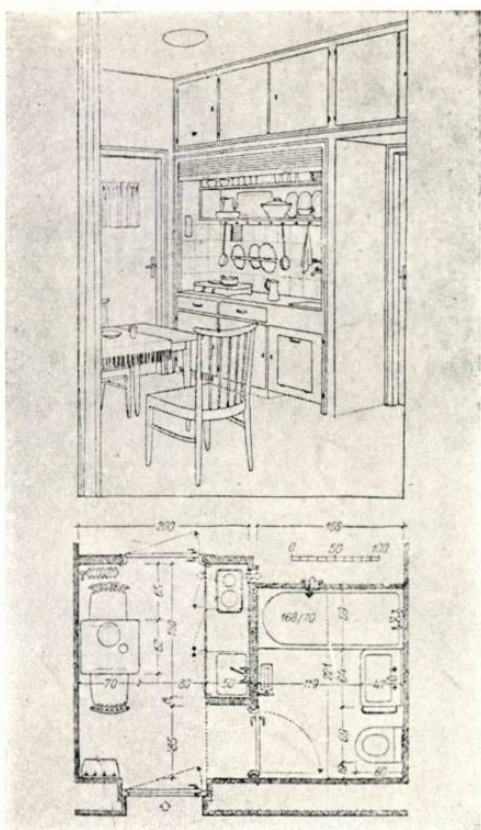
5

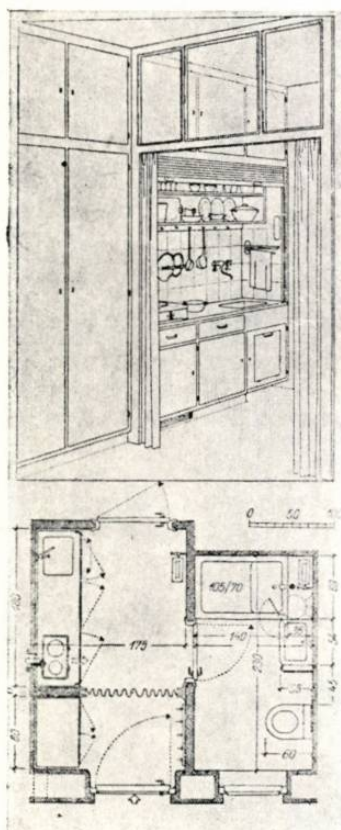
2

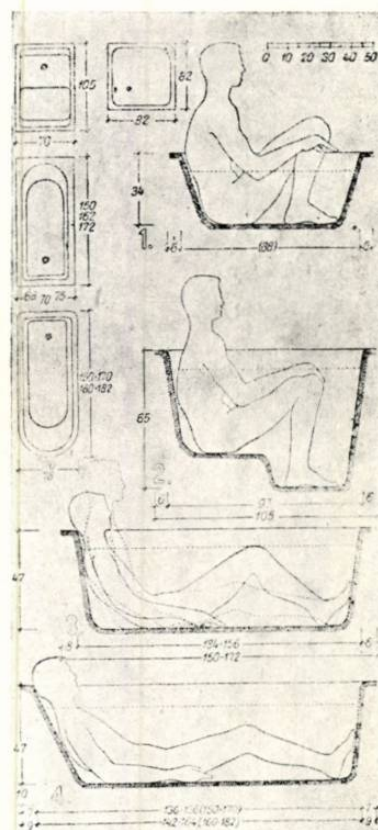
6

3

7

8

1

1. Biserica din Volovăț — 2. Interior din biserica mănăstirii Neamț
3. Biserica din Volovăț — 4. Biserica din Cotnari — 5. Turnul clopotniță
din Piatra Neamț — 6. Cetatea Neamțului

2

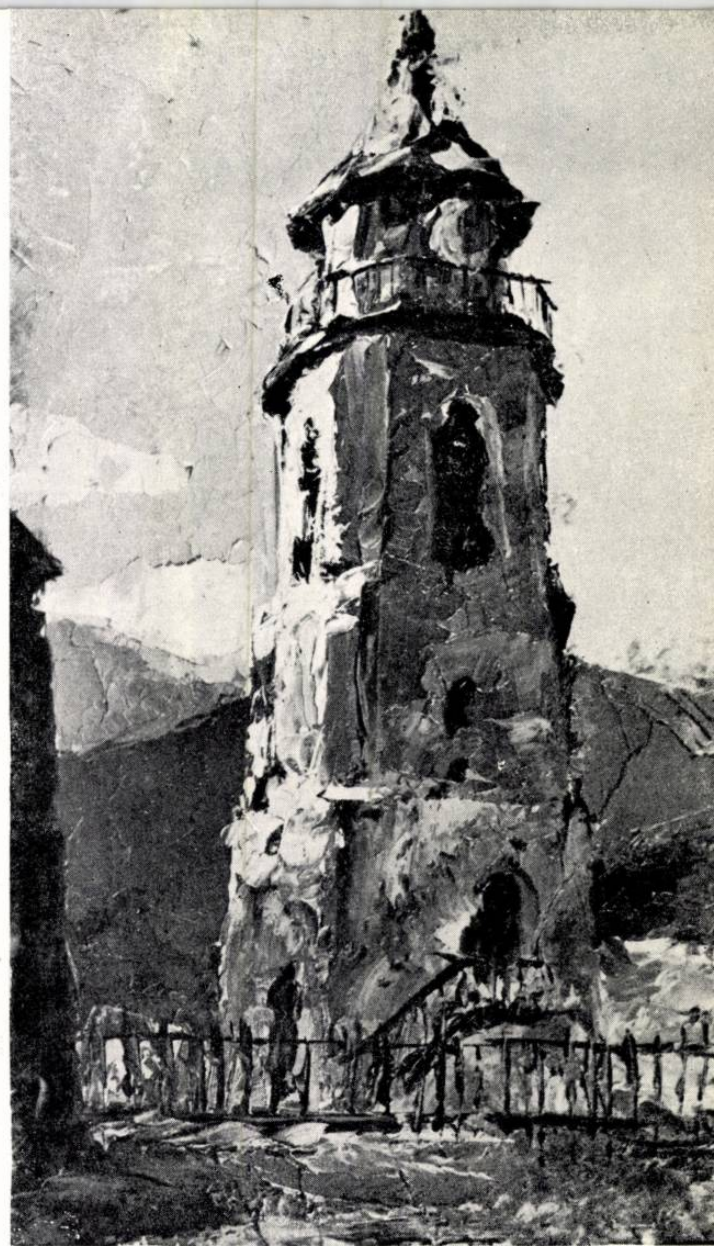
3

500 DE ANI DE LA ÎNSCĂUNAREA LUI ȘTEFAN CEL MARE

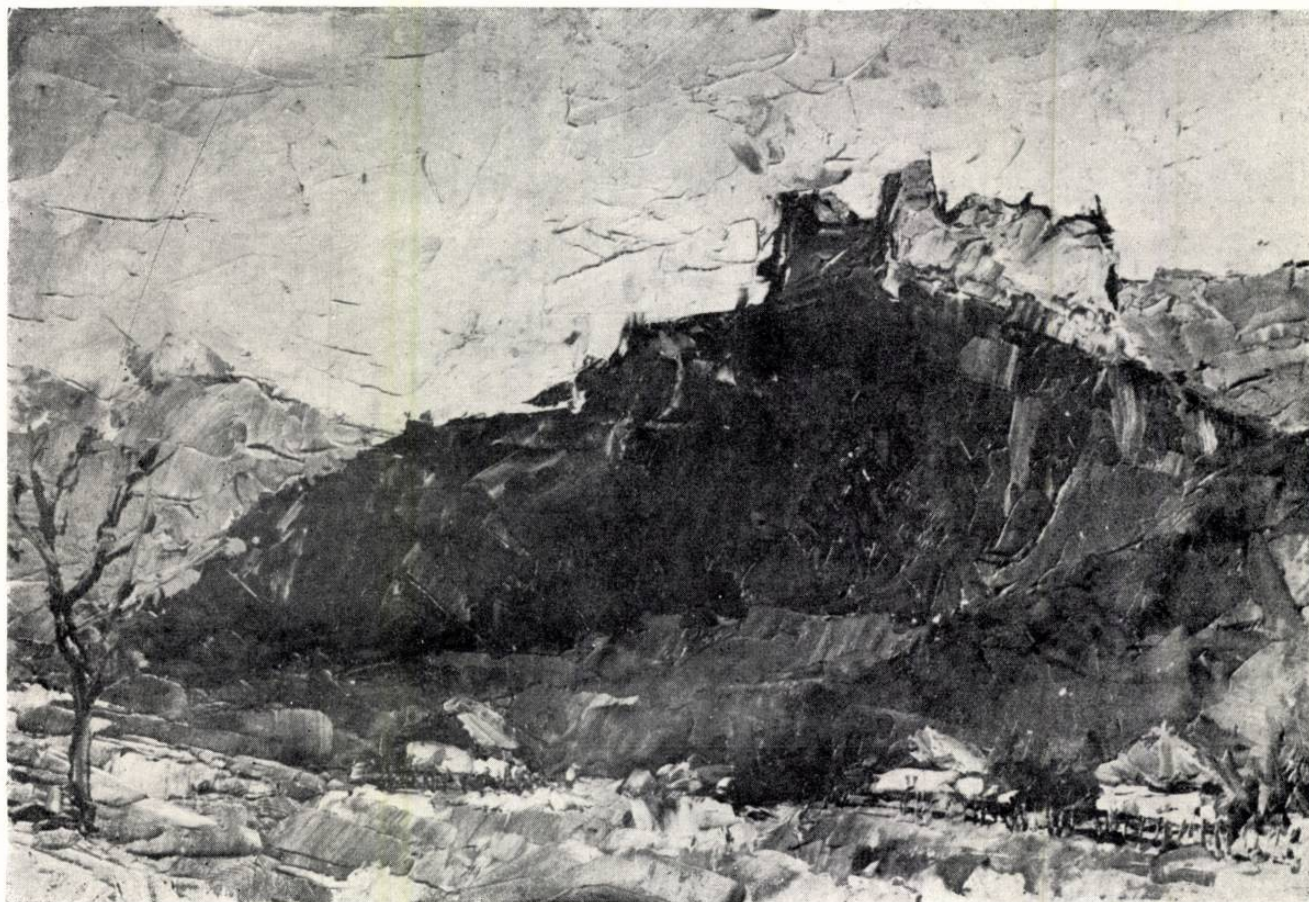
Cu ocazia aniversării a 500 de ani de la înscăunarea lui Ștefan cel Mare, la Casa Arhitectului a fost deschisă — la 18 iunie a.c. — expoziția de pictură și grafică a arhitectului Nicolae Vlădescu. Prezentăm câteva dintre picturile expuse.

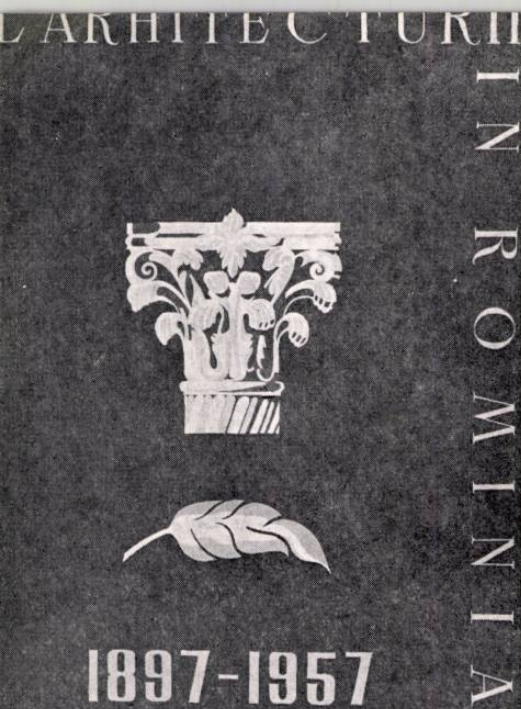
4

5

6

DIN ACTIVITATEA ASOCIAȚIEI STUDENȚILOR ARHITECȚI

CONCURS DE AFIȘ

Institutul de arhitectură « Ion Mincu » împlinește anul acesta 60 de ani de activitate. În vederea pregătirii aniversării care va avea loc în toamnă, Asociația studenților din Institutul de arhitectură desfășoară o bogată activitate cultural-științifică. O inițiativă în acest sens a fost organizarea între studenții institutului a unui concurs de idei pentru un afiș închinat celor 60 de ani de învățămînt de arhitectură din România.

În tema de concurs se cerea ca acest afiș să sugereze, pe de o parte, activitatea de astăzi a institutului și, pe de altă parte, tradițiile acestui învățămînt.

Tema, destul de largă, a urmărit să dea posibilitate studenților să prezinte soluții variate și interesante. Lucrarea premiată urma să însoțească expozițiile și manifestările culturale care vor fi organizate în cinstea acestei aniversări.

Cele 21 de lucrări prezentate juriului de judecată dovedesc preocuparea studenților pentru această inițiativă. Juriul de premiere, format din prof. arh. N. Lupu, directorul Institutului de arhitectură, conf. arh. A. Damian, decanul Institutului de arhitectură, conf. arh. Gh. Petrașcu, prof. arh. Gh. Simotta și studenta Petrovici Maria, președintele Asociației studențești, a hotărît să nu acorde premiul I nici unei lucrări, întrucît nici una dintre machetele prezentate nu a reușit să dea o soluție potrivită temei de concurs. Juriul a acordat premiul II machetei cu motto « Simetria » (Constantinescu Horia și Tufan Theodor, anul III) și machetei cu motto « 60 de ani » (Niculin Nicolae, anul VI). Juriul a mai acordat premiul III lucrării studentului Demetrescu Dragomir, anul V, și mențiuni studenților: Niculin Nicolae, anul VI, Constantinescu Horia și Tufan Theodor, anul III.

Cu toate că nu s-a reușit să se obțină un afiș închinat aniversării, juriul consideră meritorie participarea în număr mare a studenților la acest concurs.

Popescu Radu
student anul IV Institutul
de arhitectură « Ion Mincu »

1	2
3	4
5	6

- Premiul II**
Autori, Constantinescu Horia și Tufan Theodor, studenți anul III
- Premiul II**
Autor, Niculin Nicolae, student anul VI
- Premiul III**
Autor, Demetrescu Dragomir, student anul V
- Mențiune**
Autor, Niculin Nicolae, student anul VI
- Mențiune**
Autor, Niculin Nicolae, student anul VI
- Mențiune**
Autori, Constantinescu Horia și Tufan Theodor, studenți anul III

Melbourne, capitala statului Victoria (Australia), este un oraș bine cunoscut poporului nostru. De numele orașului Melbourne sînt legate remarcabilele succese înregistrate de reprezentanții sportului românesc, în cadrul Jocurilor olimpice de anul trecut.

Dacă orașul Melbourne a fost vizitat pînă acum numai de lotul nostru olimpic și de unele delegații trimise în cadrul relațiilor economice și culturale dintre țara noastră și Australia, cetățenii Capitalei noastre au putut face «o mică excursie» în acest frumos oraș, vizitînd expoziția de fotografii «aspecte din orașul Melbourne», organizată sub auspiciile Sfatului popular al Capitalei și ale Institutului român pentru relațiile culturale cu străinătatea, deschisă în sălile Casei Arhitectului.

Cum a devenit posibilă această «excursie»? Cu prilejul Jocurilor olimpice, Sfatul popular al Capitalei, în dorința de a stabili un contact cît mai strîns cu primăria orașului Melbourne, care să ducă la o mai bună cunoaștere și apropiere între cele două popoare, a trimis un mesaj de salut primăriei acestui oraș. În acest mesaj se arăta, printre altele, «dorința noastră de a cunoaște aspecte din frumoasa capitală a statului Victoria, lucru care ar putea fi realizat prin inițierea unui schimb de expoziții de fotografii, oglindind aspecte din ambele orașe».

Propunerea Sfatului popular al Capitalei noastre a fost bine primită.

În cadrul acestui schimb, Sfatul popular al Capitalei a primit o mică expoziție de fotografii, reprezentînd aspecte din orașul Melbourne. Materialul fotografic a fost realizat de Biroul de știri și informații al Ministerului Afacerilor Interne al Commonwealth-ului din Canberra (capitala Australiei).

Fotografiile primite dovedesc un înalt nivel tehnic și datorită lor s-a putut face «mica excursie» de care am vorbit mai înainte. Cei care au vizionat expoziția «au vizitat» orașul Melbourne, situat pe malurile fluviului Yarra, au luat cunoștință de monumentală clădire a Poștei, aflată pe Elisabeth street; s-au plimbat apoi pe larga Collins street, străjuită pe ambele laturi de clădiri de diferite stiluri arhitectonice. Mergînd mai departe prin expoziție, vizitatorii s-au oprit în fața construcției sobre a Ministerului de Finanțe și, pentru ca plimbarea lor să fie și mai plăcută, au traversat calea Sf. Kilde. De aci, drumul duce spre portul orașului, unde, în curînd, se vor încărca și descărca mărfurile stabilite prin acordul comercial recent încheiat între țările noastre. După această plimbare, «excursionistii» s-au întors în centrul orașului, unde atenția lor a fost reținută de construcția impunătoare a Tribunalului și de edificiul solid al Primăriei orașului. Ar fi fost păcat dacă vizitatorii nu s-ar fi oprit pentru puțin timp și în grădinile Ministerului de Finanțe, pentru ca, împreună cu copiii australieni, care se joacă așa cum se joacă și copiii noștri în parcurile Bucureștiului, să se bucure de frumusețile naturii. O plimbare pe bulevardul Linlithgow și pe Bourgh street, unde se află Parlamentul, a completat ziua de excursie prin Melbourne. Această plimbare, ca și traversarea parcului Alberth, a podului Prinților, de unde se vede Domul Gării din Flinders street, clopotnița și clădirea Manchester, cupola Primăriei, clopotnițele catedralei Sf. Paul și ale bisericii scoțiene, au lăsat impresia unui oraș al cărui locuitori muncesc cu hărnicie și doresc un viitor de pace.

În timp ce cetățenii Capitalei noastre au vizionat această expoziție, locuitorii orașului Melbourne, vizitînd expoziția «Aspecte din București», vor avea posibilitatea să cunoască și ei unele aspecte din Bucureștiul nostru drag.

În felul acesta, locuitorii orașului Melbourne vor lua contact cu Capitala noastră și vor cunoaște cîteva din construcțiile mai importante din București, cele mai multe realizate în anii puterii populare.

Sîntem convinși că prezentarea reciprocă a unor aspecte din cele două capitale este un bun început pentru intensificarea relațiilor culturale și comerciale dintre țările noastre, contribuind totodată la adîncirea prieteniei dintre poporul român și poporul australian.

ADRIAN BARANGA

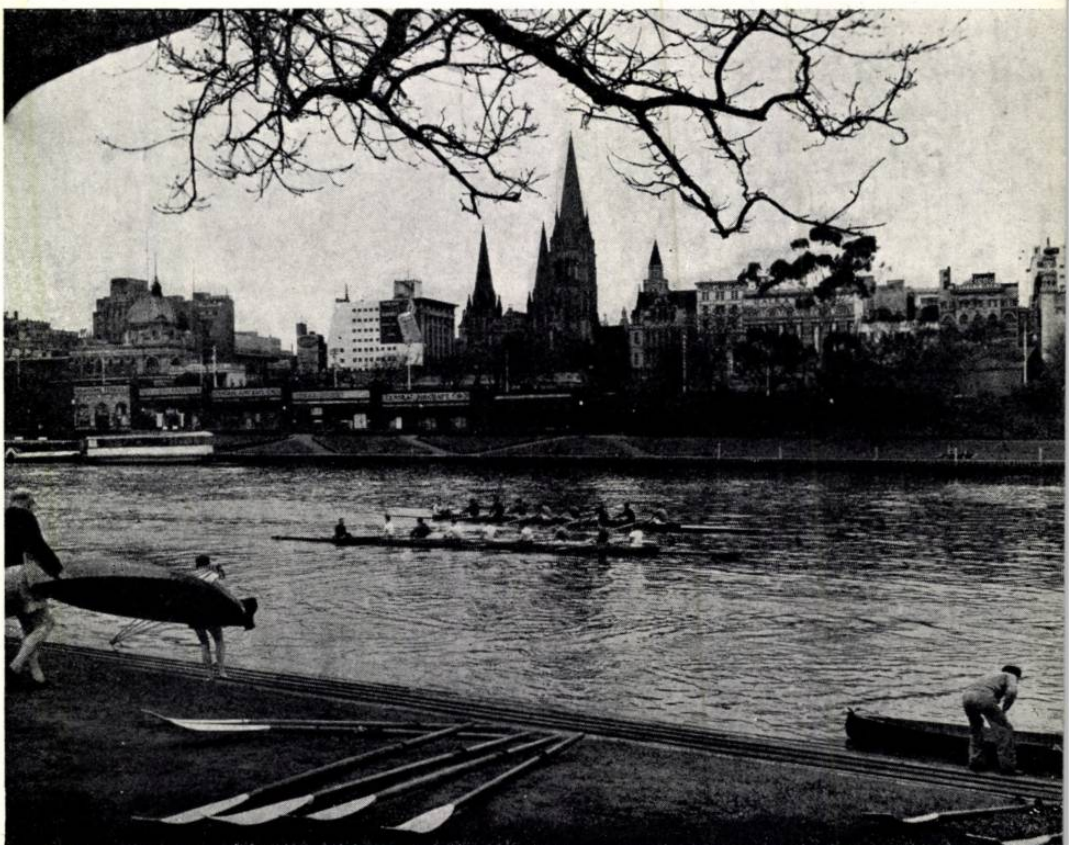
Director la Institutul român pentru
relațiile culturale cu străinătatea

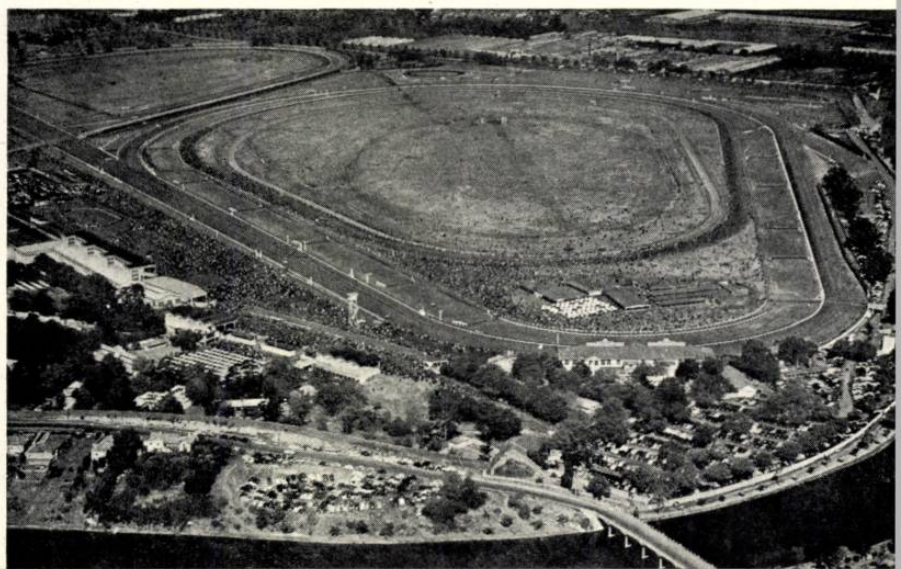
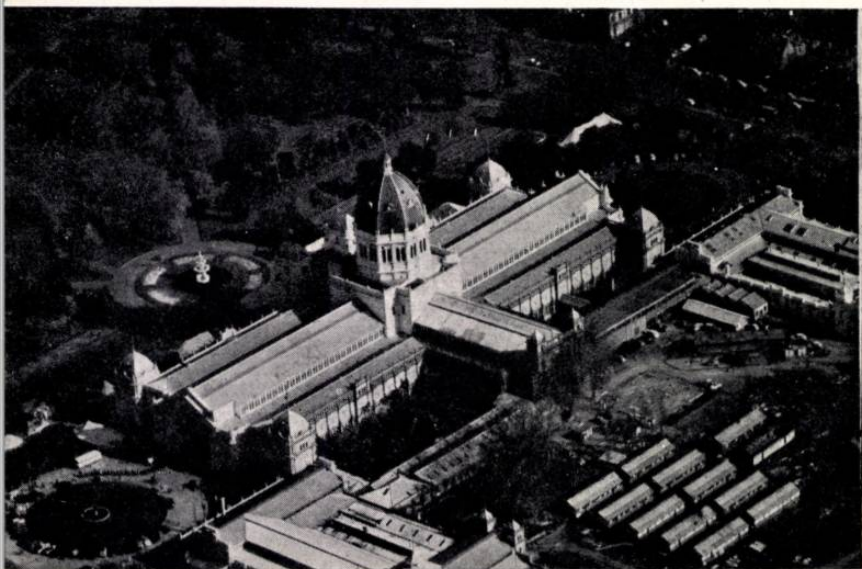
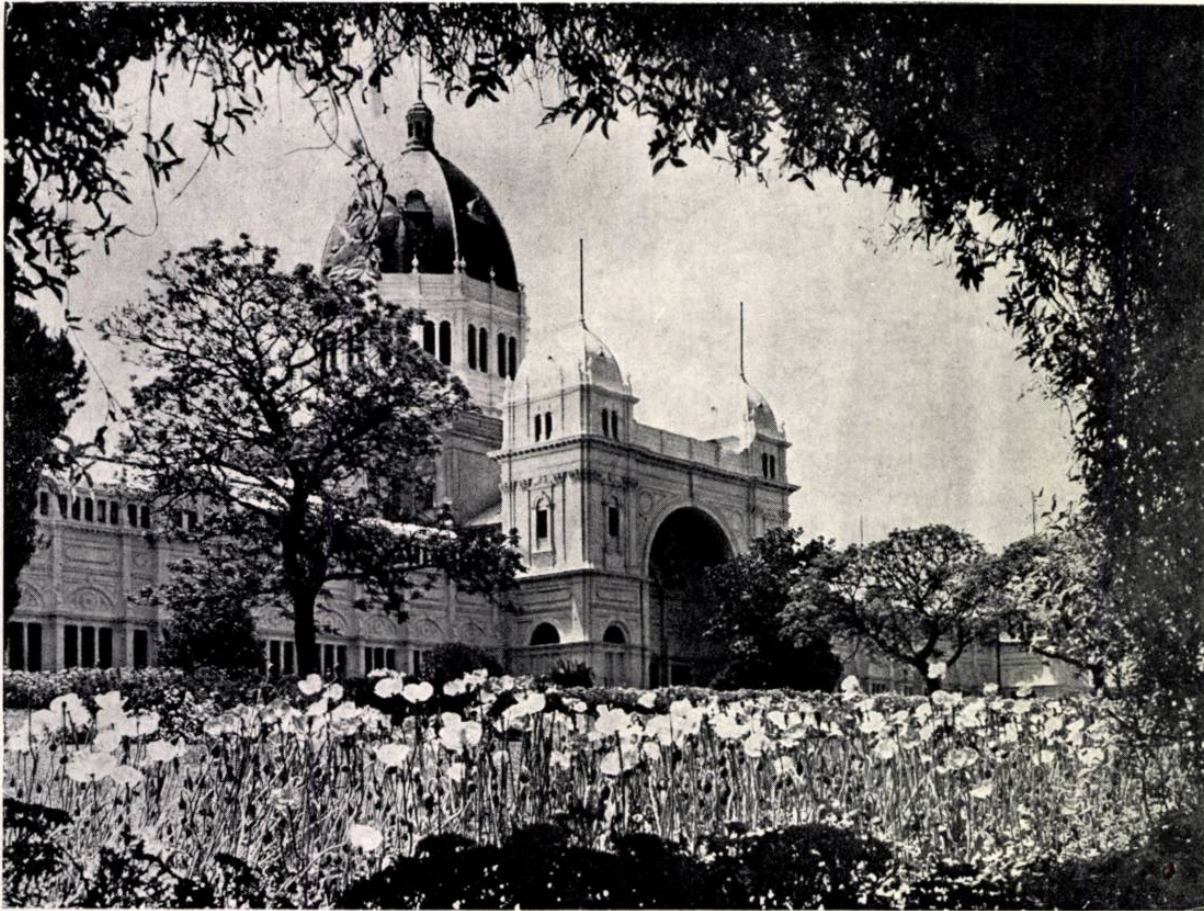
EXPOZIȚIA DE FOTOGRAFII «ASPECTE DIN ORAȘUL MELBOURNE»

Vedere aeriană a orașului Melbourne cu fluviul Yarra în prim plan

Vedere de pe malul fluviului Yarra

1	6	7
2	3	8
4	5	9
		10

1. Clădirea expoziției văzută dinspre nord
2. Clădirea parlamentului din Melbourne văzută dinspre latura de sud a străzii Spring
3. În parcul Treasury din Melbourne
4. Vedere aeriană a expoziției din Melbourne
5. Vedere aeriană a cîmpului de curse Flemington, unde se desfășoară alergările pentru «cupa Melbourne»
6. Strada Collins
7. Vedere de pe strada Collins
8. Perspectiva străzii Swanston la intersecția cu strada Bourke
9. Strada Bourke spre clădirea parlamentului
10. Clădirea primăriei din Melbourne văzută de pe strada Swanston

CHEMAREA UNIUNII ARHITECȚILOR CECOSLOVACI CĂTRE TOȚI ARHITECȚII DIN LUME

Comitetul central al Uniunii arhitecților cehoslovaci, îngrijorat de intensificarea experiențelor cu arme nucleare, a lansat un apel pentru pace către arhitecții din lumea întreagă, apel pe care îl reproduce și revista noastră.

Sînt 12 ani de cînd s-a terminat cel de al doilea război mondial. Bilanțul său a fost îngrozitor; zeci de milioane de vieți omenești, milioane de cămine, sate, orașe întregi, cu un mare număr de monumente culturale de o valoare imensă, au fost distruse; acesta a fost prețul cu care am plătit visul nebunesc al unui mic număr de criminali, care visau să devină stăpîni întregii lumi.

Nu putem să dăm viață celor morți, dar încercăm cel puțin să îmbunătățim pe cea a celor vii, să o facem mai frumoasă. Construim orașe noi, școli, spitale, teatre; facem baraje, construcții industriale și agricole; plantăm parcuri și amenajăm terenuri de

sport. Noi, arhitecții, ne concentrăm toate puterile pentru ca opera noastră să poată corespunde cît mai bine nevoilor omului și ale societății, pentru ca ea să devină expresia măreției epocii în care trăim.

Sarcina noastră este departe de a fi sfîrșită. În toate colțurile lumii, mii de oameni mai trăiesc încă în locuințe proaste, copiii învață încă în școli nesănătoase și mulți bolnavi sînt îngrijiiți în spitale care sînt departe de a fi satisfăcătoare. Și, cu toate acestea, amenințarea unui nou război apăsă asupra omenirii.

În anii trecuți, arhitecții au ridicat de mai multe ori vocea pentru a protesta contra războiului în care este de ajuns să apeși pe un buton ca țări înfloritoare, orașe pline de viață să fie transformate în ruine jalnice.

Dar un alt pericol, un pericol nou, și mai îngrozitor, ne amenință.

Nori sinistri se întind pe cer, urmare a experiențelor cu armele nucleare, și cad pe pămînt sub formă de pul-

bere radioactivă, distrugînd încetul cu încetul tot ceea ce trăiește.

Orașele, căminele oamenilor, nu trebuie să fie din nou transformate în ruine. Ele ar dăinui doar ca niște triste necropole într-o lume în care viața ar fi stinsă.

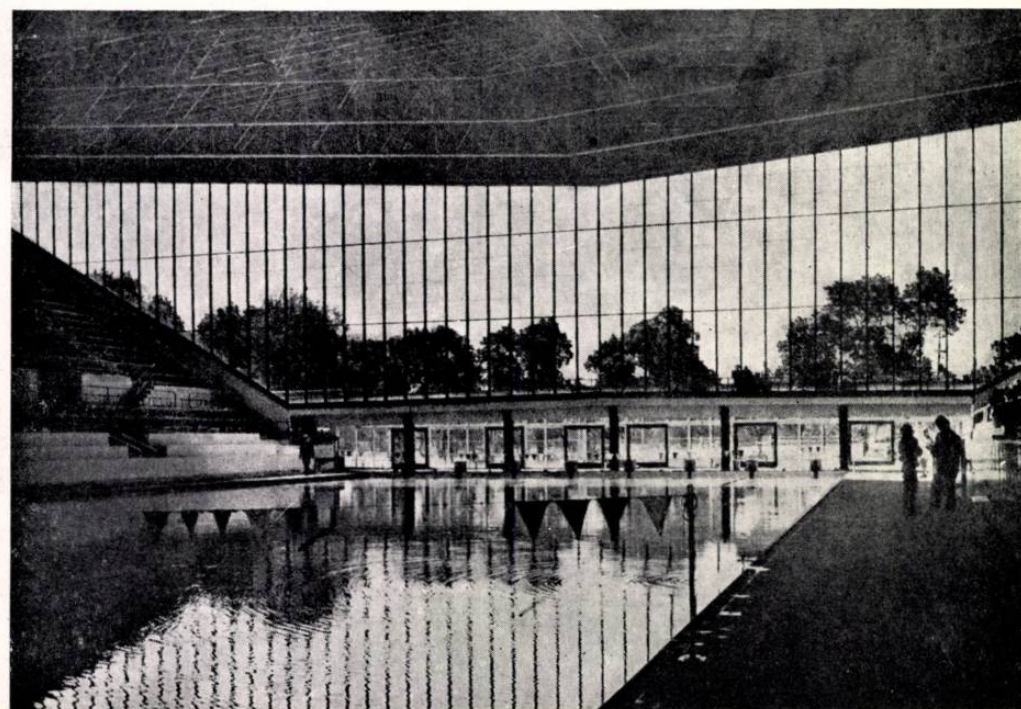
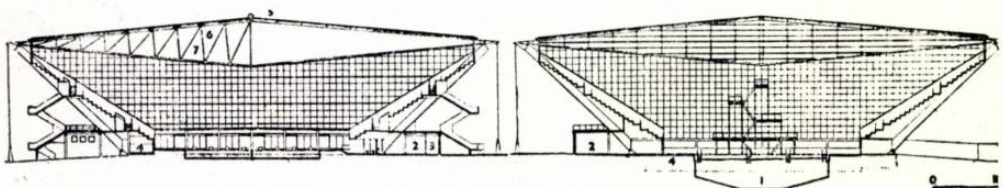
În fața ochilor noștri se ivește imaginea oribilă, înspăimîntătoare, a pămîntului pe care putrezesc într-o tăcere de moarte resturile obiectelor care amintesc că aici, o dată, trăiau, munceau și se bucurau oameni.

Și în clipa aceasta noi ridicăm din nou vocea și îndreptăm un apel către toți arhitecții din lumea întreagă.

Protestați contra continuării iresponsabile a experiențelor cu arme nucleare.

Nu îngăduiți ca ceea ce noi construim să dureze mai mult decît omenirea însăși!

Comitetul Central al Uniunii
Arhitecților din Cehoslovacia

AUSTRALIA

Piscină olimpică la Melbourne

Piscina, ai cărei autori sînt arhitecții Borland, Murphy, Mc Intyre și inginerul W. L. Erwin, a fost construită cu ocazia Jocurilor olimpice din 1956. Ea are o capacitate de 5500 de spectatori și conține două bazine: unul de 50 x 20 m și 2 m adîncime, pentru competiții și jocuri de water-polo, și altul de 15,5 x 20 m și 4,9 m adîncime, cu trambulină de 1, 3, 5, 7 și 10 m.

Acoperirea piscinei este realizată cu ferme tubulare metalice și grinzi transversale care lucrează la tensiune. Traverse metalice înclinate, distanțate la aproximativ 5,50 m, servesc de suporturi gradinelor; ele sînt fixate la extremitățile fermelor. Pentru a evita depărtarea fermelor, atunci cînd tribunele nu sînt ocupate, au fost prevăzuți tiranți verticali tensionați.

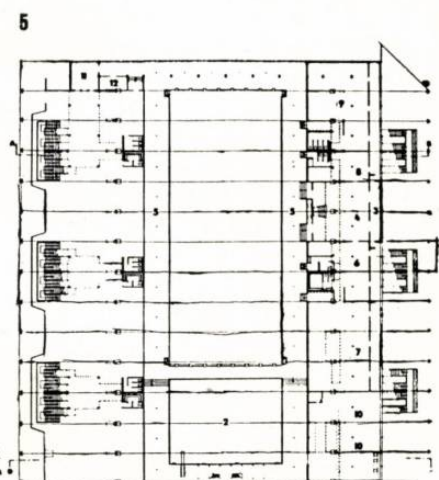
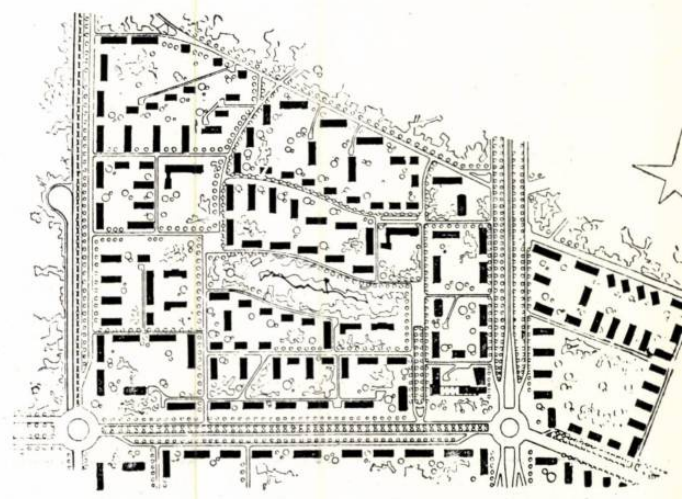
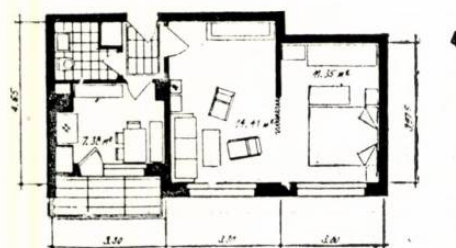
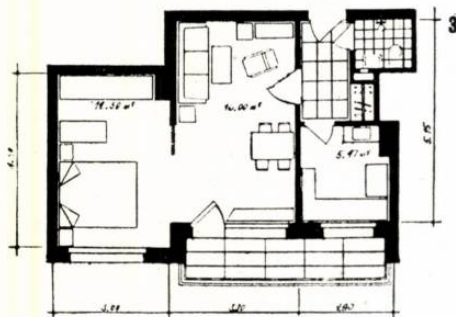
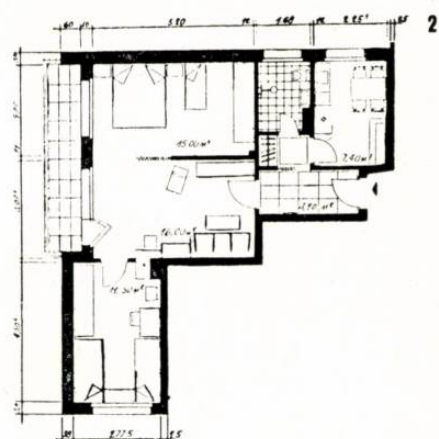
L'Architecture d'aujourd'hui, nr. 70 — 1957

1. Vederea piscinei olimpice de la Melbourne
2. Secțiune transversală prin bazinul de înot
 1. Piscina de competiții — 2. Club pentru femei
 3. Pasaj acoperit — 4. Grup sanitar — 5. Venti-lație — 6. Fermă metalică tubulară — 7. Panouri de aluminiu pentru învelire
3. Secțiune transversală prin bazinul de sărituri
 1. Piscina adîncă — 2 și 4. Galerie pentru in-stalații mecanice
4. Vedere din interiorul piscinei
5. Planul ansamblului
 1. Piscina de competiții — 2. Piscina pentru sărituri — 3. Intrare acoperită — 4. Holul de intrare
 5. Circulații — 6. Club pentru bărbați — 7. Vestiar pentru bărbați — 8. Club pentru femei — 9. Vestiar pentru femei — 10. Instalații mecanice — 11. Punct de prim ajutor — 12. Rezervă
6. Vederea tiranților stabiliți (plasați sub tribune) care asigură stabilitatea construcției în cazul unei supraincercări

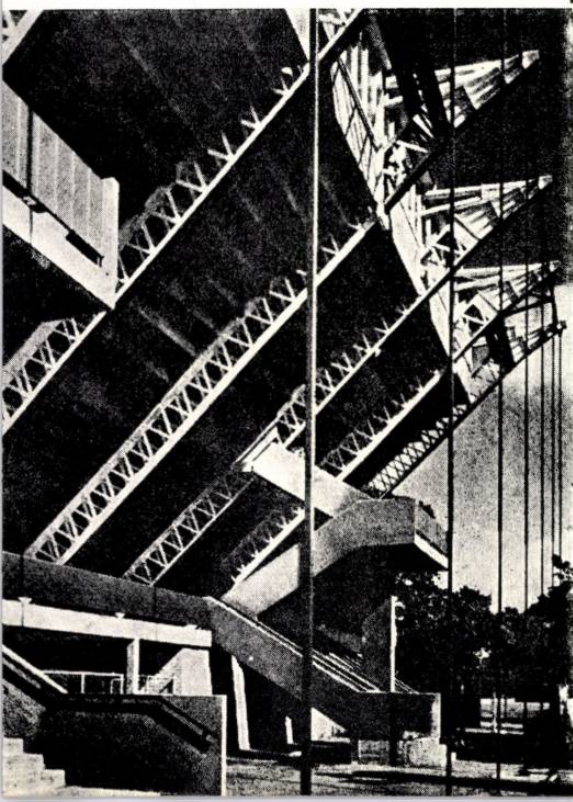
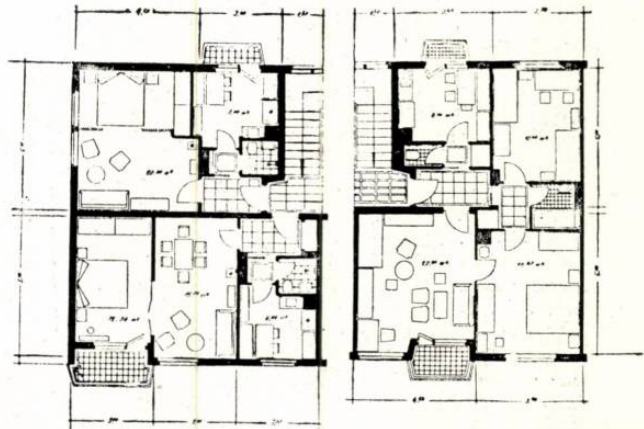
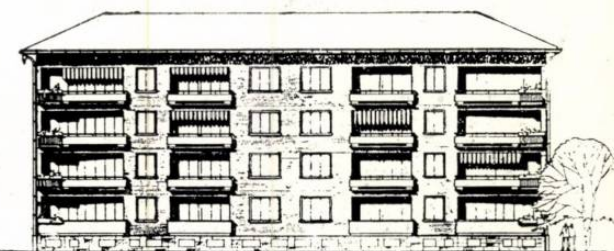
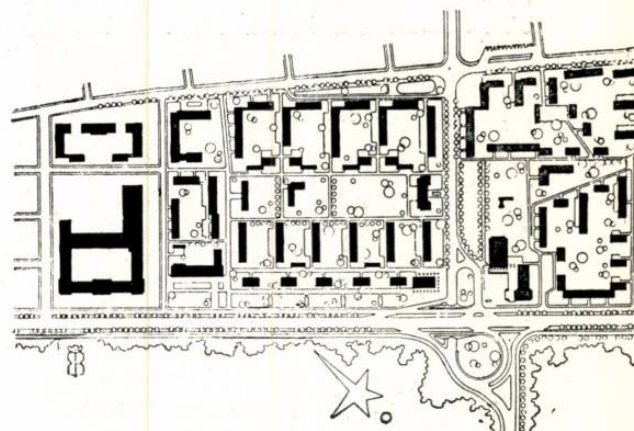
În orașul Sofia a început în acest an realizarea a două mari ansambluri de locuințe: complexele « Lenin » și « Parcul de Vest ».

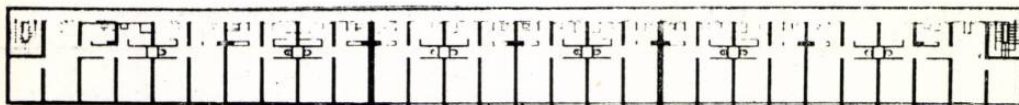
La baza variatelor tipuri de apartamente folosite în cele două complexe stă preocuparea arhitecților de a asigura locuințe corespunzătoare pentru diferite tipuri de familii și de a reduce suprafața apartamentului prin micșorarea, în primul rând, a suprafeței serviciilor.

Arhitectura, nr. 1 — 1957

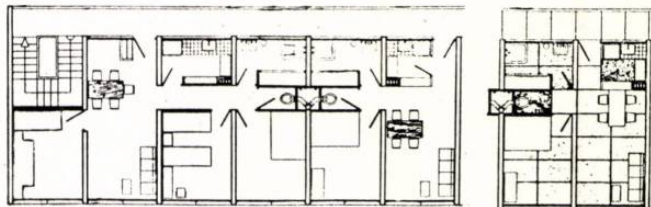

1. Complexul de locuințe «Parcul de vest» — Fațada unui bloc. Autorul proiectului, arb. K. Takeva
2. Secțiune tip A. Colectiv de autori sub conducerea arb. L. Boseva
3. Secțiune tip B. Colectiv de autori sub conducerea arb. L. Boseva
4. Secțiune tip V. Colectiv de autori sub conducerea arb. L. Boseva
5. Plan de sistematizare. Elaborat de un colectiv de autori sub conducerea arb. K. Bosev
6. Complexul de locuințe «Lenin»
Plan de sistematizare
Colectiv de autori: arb. V. Vilceanov, conducător al lucrărilor, arb. N. Marinov și arb. A. Peeva
7. Fațada unui bloc. Autorul proiectului arb. A. Peeva
8. Semisecțiunea tip Bb. Colectiv de autori sub conducerea arb. V. Vilceanov
9. Semisecțiuni tip
Colectiv de autori sub conducerea arb. V. Vilceanov

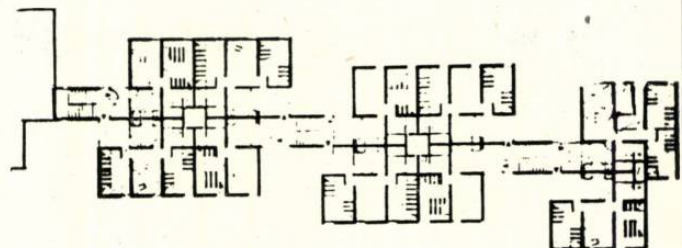

Premiul I, arb. Gaston Joubert — Plan etaj curent și celule tip cu 2, 3 și 4 camere

Premiul II, arb. Emile - Jean Dubon — Plan etaj curent și celule tip pentru 2, 3 și 4 camere

MAROC

Concurs pentru locuințe colective economice

În Maroc a fost organizat un concurs pentru proiectarea de locuințe în blocuri cu caracter urban. Programul cerea, în esență, următoarele:

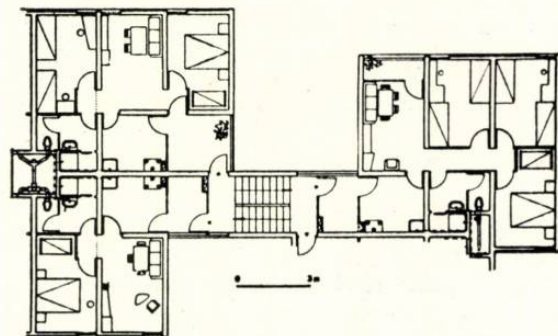
— găsirea unei soluții economice, lăsându-se libertate concurenților în ceea ce privește suprafețele, compoziția și echipamentul apartamentelor, ca și soluția constructivă;

— studierea a trei tipuri de clădiri comportând

trei categorii de locuințe, a căror proporție să fie aproximativ următoarea: cu 2 încăperi — 40%, cu 3 încăperi — 50%, cu 4 încăperi — 10%. Apartamentele cu 2, 3 și 4 încăperi puteau fi grupate, fie în blocuri diferențiate după tipul de apartament, fie în cadrul aceluiași bloc.

Reproducem alăturat tipurile de apartamente distinse cu premiile I și II.

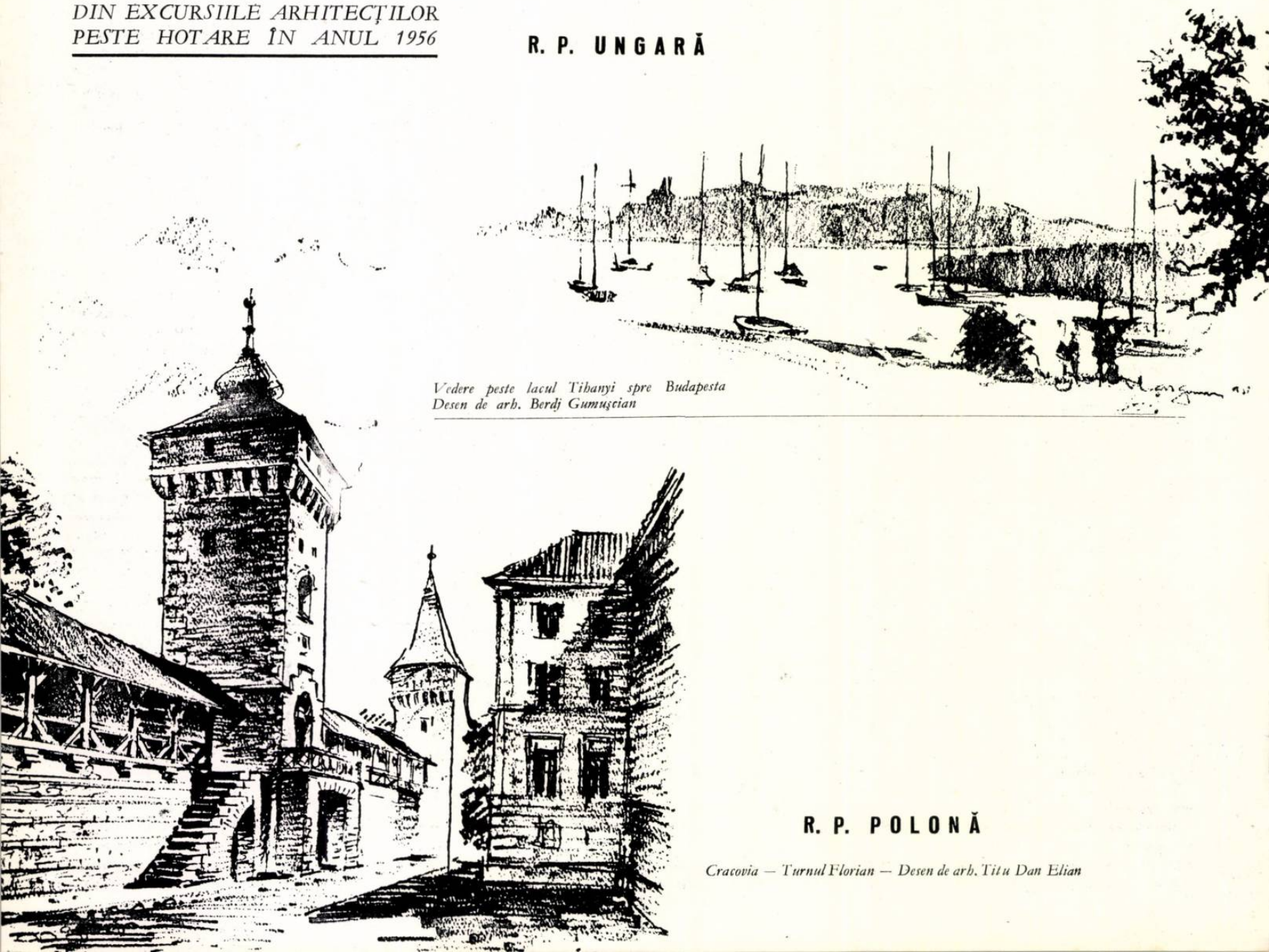
L'Architecture d'aujourd'hui, nr. 70—1957.

DIN EXCURSIILE ARHITECȚILOR PESTE HOTARE ÎN ANUL 1956

R. P. UNGARĂ

Vedere peste lacul Tibanyi spre Budapesta
Desen de arb. Berdj Gumuşcian

R. P. POLONĂ

Cracovia — Turnul Florian — Desen de arb. Titu Dan Elian

O DELEGAȚIE DE ARHITECȚI SOVIETICI NE-A VIZITAT ȚARA

Ca urmare a acordului cultural existent între R.P.R. și U.R.S.S., în cursul lunii iulie am primit vizita unei delegații de arhitecți sovietici compusă din V.P. Mednik, șeful atelierului de proiectare tip din Institutul Moldiprogorselstroï din Chișinău și M.M. Șulkevici, arhitect șef adjunct al orașului Kiev. Ei au vizitat cele mai importante orașe și diferite regiuni ale țării, interesându-se, atât de monumentele istorice din țara noastră, cât și de noile realizări ale regimului democratic popular.

În seara de 23 iulie, la Casa Arhitectului, tov. arh. V.P. Mednik a făcut o expunere asupra orașului Chișinău, vorbind despre trecutul istoric al orașului, despre realizările postbelice și despre unele probleme ale planului de sistematizare a orașului. După conferință a fost prezentat un film documentar despre orașul Chișinău.

În cadrul conferinței de presă organizată la Casa Arhitectului în ziua de 24 iulie, arh. V.P. Mednik, expunând o serie de impresii și observații prilejuite de vizita în România, a spus printre altele «...Ne-am convins că România este o țară foarte bogată, cu o natură minunată și o mare bogăție naturală. În fața arhitecților care

construiau în trecut, precum și în fața acelor care construiesc astăzi, stă problema de a nu strica frumusețea acestei naturi, problema de a se înscrie în peisaj. Și iată că ne-am convins că și în trecut și în prezent legătura arhitecturii cu natura constituie un tel al dv. În ceea ce privește arhitectura nouă, pe noi, arhitecții sovietici, ne-a interesat în cea mai mare măsură cum se rezolvă problema construcției de locuințe. Impresia cea mai puternică a produs-o asupra noastră construcțiile de locuințe noi din preajma șoselei Mihai Bravu, precum și cartierul Steagul Roșu din Orașul Stalin. Ne-a făcut o plăcută impresie faptul că arhitectura românească, în noile ei construcții, realizează o formă națională care apare sub forma unei legături organice cu procedeele noi de construcție. Aflindu-mă acum o lună la sesiunea Academiei de arhitectură a Uniunii Sovietice din Moscova, am vorbit despre construcțiile de locuințe de tipul celor pe care le-am văzut în România în cartierul din preajma șoselei Mihai Bravu. Am arătat fotografii ale acestora, care au plăcut mult arhitecților sovietici. Pe lângă aprecierea valorii arhitecturii, aceste case ne-au făcut o deosebită plăcere cind le-am vizitat interioarele, intru-

cît acolo am văzut cum locuiește astăzi muncitorul român. Ne-am convins că muncitorii români au o viață bună, că sînt plini de optimism și plini de încredere în victoria poporului lor. Am constatat că în România se utilizează pe scară largă elementele prefabricate din beton armat, în special în construcțiile de locuințe și cele industriale. Tovarășul Hrușciov, vizitînd străinătatea, a arătat arhitecților sovietici că ei utilizează prea mult fier, în cazurile în care în străinătate acesta a fost înlocuit cu beton armat. Ne-am convins cită dreptate a avut după ce am vizitat noile dv. construcții. O deosebită impresie ne-a produs construcția unor hale ale uzinelor chimice din Turda, unde este utilizat într-un fel foarte judicios betonul armat precomprimat. Găsim că este foarte bine că la dv. se popularizează ce este nou. Plecînd de la Turda la București, am vizionat un film cu privire la construcția acestor hale. Ne-am convins că secția de documentare a Ministerului Construcțiilor duce o muncă temeinică pentru popularizarea metodelor avansate în construcție. Am dori ca această popularizare să nu se limiteze numai la România, ci să lege țările noastre, adică să treacă și în Uniunea Sovietică. Aș vrea să vorbesc și despre

cîteva lipsuri pe care le-am constatat. Întrucît ne interesează în primul rînd locuințele, vrem să spunem că în unele construcții de locuințe este oarecum exagerată suprafața locativă. În Uniunea Sovietică construim mai bine locuințele, mai economic și considerăm că aci este prea mare suprafața încăperilor. De aceea, în comparație cu Uniunea Sovietică, costul unui metru pătrat de suprafață construită este mai mare. Încă o observație: se plantează prea puțini pomi pe străzile orașelor dv. În Uniunea Sovietică utilizăm procedeul de a sădi pomi dezvoltăți, de 20—25 de ani. De asemenea, aș vrea să remarc că popularizați în prea mică măsură realizările dv. în legătură cu arhitectura și construcțiile...»

...Plecînd din România, vom rămîne cu amintiri frumoase despre poporul român, plin de talent, iubitor de viață și de muncă. Legătura strînsă, ca și frăția dintre noi, vor constitui o bază pentru relațiile viitoare dintre arhitecții români și cei sovietici...

După expunere, răspunzînd întrebărilor puse, arhitecții sovietici au adus precizări în legătură cu unele observații făcute și au dat informații asupra felului în care se rezolvă o serie de probleme de specialitate în U.R.S.S.

VIZITA UNUI GRUP DE ARHITECȚI CHINEZI ÎN R. P. R.

Între 1 și 28 iulie a.c., țara noastră a fost vizitată de o delegație de 10 arhitecți chinezi condusă de Ciou lun-Sin, președintele Uniunii Arhitecților și locțiitor al ministrului construcțiilor din R.P. Chineză.

În acest timp, delegații au vizitat orașele București, Cluj, Iași, Tg. Mureș, Sibiu, Sighișoara, Orașul Stalin, Ploiești și altele, luînd cunoștință de noile realizări din domeniul construcțiilor de locuințe, industriale, social-culturale, al sistemărilor de orașe etc. De asemenea, ei au vizitat numeroase monumente istorice de arhitectură, muzee de artă și diferite instituții. Vizitînd institutele de proiectare, ei au luat cunoștință în mod direct de activitatea de proiectare a arhitecților și au avut cu aceștia discuții tovarășești în spiritul schimbului de experiență.

În cadrul conferinței de presă ce a avut loc la Casa Arhitectului în ziua de 24 iulie, oaspeții chinezi și-au împărtășit o serie de impresii din vizita făcută în țara noastră.

În expunerea sa, Ciou lun-Sin, șeful delegației, a vorbit despre frumusețea orașelor pe care le-a vizitat și despre industria modernă în continuă dezvoltare din țara noastră, care au impresionat puternic pe

vizitatorii chinezi. Referindu-se la probleme de arhitectură, el a vorbit despre caracterul intim al vechii arhitecturi românești, care este asemănător cu acela al monumentelor din Extremul Orient. Vorbitorul a remarcat ca un fapt pozitiv felul în care se încearcă, în arhitectura actuală din țara noastră, continuarea unor trăsături caracteristice ale vechii arhitecturi naționale și a subliniat importanța respectării monumentelor din trecut în noile studii de sistematizare a orașelor.

Bao-Din, membru în Comitetul Uniunii Arhitecților din R.P. Chineză, președintele Uniunii Arhitecților din Uhan, președintele Comitetului pentru sistematizarea orașului Uhan, a făcut aprecieri pozitive asupra felului în care a fost cercetat și sistematizat în țara noastră materialul privind arhitectura din trecut. El și-a exprimat părerea că arhitecții români au reușit în ultimii ani să imprime o tendință sănătoasă dezvoltării arhitecturii, folosind tradițiile arhitecturii naționale, fără să devieze prea mult, nici spre o arhitectură abstractizată, nici spre înfrumusețări excesive.

A luat apoi cuvîntul Yen Cen-In, membru în Comitetul Uniunii Arhitecților din R.P. Chineză, vicepre-

ședinte al Uniunii Arhitecților din Lanciou, șeful Direcției pentru construcții din orașul Lanciou, care s-a referit în special la probleme privind proiectarea orașelor. El a remarcat faptul că orașele din România pe care le-a vizitat sînt în general bine și amplu înverzite și dotate cu parcuri pentru odihna populației. După ce a făcut o serie de observații în legătură cu unele planuri de sistematizare pe care le-a analizat, el a încercat să cuprindă într-o apreciere generală impresia pe care i-au produs-o orașele și arhitectura românească: eleganță, varietate, tinerețe.

Dun Tai-Iu, membru în Comitetul Uniunii Arhitecților din R.P. Chineză, vicepreședinte al Uniunii Arhitecților din Pekin, inginer șef al direcției pentru sistematizarea construcțiilor civile din Ministerul Construcțiilor Orășenești, a vorbit în general despre arhitectura din țara noastră care, după părerea sa, a reușit în decursul timpului să imbine, în chip fericit, o serie de influențe venite din apus și din răsărit, cu propriile tradiții originale. Referindu-se la noile construcții, el a apreciat confortul locuințelor ridicate în ultimii ani în țara noastră.

Despre problemele învățămîntului arhitecturii a vorbit Cen Bo-Ti,

membru în Comitetul Uniunii Arhitecților din R.P. Chineză, locțiitorul decanului Facultății de construcții a Institutului politehnic al Chinei de Sud. El a făcut aprecieri pozitive asupra școlii de arhitectură din țara noastră, remarcînd importanța care se acordă desenului și releveelor. Vorbitorul s-a referit apoi la deosebirile de metodă ce există între sistemele de învățămînt al arhitecturii din China și România, subliniînd legătura dintre proiecte și cursurile teoretice ce se urmărește la noi. După părerea sa, în planul de învățămînt al Institutului nostru de arhitectură nu se acordă suficientă însemnătate cursurilor cu caracter tehnic, ceea ce poate să influențeze nefavorabil formația profesională a studenților.

În discuțiile care au urmat, arhitecții chinezi au răspuns întrebărilor care li s-au pus de către reprezentanții presei, dînd lămuriri în legătură cu diferite probleme ale arhitecturii și construcției din R.P. Chineză și completîndu-și unele observații făcute cu prilejul vizitelor în țara noastră.

Vizita delegației de arhitecți din R.P. Chineză a constituit un prilej fericit de cunoaștere și stringere a legăturilor colegiale și prietenești dintre arhitecții chinezi și români.

В этом номере передовая статья посвящена 40-й ГОДОВЩИНЕ ВЕЛИКОЙ ОКТЯБРЬСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ РЕВОЛЮЦИИ (стр. 3)

НОВАЯ СТРОИТЕЛЬНАЯ ТЕХНИКА

Арх. Дан Кристеску — О ЖИЛЫХ ДОМАХ ИЗ ЛЕГКОГО МОНОЛИТНОГО БЕТОНА, УЛОЖЕННОГО В АЛЮМИНИЕВЫЕ ОПАЛУБКИ (Стр. 6). Автор статьи описывает применяемый в порядке опыта в городе Сталин новый технический способ строительства жилых домов, из легкого монолитного бетона, уложенного в алюминиевые опалубки.

Новый способ ведет к снижению себестоимости и отвечает одновременно требованиям эстетики и практическим соображениям. Он интересен особенно теперь, когда у нас в стране такое большое внимание уделяется серийному жилищному строительству, а индустриализация достигла нынешней стадии развития.

В смысле архитектурных решений показана типовая секция в 3 комнаты и вариант «дуплекс».

Строительная структура была определена избранным процессом индустриализации — серийное строительство посредством укладки стен из легкого монолитного бетона (агрегат вулканического туфа), а алюминиевые опалубки, монтированные на предварительно сооруженном основании. Мокрые способы отделки устранены: внутри применяются моющиеся обои, а снаружи — защитный слой лака из полимеризованного бакелита. Полы выполняются из линолеума и панелей из хлорвинилина, прикрепленных синтетическим клеем.

Сантехнические установки сгруппированы на одной общей стене, в сантехнической группе.

Отопление производится посредством нагретого воздуха, посылаемого особой кухонной печью, являющейся генератором тепла.

Электрическая проводка скрыта в стене, после предварительной сборки и прикрепления к опалубкам. На опалубки для покрытий идут панели из лигномета (слоистое уплотненное дерево), опирающиеся на растяжные балки. Все операции механизированы и организованы технологической колонной.

Описанная в статье строительная система, помимо технических преимуществ, снижает себестоимость примерно на 30 проц., сокращает сроки выполнения примерно на 50 проц., увеличивает производительность труда, экономит основные материалы и обеспечивает работам высшее качество.

Арх. Михай Буткулеску, инж. Михаил Шварц — ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНЫЕ СТРОЙКИ ЖИЛЫХ ДОМОВ ИЗ МОНОЛИТНОГО ЛЕГКОГО БЕТОНА В ДЮРАЛЮМИНИЕВЫХ ОПАЛУБКАХ (Стр. 16). В порядке внедрения новой строительной техники Министерство строительства и стройматериалов приняло опыты в области выполнения жилых домов с монолитной укладкой бетона стен. Строятся дома одноэтажные и двухэтажные.

Опалубка состоит из дюралюминиевых панелей, образованных посредством склепанных рам из полос углового металла и металлических листов; укреплением служат направляющие приспособления из углеродистой стали.

При укладке этих жилых домов используются следующие агрегаты: экспандированный доменный шлак и экспандированная глина.

Срок укладки этажа, включая и сборку опалубки — 3 дня.

Себестоимость готового здания снижается в среднем примерно на 10 проц.

Арх. Сильвиан Даниель, инж. Мозес Дример — ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНАЯ СТРОЙКА КРУПНОПАНЕЛЬНОГО ЗДАНИЯ. (Стр. 23). В статье описывается первое крупнопанельное здание, построенное в РНР в 1956—1957 гг.

В это здание с полуподвальным помещением и четырьмя этажами входит 32 квартиры с одной, двумя и тремя комнатами. Оно выполнено из крупных несущих панелей размерами с комнату.

Стенные панели, выполненные из слоя экспандированного шлака, окончательно отделаны уже в момент производства с обеих сторон, в них включены и проводки установок. Максимальный вес одного элемента — 4,9 тонн.

Покрытия состоят из крупных панелей с круглыми пустотами. Поверхность каждой панели примерно 20 кв. м.

Остальные строительные элементы — лестницы, печные трубы, перегородки и т. д. — выполнены также из крупных сборных частей.

Ввиду того, что здание расположено в сейсмическом районе, принят ряд мер для обеспечения сопротивления постройки действию горизонтальных сил.

ТИПОВОЕ ПРОЕКТИРОВАНИЕ

Арх. Михай Энеску — ПРОЕКТ ГОРОДСКИХ ИНДИВИДУАЛЬНЫХ ЖИЛЫХ ДОМОВ. (Стр. 28). Предметом этого проекта является тип индивидуального жилого дома с участком, в котором кухня заменена нишей для готовки, входящей в площадь жилой комнаты. Квартира вмещает семью из 3 душ.

В проект входит и ряд сравнительных вариантов, которые стремятся найти ответ на самые разнообразные возможности состава и организации семей.

Изученные типовые секции могут войти в здания с одним этажом, без подвального помещения, двоянные или же выстроенные шеренгой, на индивидуальных участках. По замыслу они могут быть использованы при различных предпосылках городского благоустройства и даже перехода от одной категории к другой, с изменением степени благоустройства данного района.

Следует отметить большую экономность этого типа жилого дома (жилая застройка в 9 изученных вариантах, проектирована из расчета 13,50 и 16,16 кв. м. на человека).

ОЧЕРКИ

Арх. Леон Гарция, арх. Гертруд Хохштадт — ПРОЕКТ ТИПИЗАЦИИ ШКОЛЬНЫХ И РАБОЧИХ СТОЛОВЫХ (Стр. 32). Авторы статьи предлагают схему проекта (план), который — будучи развит как поверхность и в высоту —

порождает всевозможные типы школьных и рабочих столовых. Речь идет о двухэтажном здании с полуподвальным помещением служб и бельэтаж, занятый во всю свою поверхность столовыми.

Предложенная характеристика может легко разместиться на нижнем этаже более крупных зданий (отелей или жилых домов); габариты соответственно изучены. Она применима также и к некоторым особым условиям (столовые ПСП, на берегу моря и т. д.).

Помимо ряда функциональных преимуществ, представленный проект прогрессивно снижает себестоимость строительства, доходя примерно до 40 % для наиболее крупных типов.

ВЫСТАВКИ

Доц. арх. Георге Петранку — РУМЫНСКИЕ ПАВИЛЬОНЫ И СТЕНЫ НА МЕЖДУНАРОДНЫХ ВЫСТАВКАХ 1956 ГОДА (Стр. 36). В первой части статьи вопрос проектирования выставочного павильона рассматривается в самых общих своих чертах; автор пытается установить ведущие линии для его решения. Комбинируя отдельные выдержки из статей, посвященных этой теме журналом «L'Architecte d'aujourd'hui» № 1—2 1940 г., автор в основном утверждает, что в зависимости от своего назначения — выставочный павильон должен быть всегда задуман с достаточной гибкостью, чтобы дать возможность демонстрирования в наиболее выгодных условиях самого разнообразного материала. А ввиду того, что внимание публики следует возбудить быстро, а затем поддерживать, необходимо употребить элементы новые и привлекательные. Следует однако, избегать экстравагантного, барокко. Выставочный павильон также архитектурная тема, а не просто декорация; поэтому и он вменяет нам в обязанность заботиться о настоящей форме.

После установления критериев оценки, в статье представлены павильоны, оформленные на выставках в Дамаске и Загребе и удостоенные премий. Далее следует критическая оценка этих павильонов и того, как были представлены экспонаты — по мнению автора, в излишнем изобилии, следовательно, недостаточно четко. В заключение, автор открывает дискуссию о пластическом оформлении павильонов, стараясь найти основы объективной оценки. Он задается целью продлить эту дискуссию в другой очередной статье на ту же тему.

ТЕОРИЯ И ИСТОРИЯ АРХИТЕКТУРЫ

Проф. арх. Хория Теодору — МЕЖДУНАРОДНЫЙ КОНГРЕСС АРХИТЕКТОРОВ И СПЕЦИАЛИСТОВ В ОБЛАСТИ ИСТОРИЧЕСКИХ ПАМЯТНИКОВ В ПАРИЖЕ. (Стр. 44). Автор статьи указывает, что помимо отчетных докладов, посланных в связи с учебной программой Международного конгресса архитекторов и специалистов в области исторических памятников в Париже, помимо 12 проектов реставрации, которые мы представили на документальную выставку, организованную в связи с проведением этой международной встречи, РНР показала также и цветной фильм, посвященный интересным и самобытным образцам стенной живописи XVI века на фасадах церквей Северной Молдовы, в Воронце, Хуморе, Молдавице и Сучевце. Фильм этот вызвал живой интерес. В статье изложены обсуждавшиеся в шести секциях конгресса проблемы. Проф. арх. Хория Теодору выражает сожаление, что ни в одной из этих секций не было предложено пересмотреть с критических позиций принципы, согласно которым, в нынешней стадии наших знаний, должны проводиться работы по реставрации и по дополнению и реконструкции многочисленных памятников, частично или полностью разрушенных бомбардировками в годы последней войны. Ибо современная критика не согласна с тем, что разрушенные части следует воспроизводить в точности с тем, что было прежде; считается необходимым внести в их реконструкцию новое — путем использования иных материалов или же посредством упрощения форм. Более того, считается необходимым восстанавливать в стиле нашего времени не только скульптуры, живопись, витражи, мебель и т. д., но и архитектуру разрушенных частей, — для того чтобы, избегая рабского подражания старым формам, прибавить к историческому памятнику новую живую страницу, заслуживающую свое место наряду с последовательными творческими вкладами минувших лет.

★

РЕЦЕНЗИИ (Стр. 52). Арх. Георге Себестьен помещает рецензию на труд Гадорша Лайоша «Оборудование и установление размеров жилого дома», недавно изданный в Будапеште Техническим Издательством.

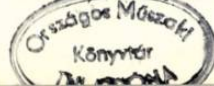
ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОЕ ИСКУССТВО (Стр. 54). В журнале помещены репродукции работ арх. Николае Владеску (живопись и графика), экспонированных на мемориальной выставке «500-летия со дня восшествия на престол Штефана Великого».

Раду Попеску. ЗИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОБЩЕСТВА СТУДЕНТОВ АРХИТЕКТУРЫ (стр. 56). Студент Раду Попеску излагает тему и результаты конкурса на лучший плакат в связи с 60-летием преподавания архитектуры в Румынии.

Адриан Баранга — ВЫСТАВКА ФОТОГРАФИИ «СНИМКИ ИЗ МЕЛБЮРНА» (стр. 57). Автор делает ряд интересных замечаний в связи с выставкой которая была открыта в Доме Архитектора, в июне-июле с. г.

ИЗ-ЗА ГРАНИЦЫ. (стр. 60) Помещается текст Воззвания о Мире Центрального Комитета Союза Архитекторов Чехословакии, так-же даны информации из Австралии, Н.Р. Болгария и Марокко.

ХРОНИКА (Стр. 63) включает два отчета о посещении нашей страны группой советских архитекторов и группой китайских архитекторов.

L'article éditorial de ce numéro est consacré au 40-ÈME ANNIVERSAIRE DE LA GRANDE RÉVOLUTION SOCIALISTE D'OCTOBRE (p. 3).

LA TECHNIQUE NOUVELLE DANS LE BÂTIMENT

Dan Christesco, arch. HABITATIONS EN BÉTON LÉGER MONOLITHE COULÉ EN COFFRAGES D'ALUMINIUM (p. 6) L'article présente un système technique en cours d'expérimentation à la Ville Staline, employé pour l'exécution d'habitations à coffrages en aluminium.

Étant donnée l'importance de l'exécution en série des habitations et l'état actuel du développement de l'industrialisation, le système mène à un prix de revient réduit, répondant en même temps aux exigences esthétiques et utilitaires.

Comme solution d'architecture, on présente une section type à 3 pièces et une variante « duplex ».

La structure constructive a été déterminée par le procès industriel choisi, de construire les habitations en série, en coulant les parois en béton léger ayant comme agrégat du tuf volcanique; les coffrages sont en aluminium et ils sont montés sur une infrastructure exécutée préalablement.

Les procédés humides de finissage ont été éliminés par l'application, sur la face intérieure de la paroi, de papier lavable et, à l'extérieur, d'une couche protectrice formée par une sorte de laque de bakélite polymérisée. Le revêtement du sol a été prévu en linoléum et dalles de chlorure de polyvinyl, collées à l'aide d'un adhésif synthétique.

Les installations sanitaires sont groupées sur une seule paroi formant « groupe sanitaire ». Le chauffage est prévu à air chaud produit par un fourneau spécial comme générateur de chaleur.

L'installation électrique est montée à l'intérieur des parois, ayant été préalablement fixée sur les coffrages.

Les coffrages des planchers sont formés par des panneaux en lignomet (du bois stratifié et densifié) — soutenus par des poutres extensibles. Toutes les opérations sont mécanisées et elles sont organisées en une chaîne technologique.

Le système constructif qu'on présente, outre ses avantages techniques, fait baisser le prix de revient d'environ 30 % et réduit la durée de l'exécution d'environ 50 %; il accroît la productivité du travail, économise les matériaux principaux et assure une qualité supérieure.

Mihai Butculesco, arch., Mihail Schwartz, ing. CONSTRUCTION EXPERIMENTALES D'HABITATIONS EN BÉTON LÉGER MONOLITHE COULÉ DANS DES COFFRAGES EN DURALUMINIUM (p. 16). En poursuivant l'introduction de la technique nouvelle dans le bâtiment, le Ministère des Construction et des Matériaux de Construction a initié l'expérimentation de l'exécution d'habitations à parois coulées monolithes. Les constructions sont à 1 et 2 niveaux.

Les coffrages sont formés par des panneaux en duraluminium formés par l'assemblage de cornières et de tôles rivetées ayant des guidages en acier-carbone.

Les agrégats employés sont les scories expandées et l'argile expandée. La durée du coulage d'un seul niveau, le montage du coffrage y compris, est de trois jours.

Le prix de revient est d'environ 10 % moindre que celui d'une habitation construite d'après les moyens traditionnels.

Silvian Daniel, arch., Moses Drimer, ing. UNE MAISON EXPERIMENTALE A GRANDS PANNEAUX (p. 23). L'article présente la première construction à grands panneaux élevée en R.P.R. pendant l'année 1956—1957.

La construction est composée de sous-sol, rez-de-chaussée et trois étages; elle comporte 32 appartements à 1, 2 et 3 pièces et elle est exécutée en grands panneaux portants, ayant la dimension d'une chambre.

Les panneaux formant les parois sont exécutés en béton de scories expandées et sont finis sur les deux faces; les conduites des diverses installations y sont pourvues dès le coulage. La pesanture maximum d'un élément est de 4,9 t.

Les planchers sont exécutés sous forme de grands panneaux creux; la surface d'un panneau est d'environ 20 m². Les autres éléments de la construction: les escaliers, les conduites de fumée, les cloisons, etc., sont formés aussi par de grands éléments préfabriqués.

Par le fait que la construction est élevée dans une région sujette à des tremblements de terre, on a pris toutes les mesures nécessaires pour assurer la résistance à l'action des efforts horizontaux.

PROJETS TYPE

Mihail Enesco, arch. ÉTUDE SUR LA MAISON INDIVIDUELLE URBAINE (p. 28). L'objet de l'étude est d'établir un type de maison individuelle, ayant son lot de terrain, et où la cuisine est remplacée par une niche dans la salle de séjour. La capacité locative des appartements est celle d'une famille composée de 3 personnes.

L'étude comporte plusieurs variantes comparatives qui se proposent de répondre aux divers modes de composition et d'organisation de la famille.

Les sections type étudiées seront assemblées en des constructions à un niveau, sans sous-sol, bifamiliales ou en bande, sur des lots individuels; elles ont été conçues pour des hypothèses variées en ce qui concerne les travaux éditoriaux, et peuvent être adaptées aux divers degrés de ceux-ci.

Il faut remarquer la grande économie présentée par ce type dont la surface bâtie varie, dans les 9 variantes étudiées, entre 13,50 m² et 16,16 m² par locataire.

ÉTUDES

Leon Garcia et Gertrud Hochstadt, architectes. ÉTUDE DE CANTINES-TYPE SCOLAIRES ET OUVRIÈRES (p. 32). Les auteurs de l'article proposent un schéma de plan qui par le développement en surface et en hauteur, génère tous

les types de cantines scolaires et ouvrières. Il s'agit d'une construction à deux niveaux, comprenant un demisol avec les services et un rez-de-chaussée élevé, entièrement occupé par la salle à manger. Le parti proposé peut être aisément emplanté au rez-de-chaussée des grands immeubles (hôtels ou habitations), ayant les gabarits étudiés en conséquence. Également, il s'adapte à certaines conditions spéciales (cantines du Conseil Central des Syndicats, au littoral de la mer, etc.).

En dehors de toute une série d'avantages fonctionnels, l'étude présentée réduit sensiblement le coût de la construction, qui baisse pour les plus grands types jusqu'à env. 40 %.

EXPOSITIONS

Gheorghe Petraşco, arch., maître de conférences. PAVILIONS ET STANDS ROUMAINS AUX FOIRES INTERNATIONALES DE 1956 (p. 36). Dans la première partie de l'article, on considère le problème de l'étude des pavillons d'expositions sous les aspects les plus généraux. L'auteur essaye d'établir les lignes directrices conduisant vers la solution du problème. En combinant quelques extraits des études concernant le même sujet et parus dans la revue « L'Architecture d'aujourd'hui » nr. 1—2, 1940, l'auteur affirme qu'en essence, le pavillon d'exposition, étant donnée sa destination, doit être toujours conçu avec une suffisante souplesse, afin de permettre la présentation d'un matériel varié dans les conditions les plus favorables; de même, par le fait que l'attention du public doit être attirée d'une manière vive et soutenue avec intensité, il faut en présenter une image neuve et attractive. On aura soin pourtant d'éviter le baroque et l'extravagant. Le pavillon d'exposition étant un thème d'architecture, donc autre chose qu'un simple décor inconsistent, il ne doit pas être privé du soin de réaliser de vraies formes architecturales.

Après avoir précisé les points de vue des principes, on présente les pavillons réalisés à Damas et à Zagreb et qui ont reçu des prix aux foires respectives. En continuant, l'auteur apprécie ces pavillons d'une manière critique; il considère la manière d'exposer trop abondante et par conséquent confuse.

Comme conclusion, l'auteur ouvre une discussion concernant l'aspect plastique des pavillons, en cherchant les critères d'un jugement objectif. Il se propose de continuer cette discussion dans un prochain article.

THÉORIE ET HISTOIRE DE L'ARCHITECTURE

Horia Teodoru, prof. arch. LE CONGRÈS INTERNATIONAL DES ARCHITECTES ET DES TECHNICIENS DES MONUMENTS HISTORIQUES À PARIS (p. 44). L'auteur montre qu'en dehors des rapports envoyés, concernant le programme d'études, au Congrès international des architectes et des techniciens des monuments historiques ayant eu lieu à Paris, et en dehors des douze projets de restauration présentés à l'exposition documentaire organisée à l'occasion de cette réunion internationale, la Roumanie a présenté un film en couleurs représentant l'intéressant et original décor peint au XVIe siècle sur les façades des églises du nord de la Moldavie, Vornic, Humor, Moldavița et Sucevița, film qui a été reçu avec un très vif intérêt. Au cours de l'article on expose les problèmes discutés dans les six sections du congrès. Le prof. Teodoru signale et regrette que nulle d'entre elles n'ait proposé l'examen critique des principes, suivant lesquels on devrait, dans l'état actuel de nos connaissances, exécuter les travaux de restauration et la manière dont on devrait compléter les nombreux monuments, partiellement ou entièrement détruits au cours de la dernière guerre. Car la critique contemporaine n'est pas d'accord que les parties détruites soient reproduites « à l'identique », c'est à dire exactement pareilles aux parties anciennes; on considère qu'ils doivent se différencier par les matériaux utilisés ou par la simplification des formes. On considère aussi que non seulement les sculptures, les peintures, les vitraux, les meubles etc., mais l'architecture même des parties détruites doit être reconstruite dans le style de notre époque, évitant de pasticher les formes anciennes et ajoutant ainsi au monument historique une page vivante à côté des créations successives des époques passées.

★

COMTE-RENDU (p. 52). *Gheorghe Sebestyen, arch.*, présente l'ouvrage de Gadoros Lajos « L'aménagement et le dimensionnement de la maison » paru récemment aux « Editions techniques » de Budapest.

ARTS PLASTIQUES (p. 54). On présente des reproductions d'après les tableaux de l'architecte Nicolae Vlădescu (peintures et gravures) de l'exposition commémorative « 500 ans depuis l'avènement d'Étienne le Grand ».

Radu Popesco — DE L'ACTIVITÉ DE L'ASSOCIATION DES ÉTUDIANTS ARCHITECTES (p. 56) L'étudiant Radu Popesco relate le thème et le résultat du concours pour une affiche dédiée aux 60 ans d'enseignement de l'architecture en Roumanie.

Adrian Baranga — L'EXPOSITION DE PHOTOS: « ASPECTS DE MELBOURNE » (p. 57). L'auteur fait quelques considérations sur l'exposition qui a été ouverte pendant les mois de juin — juillet 1957 à la Maison de l'architecte.

DE L'ÉTRANGER (p. 60) On publie l'appel pour la paix lancé par le Comité Central de l'Union des architectes tchécoslovaques; on donne aussi des informations sur l'Australie, la R. P. Bulgarie et le Maroc.

LE CHRONIQUE (p. 63) comprend deux relations concernant les visites faites dans notre pays par un groupe d'architectes soviétiques et un groupe d'architectes chinois.

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECTILOR DIN R. P. R.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA BUCUREȘTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9
TELEFON: REDACȚIA 3.98.80 — ADMINISTRAȚIA 4.61.65

Lei 15

E 1689

KAT

1957

9

INSTITUTUL DE DOCUMENTARE TEHNICA
BUCURESTI
OLBEN - CSURE
VYMEN - WYMIANA
TALSCH - CNEHA

DIAGRAMA
KAT
TALSCH

ARHITECTURA

R P R

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

A 10-A ANIVERSARE A REPUBLICII POPULARE ROMÎNE

2

LOCUIŢE

Arh. Ioan Novîţchi, arb. Constantin Ionescu,
arb. Carol Haker, arb. Dumitru Mun-
teanu, arb. Gheorghe Nichitovici, arb.
Valentin Săndulescu, arb. Nicolae Teo-
dorescu

Arh. Carol Crişan

Arh. Alexandru Iosif, arb. Virgil Nişulescu

Arh. Nicolae Sulescu, ing. Ion Ardelean

Arh. Dinu Ignătescu

Arh. Nicolae Pruncu, arb. Mibai Bucurescu

Arh. Armand Silvan, arb. Nona Florescu

- Un cvartal de locuinţe în Bucureşti 4
- Blocul I.T.B. de pe bulevardul Magheru — Bucureşti. 10
- Studii pentru un bloc de locuinţe 13
- Bloc de locuinţe pe bulevardul Ilie Pintilie 17
- Bloc de locuinţe pe bulevardul Magheru 18
- Noi studii de apartamente tip 20
- Noi blocuri de locuinţe în oraşul Piteşti 24

DECORAȚIE ŞI MOBILIER

Arh. Robert Voll, arb. Greta Deutsch,
ing. Mibail Hodovanu

- Hotelul „Lido” — Bucureşti 25

DIN PRACTICA PROIECTĂRII

Arh. Alfred Vişan

- Casă de odihnă la Predeal 31

CONSTRUCȚII INDUSTRIALE

Arh. Emil Drocan, ing. Gustav Vianu,
ing. Gheorghe Munteanu, ing. Mibai Io-
nescu, ing. Smaranda Cristescu

- Fabrică de plăci aglomerate la Brăila 32

ARHITECTURA POPULARĂ

Arh. Radu Crăiniceanu

- Case noi în Valea Jaleşului 36
- ★
- Trei ani de la Consfătuirea unională a constructorilor
şi arhitecţilor sovietici 46

TEORIA ARHITECTURII

Arh. Mibail Caffé

- Despre câteva probleme actuale ale arhitecturii 48

PLASTICA

- Din expoziţia de acuarele, desene şi fotografii executate
de arhitecţi în anul 1956 54

DE PESTE HOTARE

- Informaţii din U.R.S.S., Republica Cehoslovacă şi R. P.
Polonă 56

BIBLIOGRAFIE

61

CRONICA

- Şedinţa Comitetului de conducere al Uniunii Arhitecţilor
din R.P.R. 62

- Din activitatea Uniunii Arhitecţilor 62

★

- Sumarul general pe anul 1957 62

O dată cu sfârșitul anului 1957 se încheie primul deceniu de existență a Republicii Populare Române, deceniu de profunde transformări economice și politice, de o amploare necunoscută în istoria poporului român. Înlăturind monarhia și proclamând republica populară, clasa muncitoare sprijinită de țărănimea muncitoare a preluat întreaga putere în mâinile sale. Sub conducerea Partidului Muncitoresc Român, ea a trecut la rezolvarea sarcinilor revoluției socialiste, deschizând astfel o nouă etapă a procesului de transformare revoluționară a societății în țara noastră. Statul democrat-popular a devenit o formă a dictaturii proletariatului, un stat de tip socialist.

Numai după scurt timp de la proclamarea republicii, statul democrat-popular a naționalizat industria, băncile, transporturile, transformându-le în proprietate socialistă. Prin aceasta a fost fărâmată dominația economică a burgheziei, posturile de comandă din economia națională trecând în mâinile clasei muncitoare. Naționalizarea a creat condițiile pentru conducerea planificată a economiei și a constituit premisa trecerii la industrializarea socialistă a țării.

Linia generală a partidului în construirea bazei economice a socialismului și-a găsit expresia în planurile anuale de stat pe 1949 și 1950, în planul de zece ani de electrificare a țării și în cele două planuri cincinale.

În perioada celor zece ani ce se încheie acum, oamenii muncii au obținut succese hotărâtoare în transformarea socialistă a țării. Au fost construite în toate regiunile numeroase fabrici și uzine, instituții de cultură, de învățământ și sănătate. Numai în cursul primului plan cincinal, în anii 1951—1955, au fost construite în țara noastră din fonduri de stat sau pe bază de credite acordate de stat, clădiri de locuit cu o suprafață locuibilă de peste 1 500 000 m², în afară de peste 200 000 case de locuit construite de particulari din fonduri proprii.

O dezvoltare importantă a cunoscut arhitectura în anii republicii. Dintr-o problemă și o preocupare individuală, arhitectura a devenit o problemă de stat, o problemă a colectivității.

Construirea socialismului a deschis arhitecturii perspective largi, de o amploare pe care n-a cunoscut-o și nici n-o putea cunoaște în regimul capitalist. Proiectarea de arhitectură, transformată din ocupație particulară a unor liber profesioniști, în sector socialist de stat, a căpătat o organizare complexă, în măsură să asigure rezolvarea problemelor mari și dificile ce stau în fața sectorului de construcții. Unele exagerări birocratice care îngreunează munca în institutele de proiectare nu pot pune în nici un fel la îndoială necesitatea și justetea existenței unei proiectări organizate pe linie de stat.

În cadrul institutelor de proiectare s-au elaborat în anii de democrație populară nenumărate studii și proiecte, în diverse domenii. Arhitecții și-au ridicat în mod simțitor calificarea profesională, lărgindu-și considerabil sfera preocupărilor anterioare. Prin răspunderea ce li s-a acordat în cadrul statului, ei se preocupă de probleme complexe și multilaterale; de confort și economic, de tehnică a construcțiilor și de plastică arhitecturală. Ei își desfășoară activitatea în cele mai diverse domenii ale profesiunii: proiectarea: ansamblurilor și clădirilor de locuit, social-culturale, industriale, agricole, sistematizarea și construcția orașelor, conservarea și restaurarea monumentelor istorice.

În cadrul republicii noastre, tineretului i-a fost deschis un larg cîmp de activitate. Chiar la terminarea studiilor, tinerii arhitecți sînt încadrați în munca efectivă de proiectare și mulți dintre ei devin repede autori ai unor lucrări importante. Colaborînd în producție cu arhitecții vîrstnici, ei preiau zi de zi experiența înaintașilor și-și desăvîrșesc pregătirea.

Pentru a ajuta pe arhitecți la îndeplinirea sarcinilor ce le revin în opera de construire a socialismului, a fost creată acum cinci ani Uniunea Arhitecților, pe lângă care funcționează și Fondul de Arhitectură.

În răstimpul celor cinci ani de existență, Uniunea Arhitecților a inițiat diferite forme de activitate urmărind ridicarea calificării arhitecților și organizarea schimbului de experiență în domeniul arhitecturii: discuții de creație, conferințe, concursuri, expoziții, deplasări documentare în țară și străinătate etc.

Prin acțiunile și manifestările organizate, Uniunea Arhitecților și-a justificat existența, reușind să atingă, într-o anumită măsură, obiectivele pentru care a fost creată.

În fața arhitecților din R.P.R. stau însă, astăzi, sarcini deosebit de importante în îndeplinirea cărora ei trebuie să fie ajutați cu mult mai temeinic decât au fost până acum. Directivele Congresului al II-lea al P.M.R. cu privire la cel de al doilea plan cincinal de dezvoltare a economiei naționale prevăd executarea, în anii 1956—1960, a unui volum de lucrări capitale cu cca. 67—75% mai mare decât în primul plan cincinal. Se prevede, printre altele, ca să fie îmbunătățite condițiile de locuit ale oamenilor muncii prin construirea a cel puțin 2 500 000 m² de suprafață locuibilă.

Pentru a face față acestor sarcini, atenția arhitecților trebuie îndreptată mai mult decât până acum spre rezolvarea problemelor de confort, de tehnică și economie. În activitatea de până acum, orientarea cu predilecție către preocupările de ordin estetic, în detrimentul acestor probleme majore, a constituit una din lipsurile principale ale îndrumării în arhitectură.

Până acum nu s-a acordat însă suficientă importanță luptei pentru lichidarea acestei greșeli, criticată în mod clar și de tov. Gheorghe Gheorghiu-Dej în Raportul de activitate al C.C. la Congresul al II-lea al P.M.R., unde se arată că *«unii proiectanți și arhitecți nu acordă atenția cuvenită soluțiilor celor mai economice, mai durabile și mai confortabile»*. Va trebui ca în viitor să fie revizuită cu seriozitate această atitudine și să se considere ca cea mai importantă sarcină orientarea principalelor eforturi ale arhitecților către problemele concrete de care ei răspund în cadrul sarcinilor construirii socialismului în patria noastră.

În ceea ce privește plastica arhitecturală, metoda practică de unii tovarăși, de a căuta aducerea la o aceeași formulă a întregii producții de arhitectură, este necesar să fie combătută ca fiind generatoarea unei arhitecturi conformiste și impersonale. Luptând cu combativitate împotriva devierilor formaliste, atât a formalismului arhaizant și eclectic, cât și a formalismului decadent și extravagant, trebuie să asigurăm totodată condițiile care să favorizeze crearea unor lucrări de arhitectură elaborată cu convingere și elan, expresie a originalității și forței de creație a arhitecților.

Nimeni nu deține și nu poate deține secretul arhitecturii viitorului. Ea va rezulta, în timp, din munca efectivă — la planșetă și pe șantiere — a tuturor arhitecților ce-și dedică puterea lor de creație operei de construire a socialismului în țara noastră. De aceea, este necesar să asigurăm un asemenea climat, care să stimuleze spiritul de inițiativă creatoare, indispensabil în activitatea plină de răspundere a arhitecților. Să dezvoltăm atmosfera prielnică pentru discutarea problemelor profesionale importante prin confruntarea deschisă și sinceră a diferitelor păreri și puncte de vedere, atmosferă în care arhitecții să vină cu încredere și interes.

Organele de stat ce se preocupă de problemele arhitecturii și construcțiilor trebuie să studieze cu seriozitate criticile și propunerile făcute în cadrul acestor discuții și, în general, să fie mai legate de masa arhitecților, să-i acorde mai multă încredere. E timpul să se părăsească atitudinea de până acum, care lăsa fără urmări practice sugestiile și concluziile rezultate din dezbaterile organizate de Uniunea Arhitecților.

Uniunea Arhitecților trebuie să se preocupe din ce în ce mai mult de problemele care îi frământă zi de zi pe membrii săi. Ea trebuie să devină o organizație vie mai mult decât până acum, o organizație care să exprime și să susțină punctul de vedere al masei de arhitecți și să-i orienteze pe membrii săi pe linia indicată de partid, spre progresul continuu al țării noastre spre socialism.

La a zecea aniversare a Republicii noastre populare, făcând bilanțul muncii lor de până acum, arhitecții pot considera că și-au făcut, în linii generale, datoria și aceasta constituie principala garanție că, urmînd îndrumările Partidului, ei vor fi în stare să-și îmbunătățească în viitor activitatea lor rodnică pusă în slujba poporului muncitor.

În grija deosebită ce o poartă partidul şi guvernul nostru pentru asigurarea unor condiţii cât mai bune de cazare a unui număr cât mai mare de oameni ai muncii, s-a proiectat şi construit un cvartal de locuinţe compus din patru blocuri.

Întreg cvartalul are peste 200 de apartamente şi cca. 250 de camere pentru necăsătoriţi.

Proiectarea acestui cvartal a început în 1952; printr-o serie de studii şi consultări pe parcurs cu C.S.A.C., cum şi pe baza indicaţiilor date de prof. arh. Horia Maicu şi prof. arh. Octav Doicescu, s-a ajuns la concluzia că rezolvarea cea mai raţională a acestui cvartal este construirea a patru blocuri (A, B, C şi D), care să formeze un singur careu, încadrându-se astfel mai bine în ţinuta urbanistică a complexului de construcţii învecinate.

Pe o suprafaţă de teren de 2,5 ha, construcţiile ocupă 5362 m², de unde rezultă 21,4% procentaj construit, cu o densitate a populaţiei de 500 locuitori pe hectar. Suprafaţa desfăşurată a construcţiei pe toate palierele este de 31947 m².

Pentru apartamente s-a folosit tronsonul de 3 apartamente la scară, iar la parterul corpului D au fost proiectate câte două apartamente a câte 3 camere la fiecare scară.

Caracteristicile tronsonului folosit sînt:

	La parter 2 apartamente la palier	Etaj curent 3 apartamente la palier
$K_1 = \frac{\text{Suprafaţa locuibilă}}{\text{Suprafaţa utilă}}$	0,662	0,565
$K_2 = \frac{\text{Volum exterior}}{\text{Suprafaţa locuibilă}}$	6,900	7,250
$K_3 = \frac{\text{Suprafaţa locuibilă}}{\text{Suprafaţa palier}}$	0,435	0,415
$K_4 = \frac{\text{Lungime faţadă}}{\text{Suprafaţa locuibilă}}$	0,163	0,175

În corpurile A şi B au fost proiectate iniţial cămine pentru necăsătoriţi. Tipul curent de camere este format dintr-un vestibul ce precede 2 camere a câte două paturi. Vestibulul are într-o parte lavaboul, iar în partea cealaltă, duşul. Fiecărui locatar îi revin 6 m² suprafaţă locuibilă. Grupurile de w. c.-uri sînt amplasate lângă scări, fiind calculate cîte un obiect pentru 12 locatari; tot lângă scări se găsesc şi oficiile. În capetele blocurilor sînt: colţul roşu, biblioteca, camera de lectură şi corespondenţă, cabina de telefon, iar la extremitatea corpului de legătură, la fiecare nivel, se găsesc mici apartamente pentru personalul de îngrijire al palierului respectiv.

Mai tîrziu, după o revedere a necesarului de apartamente, s-a luat hotărîrea ca blocul A să se transforme din bloc de necăsătoriţi în bloc de apartamente. Menţionez că această transformare s-a cerut cînd lucrările de construcţii erau la etajul II. S-a făcut restructurarea respectivă, obţinîndu-se apartamente înşirate, cîte 9 la culoar. Şi această modificare a primit apoi avizul favorabil al C. S. A. C.

Toate intrările în blocuri se fac dinspre interiorul cvartalului, realizîndu-se în acest fel o mai bună izolare faţă de circulaţia de pe stradă.

În centrul curţii se găseşte o fîntînă arteziană şi un bazin de apă, elemente care, împreună cu spaţiile verzi, terenul de joc pentru copii, băncile şi alte elemente decorative, completează plăcut incinta din interiorul cvartalului în suprafaţă de 7500 m². De jur împrejurul cvartalului, blocurile fiind retrase de la trotuarul străzii cu 5, respectiv 10 m, s-au creat fişii verzi de faţadă.

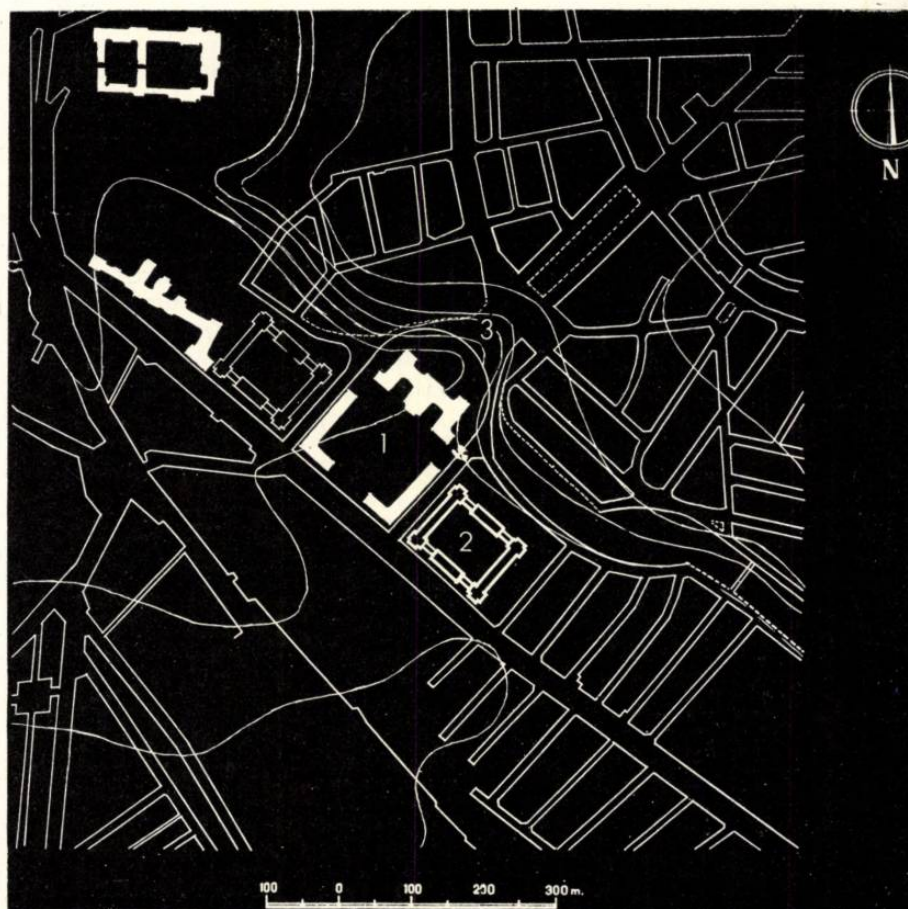
Întregul cvartal este dotat cu instalaţii de încălzire centrală, spălătorie mecanică, crematoriu de gunoi, staţie de transformatori electrici, reţea de gaze naturale etc.

Plastica faţadelor a fost studiată paralel cu studiile de ansamblu, ţinîndu-se seama de poziţia dominantă a terenului, de posibilitatea de a fi văzut de la mare distanţă şi urmărindu-se ca perspectiva spre oraş

UN CVARTAL DE LOCUINŢE ÎN BUCUREŞTI

Colectiv de proiectare: arh. IOAN NOVIŢCHI (şef de proiect), arh. CONSTANTIN IONESCU, arh. CAROL HAKER, arh. DUMITRU MUNTEANU, arh. GHEORGHE NICHITOVICI, arh. VALENTIN SÂNDULESCU, arh. NICOLAE TEODORESCU
Ingineri constructori: EMANOIL FOTIN, VALENTIN STOICA

Plan general de situaţie

Cvartalul de locuințe văzut dinspre sud

să ofere o masă subordonată pieței și ansamblului de arhitectură învecinat. Pentru echilibrarea acestui ansamblu de arhitectură va trebui ca, simetric cu axa generală de compoziție urbanistică, să se construiască un cvartal de aceeași importanță cu ceea ce s-a executat.

Fațada principală a cvartalului de locuințe este lungă de 126 m; corpul central, de 54 m lungime, are parter și 5 etaje, celelalte fiind numai cu parter și 4 etaje.

Prin diferența de înălțime a blocurilor orientate spre fațada principală se creează un ansamblu subordonat compoziției generale urbanistice, care, privit singur în perspectivă, se prezintă ca un ansamblu de sine stătător.

În ipoteza construirii a încă unui cvartal asemănător, simetric față de axa generală de compoziție, frontul fațadei principale s-ar completa, oferind o fațadă variată și cu o degajare largă spre scuarul din centrul ansamblului.

Tratarea fațadelor spre exterior nu oferă intrări în blocuri sau alte elemente mai proeminente decât rezalitele din capetele corpurilor *A* și *B*, lungi de peste 100 m. S-a încercat să se realizeze ruperea monotoniei, atât prin divizarea fațadelor în două registre orizontale, cât și printr-o ritmare în lungime a fațadei prin accentul de fațadă. Registrul inferior, accentele și cornișa au fost executate din elemente prefabricate din beton (o suprafață totală desfășurată de peste 10 000 m²), iar registrul orizontal superior a fost tratat cu placaj de cărămidă.

Cornișa construcției capătă la blocul supraînălțat o dezvoltare și o tratare plastică mai bogată, accentuându-se astfel elementul dominant al cvartalului.

Porțile de intrare care străpung corpurile de legătură dintre blocurile *A—C* și *B—C* furnează elemente care îmbogățesc și mai mult fațada principală și marchează bine accesul în cvartal, încadrându-se în ținuta generală de arhitectură.

Porticele de legătură dintre corpurile *A—D* și *B—D* au funcția de completare a ansamblului de arhitectură, creează locuri agreabile de umbră și refugii în caz de ploaie, se leagă organic de profilațiile și tratarea soclului supraînălțat.

Tratarea fațadelor spre interiorul cvartalului este, în linii mari, aceeași cu cea spre exterior, cu diferența că accentele de fațadă au intrările în blocuri la partea inferioară.

Corpurile *A* și *B* au pe centru, spre curte, loggia care satisfac cerințe, atât de ordin funcțional, cât și de îmbogățire a arhitecturii dinspre curte, cu elemente larg deschise.

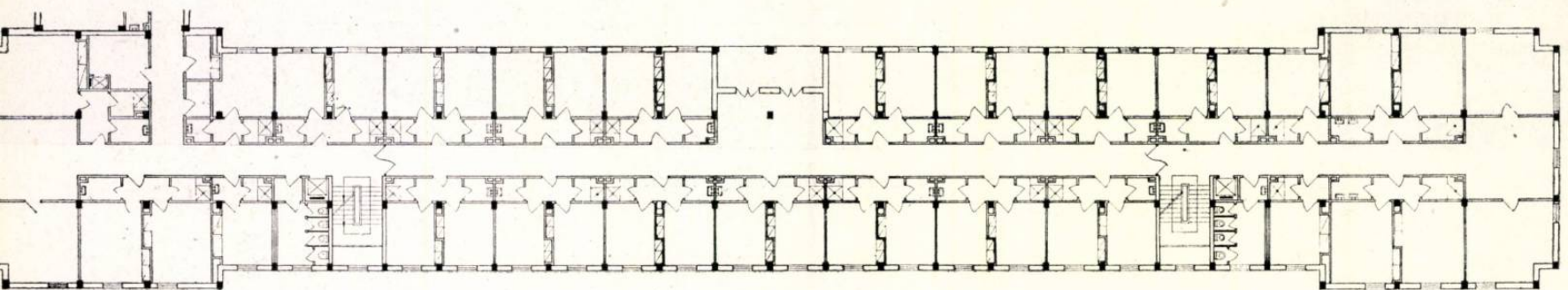
Terasele blocurilor sînt circulabile și oferă un spațiu foarte plăcut pentru plajă, odihnă și agrement. Pe aceste terase se vor mai executa niște pergole, care vor lega prin elemente orizontale continue cabinele lifturilor, care, în prezent, fără această legătură, produc un aspect plastic neplăcut.

Colectivul de proiectare format din arhitecți și ingineri de toate specialitățile a căutat să creeze condiții optime de confort pentru viitorii locatari. Din relațiile locatarilor reiese că în cea mai mare parte s-a reușit să se realizeze acest lucru.

Arh. Ioan Novîtchi

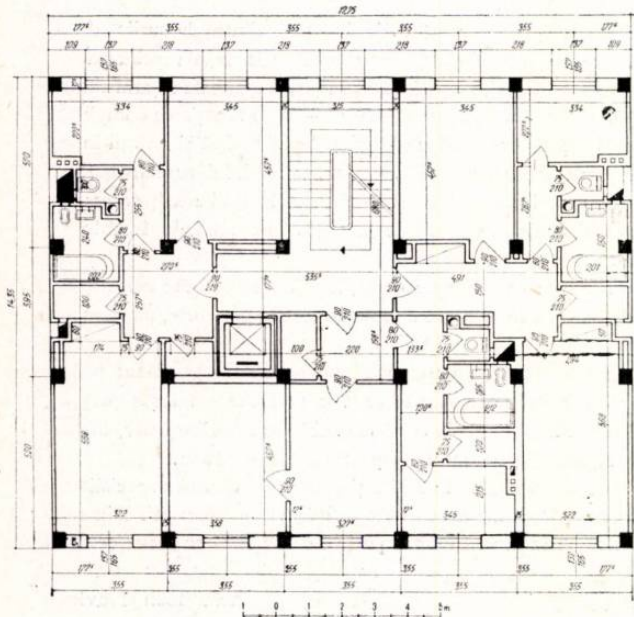

1

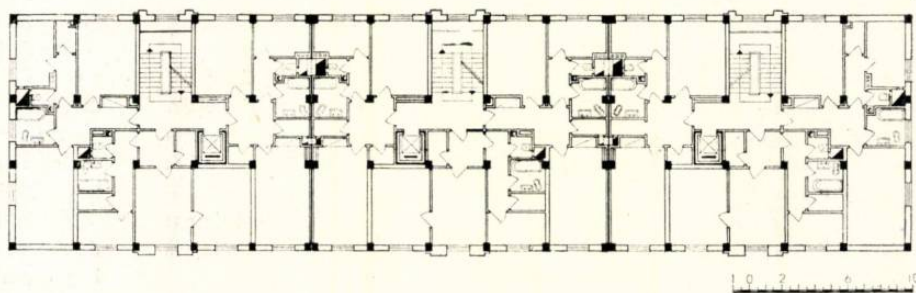

2

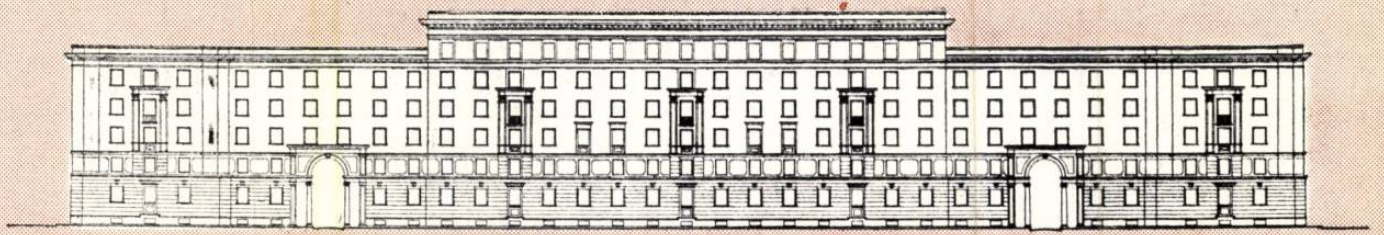
3

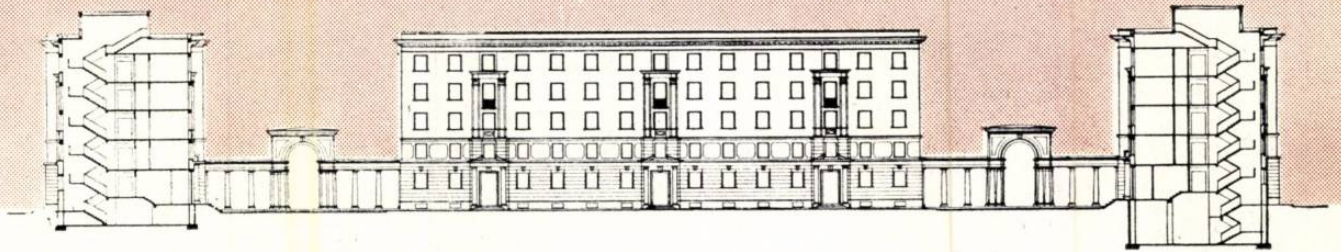
4

1. Căminul de locuințe văzut dinspre sud-vest — 2. Bloc pentru necăsătoriți (B) — Plan etaj curent
3. Tronson cu trei apartamente la scară pentru blocurile de căsătoriți — 4. Bloc pentru căsătoriți
(D) — Plan etaj curent — 5. Fațada principală — 6. Secțiune prin blocurile A și B, cu fațada
blocului D — 7. Detaliul unei travee de fațadă — 8. Vederea unei intrări principale în cămin

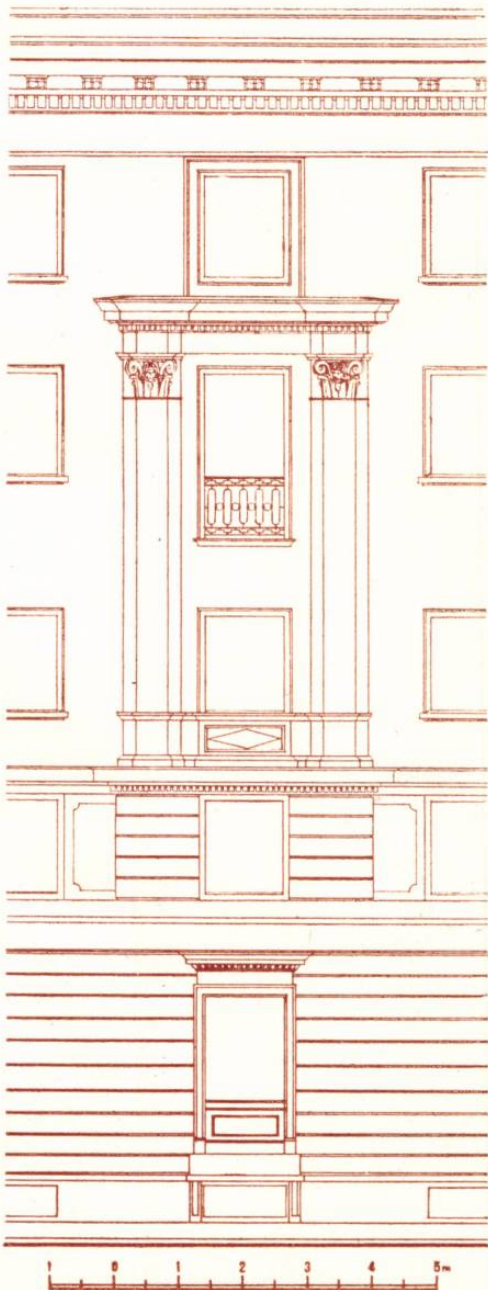

5

6

7

8

